

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 30. JUNIJA 1983

ŠTEVLKA 24 • LETO XXXII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarnja začel izhajati 26. januarja 1937. Železarnja izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarnja, SŽ - Železarna Jesenice. Stevilke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

PONOVEN USPEH NAŠIH NOVATORJEV NA RAZSTAVI RAST YU '83

Letošnja enajsta razstava izumov, tehničnih izboljšav in novosti na Reki, ki je bila od 10. do 17. junija, je prikazala lep pregled ustvarjalnega dela jugoslovanskih izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav.

Razstava RAST YU '83 z vsemi spremljajočimi manifestacijami (posvetovanje o energiji, malem gospodarstvu, inovacijski dejavnosti, demonstracije novitet, organiziranje dnevnih inovatorjev, filmske projekcije, strokovne ekskurzije, razgovori za okroglo mizo itd.), pravzaprav že več let prispevajo k popularizaciji vseh oblik ustvarjalnosti in združuje organizacije združenega dela, znanstvene inštitute in strokovne organizacije, društva in posameznike ter predstavlja največji pregled inventivnega dela v Jugoslaviji. Poleg tega pa sodelujejo na razstavi tudi inozemski razstavljalci. Razstava ne predstavlja samo pregleda ustvarjalnega dela jugoslovanskih izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav, temveč je tudi mesto, kjer se izmenjujejo izkušnje, kako naj bi se ta dejavnost najhitreje razvijala, poleg tega pa omogoča organizacijam združenega dela, iznajditeljem in drugim inventivnim delavcem uveljavitev inventivnega dela.

Železarna je na razstavi pokazala naslednje tehnične oziroma tehnološke izboljšave in ideje:

— masa za premaz vmesnih ponov in prebodnih žlebov,

(Nadaljevanje na 2. strani)

Popravilo valjavnikega ogrodja valjarne bluming v konstrukcijski delavnici (foto S. Kokalj)

VPLIV ZNIŽANJA OZIROMA ZVIŠANJA PLANIRANIH STROŠKOV NA POSLOVNI REZULTAT V MAJU

V maju smo prodali 23.197 ton proizvodov osnovne dejavnosti. Vrednost prodanih proizvodov (skupaj s storitvami po lastni ceni) je bila 1.064 milijonov dinarjev, vrednost, ki nam jo je priznal trg, pa je bila 1.108 milijonov dinarjev. Pozitivna razlika je torej 44 milijonov dinarjev. V petih mesecih letošnjega leta pa je negativna razlika 244 milijonov dinarjev.

Za nabavljeni material smo v maju morali odšteti 9 milijonov dinarjev več, kot smo vkalkulirali v planske cene. Z izvozom smo dosegli pozitiven učinek v višini 23 milijonov dinarjev (drseči tečaj dinarja). Stroški delovnih skupnosti skupnih služb, ki niso bili vkalkulirani v cene, so bili 57 milijonov dinarjev. Zaloge nadovršene proizvodnje, polproizvodov in gotovih izdelkov so se v tem mesecu povečale za 13.290 ton.

Fiksni stroški, vsebovani v tem povečanju zalog, pa so bili 59 milijonov dinarjev.

Vsota vseh omenjenih kategorij, ki so negativno vplivale na rezultat, je bila 57 milijonov dinarjev. V petih mesecih je ta vsota 732 milijonov dinarjev. Po drugi strani pa so bili dejanski stroški v temeljnih organizacijah višji od planiranih (za 2 milijona dinarjev v maju) ter nižji (za 622 milijonov dinarjev) v vseh petih mesecih letošnjega leta.

Temeljne organizacije morajo poleg omenjenih stroškov pokriti še obveznosti do skupne in splošne porabe, ki niso vkalkulirane v ceni, pogodbeni in ostale zakonske obveznosti, izredne materialne stroške (negativne tečajne razlike, nastale pri odplačilu kreditov zaradi neodplačanih deviznih anuitet in terminskih nakupov, so največji materialni strošek in v petih mesecih predstavljajo

(Nadaljevanje na 5. strani)

GRADNJA JEKLARNE 2 V DVEH FAZAH

Na prvi seji delavskega sveta Železarnje v novem mandatu, ki jo je predsednik Edi Kavčič sklical v sredo, 22. junija, je bil nedvomno najpomembnejši sklep, da bomo jeklarno 2 gradili v dveh fazah, in sicer prvo od junija 1983 do decembra 1985, drugo pa od januarja 1986 do decembra 1987. Enak sklep je predhodno sprejel tudi delavski svet TOZD Jeklarna.

V utemeljitvi navedenega sklepa je bilo poudarjeno, da bomo morali zaradi pomanjkanja finančnih sredstev izgradnjo nadomestiti z možnostjo v skladu s podpisniki družbenega dogovora o spremembah in dopolnitvah plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 izvajati v dveh fazah. V prvi fazi bomo zgradili jeklarno za proizvodnjo 210.000 ton surovega jekla, medtem ko je bila v prejšnjem investicijskem programu predvidena v višini 350.000 ton.

Kot smo že večkrat zapisali, je namen naložbe, ki je bila načrtovana že v prejšnjem srednjeročnem planu 1976—1980, zamenjava dotrajane Siemens-Martinove jeklarne, kar pomeni tehnološko in ekonomsko sanacijo proizvodnje surovega jekla v naši železarni.

V prvi fazi izgradnje, ki bo trajala 30 mesecev, in sicer od junija 1983 do decembra 1985, je predvidena predračunska vrednost v višini 11.929.423.000 dinarjev, od tega:

— osnovna sredstva	9.344.497.000 din
— obratna sredstva	120.000.000 din
— druga sredstva	2.464.926.000 din

Predračunska vrednost z upoštevanjem podražitev pa je načrtovana v višini 16.539.064.000 dinarjev.

Predvideni viri financiranja pa so naslednji: 13,99 % združena sredstva železarnje Jesenice, 11,78 % združena sredstva SOZD Slovenske železarnje, 27,38 % združena sredstva sovlagateljev, 29,45 % domači bančni krediti, 16,47 % tuji bančni krediti in 0,89 % komercialni krediti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ZAKLJUČEK SOVLAGANJA V HLADNO VALJARNO BELA

V preteklem mesecu je bil zadnji sestanek poslovnega odbora sovlagateljev v hladno valjarno Bela (HVB). Sklenjeno je bilo, da preneha veljati pogodba o sovlaganju, ker so obveznosti iz nje poravnane. S tem je formalno prenehalo sodelovanje tujih partnerjev pri izgradnji in poslovanju HVB.

Izgradnja HVB je tekla v letih 1974—1977. Po ocenah, ki so jih dale mnoge institucije in posamezniki, je gradnja tekla na mnogih področjih izjemno dobro. Ugotavljajo, da so bili doseženi za naše razmere zelo kratki roki izgradnje, prekoračitve investicijskih sredstev je bila relativno nizka, operativno delo je bilo izvršeno praktično le z lastnimi kadri itd. Tudi poznejše uvajanje proizvodnje in poslovanje HVB je teklo dobro. Velik del zaslug za take rezultate je poleg ostalega dalo tudi sodelovanje tujih partnerjev, tako na področju financ kot na področju tehnologije.

Financiranje HVB je potekalo iz različnih virov. Polovica zbranih sredstev je bila tujega izvora v obliki

financijskih in komercialnih kreditov ter sovlaganja. Do tedaj smo na Jesenicah, pa tudi splošno v Jugoslaviji, imeli s tujci predvsem kreditne odnose. Nov pristop pa je bil dosežen s sovlaganjem sredstev v projekte. Tako so bila za projekt HVB združena sredstva s partnerji Production Machinery, Waterbury Farrel, General Electric in ARMCO.

Takratni jugoslovanski zakon je omogočal, da so se s takim načinom dela vsa devizna sredstva sproti konvertirala v Narodni banki v dinarsko vrednost in je bilo zato možno domače dobavitelje in izvajalce sproti plačevati. To je veliko pripomoglo tudi k hitri in uspešni gradnji.

(Nadaljevanje na 2. strani)

PLAVŽARJI MOČNO PRESEGAJO PLAN

Nekaj dni pred zaključkom meseca podatki, ki jih dnevno zbira na statistični službi sektorja za ekonomiko, kažejo, da plavžarji močno presegajo linearni mesečni plan, kateremu najbližja je tudi skupna proizvodnja, medtem ko so martinariji za malenkost zaostali. Sicer pa pogledimo rezultate po 27 dneh izvrševanja junijskega plana.

Delavci v TOZD PLAVŽ so v tem času izdelali 14.067,2 tone groblja, s čimer za dobrih pet odstotkov presegajo linearni mesečni družbeni načrt, ki je enak operativnemu programu.

Le za malenkost zaostajajo delavci v TOZD JEKLARNA, ki so v 27 dneh izdelali 36.044 ton surovega jekla, kar je le 0,8 % manj od idealnega izvrševanja družbenega načrta in 3,1 % manj od za 650 ton povečanega operativnega programa.

Skupna proizvodnja je v tem času znašala 115.822,8 tone, kar je le za odstotek manj od idealnega izvrševanja mesečnega družbenega načrta in 0,2 % več od za 1.695 ton znižanega operativnega programa.

V tem času je bilo za prodajo izdelano 25.701,9 tone izdelkov, kar je 20,7 % manj od idealnega izvrševanja družbenega načrta, oziroma 12 % manj od izvrševanja znižanega operativnega programa.

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA ŠE VEDNO PREVEČ NA ROBU DOGAJANJ

V preteklem tednu je v Ljubljani potekalo enajsto srečanje samoupravljalcev Jugoslavije, na katerem je 120 delegatov in gostov iz vse Jugoslavije izmenjalo izkušnje pri uveljavljanju samoupravne delavske kontrole kot pomembnega barometra položaja našega delavskega razreda. Čeprav je bilo na posvetovanju precej ponavljanja tistega, kar je bilo že rečenega o vlogi in nalogah samoupravne delavske kontrole, so delegati zelo pogumno odkrivali slabosti in vzroke za to, da je samoupravna delavska kontrola še vedno preveč na robu dogajanj in v mnogih primerih v vlogi gasilcev. Pri odстранjevanju slabosti in vzrokov pa nam običajno zmanjka upornosti, pa tudi ustreznega znanja.

Že tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije junija 1981 v Beogradu je opozoril: — da mora samoupravna delavska kontrola, s tem ko onemogoča razne deformacije in zlorabe, usmeriti svojo aktivnost v varovanje družbene lastnine, samoupravnih pravic delavcev, uresničevanje zakonskih norm, družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov ter drugih splošnih samoupravnih aktov, kakor tudi uresničevanje odločitev delavcev in organov samoupravljanja.

V razpravah med pripravljanim zakona o združenem delu in zakona o združenju organizacij združenega dela v splošna združenja in Gospodarsko zbornico Jugoslavije, ki so tekline v letih 1974—1978, je Edvard Kardelj poudarjal, da osrednje mesto pri določanju bistva in značaja socialističnega samoupravljanja združenega dela pripada družbeni lastnini, ki opredeljuje vsebino celotnih produkcijskih in sploh družbenoekonomskih odnosov v socialistični družbi, kakršna je naša, in nadaljeval:

»Družbena lastnina je pogoj in osnova oziroma bistvo socialističnega samoupravljanja. Socialistično samoupravljanje namreč pomeni, da delavec svobodno, enakopravno in z enakimi pravicami z drugimi delavci dela s sredstvi, ki so družbena lastnina, pridobiva na ta način dohodek, gospodari s sredstvi razširjene reprodukcije, kakor tudi z vsemi drugimi pogoji, sredstvi in sadovi svojega dela...«

To smo navedli zategadelj, ker v vsakodnevni praksi kaj radi poudarjamo varstvo družbene lastnine, pri čemer pa največkrat ne vemo, da je to celovitost produkcijskih oziroma družbenoekonomskih odnosov v pogojih socialističnega samoupravljanja, ki smo jih postavili v ospredje pri uresničevanju politike ekonomske stabilizacije. Navedli zato, ker sedanjí zelo zapleteni in težek gospodarski položaj zahteva od nas vseh, še posebno pa od samoupravne delavske kontrole, izjemno odgovornost in hrabrost, ker se bo morala spoprijeti tudi z birokracijo in tehnokracijo, ki mnogokje potiskata delavski razred v nekakšen mezdni odnos.

Najbrž ne bi bilo potrebno posebej poudarjati, da so za mnoge težave, s katerimi se danes srečujemo in za katere plačujemo visoke davke, krive gospodarske odločitve v poslovnih organih organizacij združenega dela in občin oziroma družbenopolitičnih skupnostih in njihovih izvršilnih organih, mimo dolgoročnih interesov delavskega razreda. Že v začetni fazi razvoja delavskega samoupravljanja smo poudarjali in celo zelo nedvoumno opredeljevali v samoupravnih splošnih aktih, da so resnične samoupravne odločitve samo taktične, ko lahko delavci v svojih organih — neposredno ali prek svojih delegatov — izberejo najboljšo možno rešitev in ko se ve, kdo je odgovoren za strokovno predlogov, med katerimi lahko izbirajo. Seveda pa so za kvalitetne samoupravne odločitve potrebne tudi kvalitetne in ustrezne informacije ter znanje.

Pota do vsega tega pa so v samoupravnih splošnih aktih nemalo kratki dosti zapletena, pa tudi večkrat nerazumljiva za delavce, čeprav z njimi urejamo medčloveške odnose in gospodarjenje v temeljnih organizacijah oziroma delovnih organizacij. Prepočasi jih tudi dopolnjujemo in izpopolnjujemo, potrebne pa bodo tudi nekatere racionalizacije, pa tudi večja postopnost in preudarnost pri sprejemanju vseh mogočih novih sporazumov, večkrat tudi brez ustrezne informacije. Med vsemi pa bi morali največjo skrb nameniti samoupravnim dokumentom, ki urejajo dohodkovne odnose, da bomo dejansko na prvo mesto postavili delo in rezultate dela.

Na vseh teh področjih imajo odbori samoupravne delavske kontrole neizmeren velik del, vendar pa bomo morali ustvariti takšno politično in samoupravno vzdušje, da bodo odbori samoupravne delavske kontrole v temeljnih organizacijah združenega dela in v Železarni lahko začeli resnično delovati. Pri tem bi morali upoštevati tudi to, da so delavci v sedanjih gospodarskih težavah in ob upadanju družbenega in osebnega standarda še posebno občutljivi za vse to, o čemer smo razmišljali v današnjem uvodniku. V večini delavci razumejo sedanje gospodarske težave, vznemirja pa jih nespoštovanje njihovih samoupravnih pravic in dolžnosti.

Za bolj učinkovito in kvalitetno delovanje odborov samoupravne delavske kontrole pa je še kako pomembno ustrezno znanje izvoljenih članov v te organe. Če so prostovoljno sprejeli to ustavno in zakonsko pravico in odgovornost, potem od njih najmanj lahko pričakujemo in zahtevamo, da se za kvalitetno opravljanje te pravice in odgovornosti tudi usposobijo in da se, ne čakajoč na različne izobraževalne oblike, sami seznanijo vsaj s svojimi zakonskimi pravicami in dolžnostmi. Vsekakor pa bi se morali tudi podrobno seznaniti z razpravami in sklepnim poročilom enajstega srečanja samoupravljalcev Jugoslavije.

(Nadaljevanje na 3. strani)

V JULIJU BODO MORALE POTEKATI OBSEŽNE AKTIVNOSTI V ZVEZI Z DELITVIJO PO DELU IN REZULTATIH DELA

V začetku junija je občinski svet zveze sindikatov Jesenice poslal vsem osnovnim organizacijam in konferencam osnovnih organizacij zveze sindikatov, delavskim svetom OZD in TOZD, osnovnim organizacijam zveze komunistov in poslovnim organom OZD in TOZD ugotovitve, stališča in usmeritve konference občinske organizacije zveze sindikatov Jesenice v zvezi z vprašanji delitve po delu in rezultatih dela, ki navedene zelo konkretno obvezujejo.

(Nadaljevanje na 3. strani)

GRADNJA JEKLARNE 2 V DVEH FAZAH

(Nadaljevanje s 1. strani)

Za zagotovitev lastnih sredstev investitorja TOZD Jeklarna je delavski svet Železarne sprejel sklep, s katerim predlaga vsem TOZD Železarne, da sprejmejo sklep, da bodo združevala potrebna sredstva iz prostih poslovnih sredstev (akumulacije). Višina sredstev za posamezno temeljno organizacijo in pogoji bodo določeni s posebnim samoupravnim sporazumom. Izpad dohodka, ki bo nastal v prvih treh letih obratovanja jeklarne 2, v višini 608 milij. din, bodo temeljne organizacije pokrivala neomejeno solidarno, v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju sredstev za jeklarne 2. Podobni sklep je bil sprejet že na seji delavskega sveta Železarne 21. decembra 1981, sedaj je le nekoliko bolj konkretiziran.

V prvi fazi gradnje jeklarne 2 so predvidene naslednje glavne proizvodne naprave:

- priprava vložka in dodatkov,
 - 85-tonska elektro obložna peč, moč transformatorja 60 MVA,
 - odpraševalna naprava s filter-skimi vrečami,
 - naprava za izvenpešno metalurgijo (TN, VOD in vpihovanje argona),
 - naprava za kontinuirano vlivanje slabov debeline od 140 do 250 mm in širin od 800 do 1600 mm,
 - naprava za površinsko čiščenje slabov,
 - oprema za kemični laboratorij,
 - procesni računalnik,
 - skladišča za pomožne naprave.
- Naprave bodo montirane v glavni hali površine 19.839 kvadratnih metrov.

Domači dobavitelji bodo dobavili 5.300 ton tehnološke opreme, 1.600 ton pa inozemski. Dodatno k temu je dobava žerjavov jugoslovanskega izvora ter konstrukcije za glavno halo. Teža konstrukcije za glavno halo je 7.500 ton. V razgovorih o delitvi opreme na domačo in uvoženo so bili navzoči domači proizvajalci opreme. Predviden je le uvoz opreme, za katero so domači proizvajalci izjavili, da je ne morejo izdelati, oziroma da jo ne izdelujejo.

Vrednost uvožene opreme, inženiringa, nadzor montaže in uvajanje v proizvodnjo ter šolanje kadrov po predračunu znaša:

- tehnološka oprema iz Zvezne republike Nemčije 61.288.378 nemških mark (po cenah s 1. marca 1983),
- procesni računalnik iz Združenih držav Amerike 1.814.435 ameriških dolarjev (po cenah s 9. februarja 1983).

Železarna ima že veljavno kreditno ponudbo zahodnonemške banke za 85 % vrednosti uvožne opreme ob

zelo ugodnih kreditnih pogojev, in sicer 9,5 % obrestna mera in odplačilni rok 11,5 let.

Poleg zamenjave zastarelih in dotrajanih naprav v SM jeklarni, bo nova jeklarne 2 seveda dala tudi določene ekonomske učinke. Planirano je, da se bo prihodek od prodaje osnovne proizvodnje Železarne z obratovanjem jeklarne 2 povečal za 3,2 mlrd din, oziroma za 17 %. Povečala se bo količina proizvodnje za prodajo (za 3 %), pomemben delež pri povečanju pa bo imela izboljšana kvaliteta struktura izdelkov. V jeklarni 2 bodo v glavnem izdelovali kvaliteten jekla in tako se bo po izgradnji precej povečala prodaja nerjavnih in dinamo kvalitet. Materialni stroški

se bodo zaradi moderne tehnologije povečali le za 12 %, oziroma za 2,4 mlrd din, kar je za 5 manj kot prihodek. Ker bo močno narasla tudi amortizacija, se bo bruto dohodek povečal za 10 %. Z izgradnjo nove jeklarne pa se bo tudi konvertibilni izvoz povečal za 35 %.

Izgradnja jeklarne 2 za proizvodnjo 210.000 ton surovega jekla ima namen nadomestiti dotrajane zmogljivosti SM jeklarne z novim, tehnološko popolnejšim in ekonomsko učinkovitejšim elektro postopkom. Gradnja torej pomeni sanacijo sedanji dotrajanih naprav in zagotovitev jekla za nadaljnjo predelavo ter izboljšanje ekonomičnosti proizvodnje.

ZAKLJUČEK SOVLAGANJA V HLADNO VALJARNO BELA

(Nadaljevanje s 1. strani)

S tujimi partnerji je bila sklenjena pogodba o sovlaganju v HVB novembra 1973. Obvezali so se, da bodo sovlagali 2.120.000 dolarjev za najmanj šest let, železarna Jesenice pa se je obvezala, da bodo partnerji udeleženi na ostanku dohodka iz proizvodnje HVB in da bodo dobili po zaključku pogodbe vrnjen svoj delež v enaki višini.

Pogodba o sovlaganju pa ni pomenila samo finančnih ugodnosti pri projektu, ampak je pomenila pomembno tehnično in tehnološko prednost. Tuji partnerji so zaradi svojega deleža, čeprav je bil le približno 5 % od celotne vrednosti investicije, aktivno sodelovali pri pripravljanju in realizaciji projekta, pozneje pa tudi pri poslovanju HVB. Na ta način je bilo v projekt vnešeno mnogo novih spoznanj v tehnologiji, opremi, načinu vodenja in kontrole projekta ter drugem.

Sodelovanje s partnerji je teklo prek poslovnega odbora sovlagateljev HVB. Odbor je sestavljalo pet članov, dva iz vrst tujih partnerjev in trije iz Železarne. Odbor je imel 22 sej, v času gradnje kvartalno, pozneje pa na pol leta. Vse seje so bile sklepne. Člani odbora so delovali zelo aktivno in prizadevno, da bi bili zaključki in rezultati čim boljši.

Pred pričetkom obratovanja HVB je odbor razpravljal in odločal o stanju projekta na področju izgradnje ter o možnostih proizvodnje in prodaje izdelkov. Posebno skrb je odbor namenjal dopolnjevanju finančne

konstrukcije in iskanju novih virov za pokrivanje podražitev in dodatnih del.

Po pričetku obratovanja pa je odbor največ razpravljal o finančnih rezultatih Železarne in finančnih ter proizvodnih rezultatih HVB. Največ je bilo razprav o proizvodnih planih, nabavi vložka za valjarstvo, kvaliteti proizvodnje, možnosti prodaje proizvodov in uspehu poslovanja ter delitvi ostanka dohodka.

Zadnja, 22. seja poslovnega odbora je bila namenjena predvsem zaključku sovlagateljske pogodbe in s tem prenehanju partnerstva pri HVB. Zaključevanje pogodbe se je pričelo že sredi leta 1981, ko je firma Production Machinery skladno s pogodbo zahtevala izplačilo svojega deleža. Tak zahtev so sporazumno z Železarno dali tudi ostali partnerji v letu 1982. S postopnim izplačevanjem deležev smo prišli v situacijo, da so bili v letu 1983 deleži izplačani in je bil s tem dan tudi formalni pogoj za zaključek pogodbe. Tako je poslovni odbor ugotovil, da so bila izplačila deležev izvršena in da z 31. decembrom 1982 preneha veljavnost sovlagateljske pogodbe. Istočasno preneha delovati tudi odbor in poslovanje HVB postane v celoti samostojno.

S tem je formalno prenehalo sodelovanje tujih partnerjev pri projektu HVB. Ni pa prenehalo poslovno sodelovanje z njimi. Razvoj Železarne terja stalno investiranje v posamezne dele Železarne. V svojih planih Železarna predvideva nadaljno razširitev hladne predelave jekla. Zaradi znanih omejitev pri investiranju, še posebej pri omejevanju uvoza opreme, kaže, da bo v prihodnjih letih možno realizirati investicijo le podobno, kot je bil to primer pri HVB, s sovlaganjem tujih partnerjev v izvozno naravnane investicije.

Za tak način investiranja, predvsem s sovlaganjem dosedanjih partnerjev, ne bo težav. V vseh dosedanjih razgovorih so izrekli polno pripravljenost sodelovanja. To najlepše potrjuje tudi izjava predstavnika firme Waterbury Farrel, gospoda Romerja, ob zaključku sovlagateljske pogodbe po zadnji seji odbora, ko pravi:

»Rad bi poudaril in se vam zahvalil za uspešen zaključek našega sodelovanja pri sovlaganju in za celo ustvarjeni profit ter plačilo deležev v letu, ko je večina svetovnih jeklarn v »rdečih štvilkah«.

E. A.

PREGLED NEKATERIH PROBLEMŲ V ZVEZI Z INOVACIJSKO DEJAVNOSTJO, KOT JIH VIDIJO AVTORJI 5

Ravno tako, kot se zdi nekaterim avtorjem rok za prijavo inovacije ali tehnične izboljšave preveč toga določen, pa se zdi večini med njimi čas za reševanje inovacijskih predlogov predolg. Avrelij Ravnik takole pravi: »Ocenjevanje inovacijskih predlogov je prepočasno, izveti pa je treba prizadevne posameznike. V samoupravnem sporazumu SOZD SŽ o izumih in tehničnih izboljšavah ni člena, ki bi določal rok za izdelavo strokovne ocene, zato bi ga kazalo dopolniti...«

Tudi Franc Terseglav iz TOZD Elektrode je omenil ta problem: »... Rok za reševanje posameznih inovacijskih predlogov se mi zdi nekoliko predolg. Predno nekdo s tehnično izboljšavo odpravi kakšno vrzel v proizvodnji, mine precej časa, toda leto dni po tistem, ko je problem rešen, pa nekako izgubi veljavo, saj se nihče več ne spomni, kako je bilo prej.« Torej lahko zaradi časovne oddaljenosti od rešitve kakšnega problema ta v očeh sodelavcev in ocenjevalcev izgubi svojo vrednost.

Inovatorji niso prepričani, da je za reševanje inovacijskih predlogov potrebno tako veliko časa. Nekatere se vsa zadeva ustavi, meni Franc Papler. Najbrž obični v predalih v temeljnih organizacijah. Zgodi se, da odbor za gospodarstvo v TOZD razpravlja o inovaciji tudi leto dni po vložitvi inovacijskega predloga, kljub temu, da je izboljšava že vpeljana v proizvodnjo in se je izkazala kot koristna.

O malomarnem odnosu do inovacijskih predlogov pa je dovolj zgovoren primer navedel Peter Frelj, ko je govoril o enem svojih predlogov, kjer je opisal neko svojo idejo. »... Za to idejo sem dobil petdeset starih tisočakov, toda storjenega ni bilo nič. Inovacijski predlog se je neostavno izgubil. Še danes se sprašujem, kako je to mogoče.«

Nekateri avtorji omenjajo tudi nujnost spremljanja posameznih inovacij ali tehničnih izboljšav skozi daljše obdobje, da bi lahko ugotovili, katere se delujejo in katere so že opuščene. Za tiste, ki ne služijo več svojem namenu, ki jih ljudje odklanjajo, bi moral avtor povrniti nagrado. Tako bi »odpadle tudi izsiljene inovacije, take, ki so izvedene le zaradi dobička, pa tudi tiste, ki niso dovolj pretehtane. Aleksander Mandeljc pravi o tem: »... Po določenem času se pokaže, da posamezne inovacije niso tako koristne, kot se je zdelo od začetka, ali pa sploh ne služijo svojem namenu. V takih primerih nihče ne ukrepa. Veliko hude krvi je, ko nekdo dobi premalo za svojo inovacijo, ko dobi preveč, smo pa tiho. V takih primerih je težko ukrepati. Zaradi nekoristnosti inovacije nikomur še ni bilo treba vrniti izplačane nagrade. Ko bi bilo to v navadi, bi bilo manj inovacij, ki so premalo pretehtane ali celo izsiljene.«

Tudi Bogdan Ravnik je omenil inovacije, ki so premalo pretehtane. Mnoge inovacije spremenijo delovanje posameznih naprav, ne bi pa bile potrebne, če bi se pri nas držali postopkov, ki so za delovanje posameznih naprav predvideni. »Neka sprememba, pravi, ki se (gledano ozko) lahko izkaže za dobro, na drugem koncu nujno potegne za seboj celo verigo sprememb.« Pri mnogih inovacijah bi bilo treba nekatere nagraditi, drugim pa tudi kaj odvzeti, je tudi dejal.

V naši železarni niso redki spori okrog avtorstva, višine nagrad in po-

dobnega. Večkrat se zgodi, da se taki primeri rešujejo pred sodiščem združenega dela, zato nekateri avtorji predlagajo ustanovitev posebne komisije, ki bi bila podrejena delavskemu svetu Železarne ali enemu od njegovih odborov in bi reševala spore v zvezi z inovatorstvom preden se ti pojavijo na sodišču združenega dela. Včasih je pri delavskem svetu Železarne že deloval odbor za racionalizacijo, ki pa ga žal ni več. »... Na nivoju Železarne ni strokovne komisije, ki bi reševala pritožbe o avtorstvu in ocenjevala izboljšave s tehnične strani. To bi bila nekakšna vmesna stopnja, ki bi skušala reševati nesporazume, preden se pojavijo pred sodiščem združenega dela. Za ustanovitev take komisije si prizadeva DIATI. Komisija naj bi imela vlogo arbitra, podrejena pa bi bila samoupravnim organom oziroma delavskemu svetu Železarne...« pravi Avrelij Ravnik. »To ne bi bilo strokovno telo, ampak komisija, ki bi avtorjem pomagala predvsem pri reševanju njihovih težav, saj vemo, da nobena stvar ne gre lahka,« meni Viktor Smolej o vlogi te komisije. »Pri vsakem inovacijskem predlogu se pojavijo zapleti. Reševanje predloga pa se tako vleče v nedogled. Avtor bi moral biti sproti obveščen, močje mesečno, kako se njegov predlog rešuje.«

Nekateri vodilni v temeljnih organizacijah imajo zaničljiv odnos do manjših tehničnih izboljšav, so omenili nekateri avtorji. Zaradi tega prihaja do nezadovoljstva med inovatorji iz neposredne proizvodnje. Res je, da imajo velike inovacije, kot so uvajanje nove tehnologije, novi izdelki... veliko večji finančni učinek, toda tudi manjših inovacij ali tehničnih izboljšav, izvedenih na delovnem mestu, za strojem, ki tudi lajšajo delo, zmanjšujejo zastoj, povečujejo izplen, zagotavljajo večjo varnost pri delu, ali pa omogočajo boljše delovanje stroja ali naprave, ne bi smeli zanemarjati. Avrelij Ravnik je to takole povedal: »Iz izkušnje vem, da brez idej in drobnih izboljšav tudi velikih inovacijskih predlogov ni. Vsak tehnični problem je treba začeti reševati z enako zavzetostjo in nikoli podcenjevalno, ker se avtorju lahko zgodi, da bo spregledal najboljšo rešitev...« Njegove osebnosti izkušnje bi prav gotovo lahko prenesli tudi na širše področje, na temeljne organizacije. Pravilen odnos do vseh tehničnih izboljšav in inovacij, tudi do tistih manjših, pa je prispevek k množični inventivni dejavnosti, ki naj bi bila cilj vsega delovanja na tem področju. V nekaterih temeljnih organizacijah se tega dobro zavedajo. Ko je govoril o delovanju na področju množične inventivne dejavnosti v TOZD Žičarna je Janez Komel dejal: »Dokler ne bomo uspeli množično inventivno dejavnost dvigniti na tak nivo, da bomo lahko res govorili o množičnosti, kakršna, na primer, poznajo na Zahodu ali na Japonskem, kjer število tehničnih izboljšav presega število zaposlenih, tudi z rezultati inovacijske dejavnosti ne bomo mogli biti zadovoljni.«

Veliko problemov bi inovatorji lahko rešili tudi sami, ko bi se med seboj bolje organizirali v okviru TOZD ali po posameznih delovnih področjih, v aktivne inovatorje. O tem sta spregovorila dva avtorja. Sašo Piber je dejal: »... Med drugim bomo morali poživiti tudi delo aktivov inovatorjev v temeljnih organizacijah. Ti aktivni obstajajo, vendar niso dovolj delavni. Spodbujati jih bomo morali, da si bodo inovatorji med seboj pomagali in da bodo pomagali tudi tistim, ki prvič uresničijo kako zamisel. Tudi tako bomo dosegli, da bo ta dejavnost postala bolj množična.«

Miloš Gašperin, ki je predsednik takega aktivna za področje vzdrževanja v HVŽ meni, da si bodo prav tu inovatorji lahko pomagali, ko bodo pri svoji dejavnosti našli naleteli na težave, ki jim sami ne bodo kos. »Težav pri inovatorstvu je še precej, toda ta dejavnost prihaja vedno bolj do izraza. Inovatorjev je vedno več in bolj organizirani postajamo, tako da so že sedaj možnosti za delo na tem področju veliko boljše kot pred leti.« (se nadaljuje)

PONOVEN USPEH NAŠIH NOVATORJEV NA RAZSTAVI RAST YU '83

(Nadaljevanje s 1. strani)

- priprava za struženje robov (brade) na kolesih,
- predelava presipov iz transportnih trakov,
- odstranitev oksidnih oblog konjektorjev tiskanih vezij,
- popravo zamašene droga vmesne ponve na konti livu,
- novo ogrodje in nov postopek izdelave zob na vlečnih čeljustih,
- zamenjava uvoženih zaščitnih pokrovov za stožčaste ležaje z domačimi,
- ogrevanje mazutnih rezervoarjev in spremnih vodov z odpadnim kondenzatom,
- krtačni spiralnik linije CRNO,
- plinski gorilnik RA-BA za vžig glavnih gorilnikov,
- izločanje krile na pakirnih napravah za žičnike,
- dodelava izvalilne verige za izvalčenje gredic iz transporta gredic od peči do proge.

DIATI JESENICE pa je poleg tega še v osnovni šoli TONE ČUFAR Jesenice, razstavil spremembo dviznega mehanizma pri vilicarju in v osnovni šoli KARAVANŠKIH KURIRJEV NOV Koroška Bela učni pripomoček.

Ob zaključku je posebna komisija ocenila razstavljene eksponate in podelila priznanja, ki so jih prejeli naši sodelavci:

- srebrno plaketo: Friderik Oman, Franc Potokar, Niko Tancar, Henrik Zupan in Marjan Demšar za izdelavo mase za premaz žlebov in vmesnih ponev;
- bronasto plaketo: Janez Peternel, Miroslav Noč, Franc Hrastar,

Janez Rozman, Karl Koblar, Jože Fillej, Franc Ravnihar, Edo Dolžan in Janez Kovač za dodelavo izvalilne verige za izvalčenje gredic in transport gredic od peči do proge.

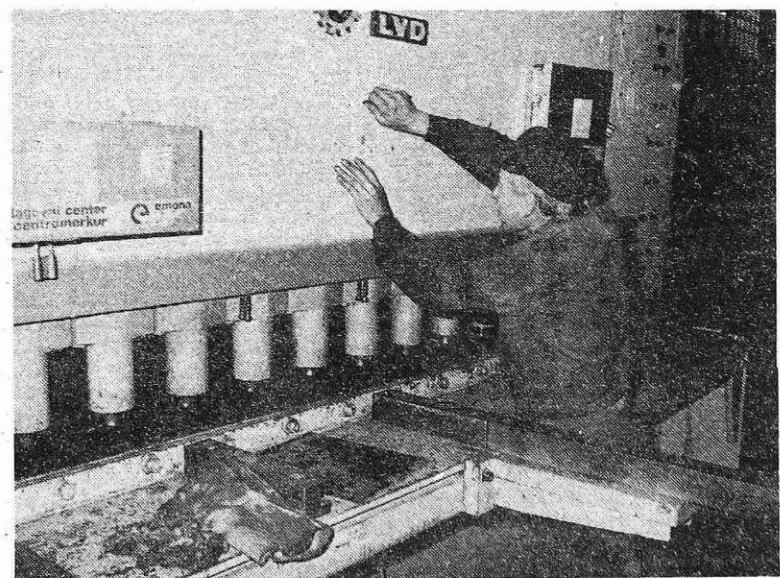
Poleg teh priznanj je organizacijski odbor na predlog CRS Reka in sekretariata sklenil, da se BORISU BREGANTU, predsedniku poslovnega odbora Železarne podeli VELIKA SREBRNA PLAKETA RAST YU 83 RIJEKA, za izredno prizadevanje, dosežene rezultate in podporo pri razvoju inventivnega dela, novatorstva, racionalizatorstva, tehničnih izboljšav in drugih oblik ustvarjalnosti delovnih ljudi, posebno pa za animacijo izumiteljstva ter za nudenje vsestranske pomoči in razumevanje za razvoj RAST YU Reka.

V okviru razstave so bila organizirana tudi posvetovanja o energiji, malem gospodarstvu in inventivni dejavnosti.

Posvetovanja o inovacijski dejavnosti se je udeležilo več kot 150 udeležencev. Namen posvetovanja, katerega so organizirali Center za radniško stvaralaštvo Rijeka, sarajevski Patentinvest, SPATUJ, Privredna komora Rijeka in ZIATU občine Rijeka je bil, kako organizirati in zagotoviti inventivno delo v organizacijah združenega dela, materialne osnove za delo, ustvariti potrebne pogoje za uspešno delo, družbeno in ekonomsko vrednotenje in stimuliranje inventivnega dela.

Vsak dan so v razgovoru predavatelji odgovarjali na številna vprašanja udeležencev.

Ob zaključku posvetovanja je bil organiziran razgovor za okroglo mizo o razstavah kot eni izmed najuspešnejših oblik spodbujanja ustvarjalnega dela.

Sodelavec v konstrukcijski delavnici pri popravilu stroja za rezanje pločevine (foto S. Kokalj)

NEZAPOSLENOST IN SOCIALNA VARNOST

Čeprav ugotavljamo, da je brezposelnost v jeseniški občini med najnižjimi v Sloveniji, to ne pomeni, da je izvzeta iz celotnih družbenih prizadevanj v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja, saj je socialna varnost občana neposredno povezana z njegovim delom oziroma zaposlitvijo. Nezaposlenost raste tudi v jeseniški občini, med brezposelnimi pa se vse pogostje pojavljajo mladi strokovnjaki, katerih zaposlitev je otežkočena zaradi neukladja med potrebami združenega dela in njihovo strokovno usposobljenostjo.

Vsa ta in še druga vprašanja ter problemi se tekoče obravnavajo v skupščini občinskih skupnosti za zaposlovanje in njenih odborih, kakor tudi v občinskih družbenopolitičnih organizacijah.

Namen sestavka ni pisati o omejenih problematiki, ki je že zapisana v številnih dokumentih in poročilih, temveč odgovoriti na vprašanja, ki jih vse pogostje postavljajo delegati OZD in krajevnih skupnosti in se nanašajo na tiste brezposelne delavce in njihovo pripravljenost za delo, ki jih gospodarstvo občine še kako potrebuje, pa delati nočejo, oziroma jim ni potrebno, saj se preživljajo z denarnimi pomočmi, ki jih dobivajo od različnih ustanov, med drugim tudi od skupnosti za zaposlovanje.

Trditve glede pripravljenosti sprejeti delo v tako zastavljenem vprašanju je delno resnična, vendar je ne moremo posploševati na vse, ki iščejo zaposlitev. Drugi del vprašanja glede denarnih pomoči ali socialne podpore, ki jo prejema članstvo sončne uprave, kot se popularno dostikrat uporablja ta izraz, pa bomo poizkusili osvetliti in odgovoriti nanj.

Pravice brezposelne osebe ureja zakon o zaposlovanju in o zavarovanju za primer brezposelnosti ter spremljajoči dokumenti in se nanašajo na:

- pravico do denarnega nadomestila,
- pravico do denarne pomoči,
- pravico do zdravstvenega varstva,
- pravico do priprave za zaposlitev.

Pravica do zdravstvenega varstva se uresničuje po predpisih, ki urejajo to področje.

DENARNO NADOMESTILO

Pravico do denarnega nadomestila lahko uveljavlja oseba v času brezposelnosti, ki je delala najmanj devet mesecev brez presledka ali 12 mesecev s presledki v zadnjih 18 mesecih in se prijavi skupnosti za zaposlovanje najkasneje v 30 dneh po prenehanju delovnega razmerja.

Drugi pogoj, ki ga mora izpolnjevati, je razlog prenehanja delovnega razmerja, ki mora biti brez krivde delavca. Pravice ne more uveljavljati oseba, če sporazumno preneha delati ali da odpoved ali če gre za izključitev iz OZD.

Višina denarnega nadomestila je 60 % od osnove preteklega leta, vendar ne sme biti nižja od višine ugotovljenih minimalnih življenjskih stroškov in ne višja od povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v SRS v preteklem koledarskem letu.

Čas prejemanja denarnega nadomestila je odvisen od časa, ki ga je oseba prebila na delu. Čas prejemanja je najmanj tri mesece in največ 12 mesecev (več kot 10 let delovne dobe).

Pravica do denarnega nadomestila preneha, če se oseba zaposli, če odide na odslužitev vojaškega roka, če neopravičeno odkloni zaposlitev, ki ustreza njeni strokovni izobrazbi, oziroma pridobljeni delovni zmognosti itd. Novost, ki velja od 1. aprila 1983, pa je, da pravica preneha tudi osebi, ki odkloni zaposlitev, ki je manj zahtevna od njene strokovne izobrazbe, če se v šestih mesecih od uveljavitve pravice ni zaposlila na delih in nalogah, primernih njeni izobrazbi.

Vseh upravičencev do denarnega nadomestila v letu 1982 je bilo 34, povprečni čas prejemanja je bil 3,6 meseca, povprečna višina pa 6.567 din. V istem obdobju je 26 upravičencev prenehala pravica do nadomestila zaradi zaposlitve.

DENARNA POMOČ

Oseba, ki se do konca prejemanja denarnega nadomestila ni mogla zaposliti, pridobi ob koncu prejemanja nadomestila pravico do denarne pomoči med brezposelnostjo, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- da njeni dohodki z dohodki članov njene ožje družine na osebo ne presegajo zneska, ki je enak višini ugotovljenih minimalnih življenjskih stroškov,
- da v tem času ne prejema denarnih dajatev za izobraževanje.

Razlogi prenehanja pravice do denarne pomoči so isti, kot pri denarnem nadomestilu.

Novost noveliranega zakona o zaposlovanju pa je, da pravico do denarne pomoči pridobi tudi oseba, ki ji je kot pripravniku prenehalo delovno razmerje, sklenjeno za določen čas, krajši od devetih mesecev in je uspešno končala pripravniško dobo, ter se v roku 30 dni po prenehanju prijavi pri skupnosti za zaposlovanje, ob izpolnjevanju prej navedenih pogojev.

Denarna pomoč je enaka višini ugotovljenih minimalnih življenjskih stroškov.

V letu 1982 so v jeseniški občini imeli pravico do denarne pomoči trije upravičenci. Poprečni čas prejemanja je bil sedem mesecev, povprečna višina pa 4.900 din.

Število upravičencev do obeh oblik prejemkov je zelo spreminjajoče, od-

visno od možnosti čimprejšnje zaposlitve oziroma prenehanja pravice.

Ob koncu maja letošnjega leta je imelo devet oseb pravico do denarnega nadomestila, šest oseb pa do denarne pomoči. Če to primerjamo s številom brezposelnih delavcev v istem času (ki jih je bilo 193), pomeni to le 8 % upravičencev do oblik finančnih prejemkov.

Navedene številke povedo, da je število oseb, ki imajo pravico do denarnega nadomestila ali denarne pomoči, dejansko minimalno. Z vidika trošenja družbenih sredstev pa vsota teh sredstev ni več zanemarljiva in so prizadevanja strokovne službe vseskozi usmerjena v to, da se skrajša čas prejemanja nadomestil in pomoči, kar pomeni čimprejšnjo zaposlitev upravičencev, oziroma prenehanje pravice ob neutemeljeni zavrnitvi zaposlitve. Naj dodamo še to, da se poraba teh sredstev hitro dviga; nanjo pa bodo vplivale tudi razširjene pravice na pripravnike, saj jih je kar polovico sklenilo delovno razmerje za določen čas.

Egidij Biček

Delavci OTK pri razkladanju materiala (foto S. Kokalj)

V JULIJU BODO MORALE POTEKATI OBSEŽNE AKTIVNOSTI V ZVEZI Z DELITVIJO PO DELU IN REZULTATIH DELA

(Nadaljevanje s 1. strani)

V spremnem pismu občinska organizacija zveze sindikatov poudarja, da organizacije in organi zveze sindikatov, glede na svojo ustavno in zakonsko nalogo ter statut Zveze sindikatov Slovenije in sklepe 10. kongresa Zveze sindikatov Slovenije, morajo delitev po delu in rezultatih dela obravnavati kot svojo najpomembnejšo in prednostno nalogo. Občinski svet zveze sindikatov je že v januarju pričel z analizo stanja v jeseniški občini in na osnovi ankete ugotovil vrsto objektivnih in subjektivnih vzrokov za zaostajanje na tem področju, in sicer:

- nedorečene družbene usmeritve,
- linearno omejevanje, ne glede na kvaliteto poslovnega uspeha, omejene možnosti višine osebnega dohodka, glede na možnosti zaslužka ob delu,
- premalo praktičnih in konkretnih napotkov za urejanje odnosov na področju delitve po delu in rezultatih dela,
- nekateri dobro zasnovani sistemi se ne uveljavljajo, ker organizacije združenega dela ne najdejo možnosti računalniške obdelave,
- v manjših OZD ni ustreznih kadrov, ki bi se specializirano ukvarjali z upravljanjem delitve po delu,
- vprašanje realnega osebnega dohodka in reševanje materialne in socialne varnosti delavcev z najnižji mi OD,
- odpori pred odpravljanjem pridobljenih privilegijev v sistemu delitve osebnega dohodka,
- strokovno zelo zahtevna problematika ob premajhni usposobljenosti strokovnih delavcev, ki se s tem ukvarjajo,
- neustrezna urejenost ostalih parametrov družbeno ekonomskih odnosov v organizacijah združenega dela.

Podatki iz ankete so pokazali, da so najbolj kritična področja delitve po delu v jeseniški občini naslednja:

- razvidi del in nalog še niso sprejeti v vseh OZD. Ponekod pa kljub veljavnosti še niso postali osnova za analitično vrednotenje del,
- samoupravni akti s področja razporejanja dohodka in čistega dohodka so preveč splošni in ne določa-

jo konkretnih osnov in meril za razporejanje na osnovi kvalitativnih dejavnikov gospodarjenja. Neposredno se uporabljajo družbene usmeritve razporejanja dohodka,

- samoupravni akti o delitvi čistega dohodka formalno ustrezajo zakonskim določilom, v praksi pa se delitve ne izvaja po dogovorjenih merilih,

- osnove in merila za pridobivanje osebnih dohodkov iz minulega dela se, razen redkih poizkusov, še ne uveljavljajo, čeprav je zakonski rok za rešitev tega področja 1. januar 1984,

- vrednotenje delovnega prispevka pri strokovno-ustvarjalnih delih je v večini OZD neustrezno, premalo se spodbuja inventivna dejavnost,

- svobodna menjava dela med temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi v OZD in samoupravnih interesnih skupnostih kljub napredku samoupravne zakonodaje v praksi še ni zaživela.

Z urejanjem notranjih odnosov pri delitvi po delu in rezultatih dela, navedeni omenjeni dokument, bomo morali ustvarjati pogoje za čimprejšnjo ukinitve družbenih omejitev in vzrokov, ki trenutno ovirajo razvoj sistemov delitve po delu in rezultatih dela in omejujejo samoupravne pravice delavcev ter s tem zmanjšujejo motiviranost za delo in upravljanje ter gospodarjenje z družbenimi sredstvi. Da bi čim preje premagali ovire na tej poti in uveljavili delitev po delu in rezultatih dela, je potrebna hitra, odločna in organizirana akcija, poudarjajo v stališčih in usmeritvah, ki jih je sprejela konferenca občinske organizacije zveze sindikatov, ki je zelo konkretno zadržala delavske svete, poslovodne organe in osnovne organizacije ter konference osnovnih organizacij zveze sindikatov z nalogami in aktivnostmi, ki morajo biti opravljene v mesecu juliju in avgustu.

Občinski svet zveze sindikatov v svojem spremnem pismu navaja, da so na konferenci sprejeta stališča in usmeritve obveza za delo in aktivnost, odgovornost za izvajanje posameznih nalog pa nosijo sindikati, samoupravni organi, poslovodni organi in osnovne organizacije zveze komunistov.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 4. DO 10. JULIJA

- 4. julija, Franc Gasser, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste 22/b.
- 5. julija, Leon MESARIČ, vodja TOZD Želbljarna, Jesenice, Titova 3, št. tel. 81-216.
- 6. julija, Srečo MEZNAR, vodja TOZD Jeklovlek, Mojstrana, Dovje 107/a.
- 7. julija, Vladimir OBLAK, vodja TOZD-Stroj. delav., Jesenice, Titova 1/a, št. tel. 81-727.
- 8. julija, Jože Osvald, vodja TOZD Livarna, Rateče 21, št. tel. 88-012.
- 9. julija, Janko PERNE, vodja Invest. razvoja, Jesenice, Titova 20, št. tel. 81-904.
- 10. julija, Boris PESJAK, vodja FRS, Jesenice, Cesta revolucije 2/a, št. tel. 82-726.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 7. ure zjutraj naslednjega dne in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure do 7. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po železarni, svoje vtise vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 4. 7.	STANE MENCINGER	JOŽE CEJ
TOREK – 5. 7.	FRANC NOVAK	RADO LEGAT
SREDA – 6. 7.	JANEZ JAKŠIČ	MATIJA URH
ČETRTEK – 7. 7.	FRANCI ZUPANČIČ	JOŽE PEZDIRNIK
PETEK – 8. 7.	MARJAN PINTAR	PAVEL ŽMITEK
SOBOTA – 9. 7.	VANDA ENIKO	JANEZ ARH
NEDELJA – 10. 7.	PRIMOŽ ŽVAB	DUŠAN SMID

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 5. do 9. julija bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

DPOOLDNE: I. obratna ambulanta – dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta – dr. Marija Može Kovačič.

DISPANCER ZA BORCE: dr. Marija Može Kovačič.
V soboto, 9. julija, samo dopoldne: I. obratna ambulanta – dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta – dr. Marija Može Kovačič.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: III. zobna ambulanta – dr. Bela Gazafi in
POPOOLDNE: I. zobna ambulanta – v. dentist Viktor Stražišar.
V soboto, 9. julija, samo dopoldne: I. zobna ambulanta – v. d. Viktor Stražišar.

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu juliju bodo praznovali petdeset let svojega življenja naslednji sodelavci: ALOJZ BOBIČ, Transport – 3. julija; IZIDOR BREMEC, Hladna valjarna Jesenice – 6. julija; VINCENCIJ SVETINA, Strojne delavnice – 7. julija; VLADO STANOVEC, Želbljarna – 7. julija; ELVIRA STENOVEC, DS ETN-OTK – 7. julija; JOŽE MERTELJ, Valjarna žice – 9. julija; LADO KUPLENIK, DS ETN-OTK – 10. julija; DUŠAN MARINKOVIČ, Jeklarna – 12. julija; ALBERT KRAPEŽ, Strojne delavnice – 13. julija; ANGELA KOVAČIČ, Plavž – 18. julija; CIRIL FERJAN, Energetika – 19. julija; KRISTINA KOVAČ, Valjarna bluming štekel – 21. julija in IVAN JEGLIČ, DS ETN-OTK – 23. julija.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Energetika z dne 22. junija 1983 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

1. III. instalater-monter	šifra 3323	D-3	6 kgt.	3 osebe
2. distributer tehničnih plinov	3325	D-3	6 kgt.	1 oseba
3. čistilec tlačnih posod in armatur	3324	D-2	5 kgt.	1 oseba

POGOJI: ad 1) poklicna šola – kovinske stroke,
ad 2) in 3) dokončana osnovna šola.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavi na kadrovski sektor železarne Jesenice z oznako »za TOZD Energetika«.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Elektrode, z dne 20. junija 1983 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

voznik viličarja, šifra 2520 D-3 6 kgt. 2 osebi

POGOJI:

- 8 razredov osnovne šole
- izpit za voznika viličarja

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na kadrovski sektor železarne Jesenice, z oznako »za TOZD Elektrode«.

»SŽ-ŽELEZARNA JESENICE«, o. sol. o., Jesenice, Cesta železarjev št. 8 objavlja

javno licitacijo

za prodajo naslednjih vozil:

1. Osebnostno vozilo VOLGA, letnik 1977, 2445 kub. m., 5 sedežni, 92 KS; za izključno ceno din 10.000,00;
2. Tovorni avto ZASTAVA, letnik 1976, 767 kub. m., 36 KS, ni registriran, za izključno ceno 15.000,00;
3. Rešilni avto TOMOS, letnik 1972, tip D-20 Break-Citroen, 81 KS, 1985 kub. m., ni registriran, za izključno ceno din 20.000,00;
4. Osebnostno vozilo MERCEDES 230, letnik 1973, 2292 kub. m., 5 sedežni, 88 KS, registriran in v voznem stanju, za izključno ceno din 100.000,00.

Licitacija bo 6. julija 1983 ob 9. uri v prostorih sektorja novogradenj, oddelka za osnovna sredstva (pokojninski).

Vsak udeleženec mora položiti pred licitacijo na blagajni Železarne varščino v višini 10 % od izključne cene. Prometni davek v prodajni ceni ni vračunan in ga bo vsak kupec moral plačati posebej. Vozila se bodo prodala 5. julija po načelu videl-prevzel. Ogled vozil je možen 5. julija od 9. do 11. ure, v skladišču Železarne na Blejski Dobravi.

SŽ-Železarna Jesenice
Sektor novogradenj
Odd. za osnovna sredstva
in materialno poslovanje

TOZD Hladna valjarna Bela

1. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Prvo sejo odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Hladna valjarna Bela je predsednik Tomaž Kramar sklical v petek, 17. junija. Na seji so poleg pregleda izvrševanja sklepov konstituantne seje, ki ga je prisotnim posredoval kadrovik Oto Pestotnik, in pri čemer so ugotovili, da so bili realizirani, obravnavali tudi kadrovske problematiko.

Pri obravnavi kadrovske problematike je odbor najprej sprejel na znanje poročilo o gibanju zaposlenih v mesecu maju, ki ga je posredoval kadrovik. Iz poročila je bilo razvidno, da je bil poprečni stalež v mesecu maju 273 delavcev, kar je za sedem delavcev manj kot je bilo planirano, delovno razmerje sta sklenila dva delavca, prekinilo pa šest delavcev. Skupna odsotnost z dela je znašala 909 dni oz. 14,48 %, kar je za 0,61 % več, kot je bilo poprečje Železarne. Odsotnost zaradi bolezni in nezgod, ter izostankov je bila nižja kot v Železarni, zaradi rednih letnih dopustov, izredno plačanih dopustov in neplačanih dopustov pa v poprečju višja.

V nadaljevanju je odbor potrdil predloge razporeditev novopristopnih delavcev, ter prerazporeditev delavcev v oddelku valjarne, žarilnice in adjustaže.

Prošnjo Kemala Muranoviča bo odbor obravnaval na naslednji seji, ko bo dobil predlog za prerazporeditev v oddelku adjustaže. Ugotovili so, da bodo prošnje za prerazporeditve na dela in naloge I. ajuster pogostejše, zaradi zvišanja plačilne kategorije, vendar jih bo potrebno reševati glede na potrebe in ne zaradi želje posameznih delavcev.

Odbor je nadalje ugodno rešil prošnjo petih delavcev, ki prosijo za prekinitev delovnega razmerja v rednem odpovednem roku.

Prošnji občinske konference ZSMS Jesenice, za izredno plačano odsotnost Tadeju Hudečku, ki naj bi sodeloval na MDA Bela Krajina '83, od 7. do 28. avgusta, odbor zaradi velikega pomanjkanja delavcev in odsotnosti delavcev zaradi rednih letnih dopustov ni ugodil. Odbor je poudaril, da se mora OO ZSMS v bodoče predhodno dogovoriti z vodstvom o izbiri kandidata za MDA. Predlagali so naj bi proizvodne delavce vključevali v MDA pred oz. po glavni sezoni in ne takrat, ko je pomanjkanje delavcev zaradi koriščenja rednih dopustov največje.

Invalidska komisija je odbor obvestila, da je Franc Fajfar po izvidu, ugotovitvi in mnenju komisije od 8. junija dalje invalid III. kategorije in je sposoben za drugo ustrezno delo skladiščnika pomožnega materiala s polnim delovnim časom. Prerazporeditev se bo izvedla, ko bodo sprejete organizacijske spremembe.

Odbor je sprejel na znanje tudi obvestilo invalidske komisije za Alojza Pfkferja, ki je od 8. junija dalje invalid III. kategorije in je sposoben za dela in naloge žerjavovodja. Prerazporeditev se bo izvedla takoj.

Odbor je sprejel na znanje mnenje vodja adjustaže in vodja proizvodnje, da se Silvo Černelc, ki je bil sprejet kot težje zaposljiva oseba prek Skupnosti za zaposlovanje za dobo treh mesecev, sprejme za določen čas šestih mesecev. Imenovani se s 1. julijem 1983 razporedi v TOZD Strojne delavnice.

Na znanje so sprejeli obvestilo o preizkusu znanja žerjavovodij Fauda Čehajiča in Mehmeda Burziča iz TOZD Transport. Iz obvestila je bilo razvidno, da imenovana obvladata vožnjo z žerjavom, vendar jima manjka prakse. Odbor je bil mnenja, da se zaradi pomanjkanja delavcev v TOZD Transport najprej sprejme Fuada Čehajiča za dela in naloge

žerjavovodja dresirnega ogrodka. Prav tako se sprejme tudi Mehmeda Burziča, ko bodo v TOZD Transport dobili ustrezno zamenjavo.

Ugodno so rešili prošnjo Dragota Rodiča za tri dni neplačanega dopusta.

TOZD Jeklarna

RAZŠIRJENA SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Jeklarna je imel 16. junija razširjeno sejo, na njej pa so prisostvovali tudi člani odbora za gospodarstvo in Stanko Čop, Janez Poljšak, Janez Pikon, Henrik Zupan in Janez Rozman.

Delegati so bili seznanjeni s pričetkom izgradnje jeklarne 2, o čemer je obširno razlago podal Stanko Čop in povedal, da je zaradi finančne situacije prišlo pri izgradnji jeklarne 2 do spremembe in je zato potrebno na seji dopolniti nekatere sklepe, oziroma spremeniti sklepe delavskega sveta, ki je bil 18. decembra 1981. Gradnja jeklarne 2 bo potekala v dveh fazah, in sicer prva faza 30 mesecev, začetek poizkusnega obratovanja je predviden v januarju 1986, začetek rednega obratovanja pa januarja 1987. Delegete je seznanil tudi z investicijskim programom, delegati pa so sprejeli ustrezne sklepe.

V nadaljevanju seje so bili delegati seznanjeni s predlogom OTK o usklajevanju novih kvalitativnih krite-

Nadalje je vodja TOZD Aleksander Jezeršek odbor seznanil s prerazporeditvijo delovnega časa vodij proizvodnje iz ene izmene na tri izmene, ki je bila potrebna zaradi raznih problemov, ki se pojavljajo v popoldanski in nočni izmeni.

Ob koncu seje so člani odbora sprožili problem, ki se nanaša na veliko odsotnost zaradi bolezni, ki je posledica obratnih tekmovalnih v nogometu, zaradi neurejenega nogometnega igrišča. Odbor je v zvezi s tem predlagal IO OO sindikatu, da o tem razpravlja, ter ustrezno ukrepa.

N. K.

jev, ki naj bi jih vključili v premijski pravilnik TOZD Jeklarna. Prav tako so bili delegati seznanjeni z dopisom SEO, oddelkom za študij dela, časa in nagajevanja, ki se tudi nanaša na predlog dopolnitve pravilnika o dnevnih premijah za višjo proizvodnjo jekla. V zvezi s tem so sprejeli ustrezne sklepe, ki jih bodo posredovali strokovnim službam v Železarni.

Henrik Zupan je poročal, da je 15-tonski žerjav št. 14. junija polomil tokovodnike in tokoodjemalce na liniji lahkih žerjavov. Zaradi izredne zavzetosti nekaterih delavcev je bila proizvodnja v TOZD Jeklarna praktično nemotena. Delegati so se odločili, da delavci zaslužijo priznanje in ustrezno enkratno denarno nagrado.

B. K.

Železarski globus

ŠVEDSKA

Eno izmed variant Plasmamelt postopka, ki ga je razvilo švedsko podjetje SKF Steel za proizvodno groblja, imenovano Plasmadust postopek, bodo uporabili za predelavo prahu, ki nastane pri železarskih postopkih. Naprava, ki bo lahko letno

predelala 70.000 ton prahu, bo pričela obratovati v sredini leta 1984. S to napravo, ki uporablja kot reductent premog, bodo lahko letno proizvedli 36.000 ton kovine, in sicer v glavnem železo z legirnimi kovinami, nekaj pa bo tudi cinka in svinca, odvisno od sestave prahu. Železo z legirnimi kovinami bo istekalo v raztaljenem stanju, medtem ko bosta cink in svinen izhlapela in se bosta potem izven peči v posebni napravi ponovno kondenzirala.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Tretja seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v sredo, 25. maja, obravnavali pa so izvrševanje sklepov prejšnje seje in uspešnost poslovanja v prvem četrtletju.

Člani izvršnega odbora so ugotovili, da so bili vsi sklepi prejšnje seje izvršeni.

Zaradi odsotnosti vodje temeljne organizacije in njegovega namestnika ni bilo podano poročilo o poslovanju v prvem četrtletju. Predsednik izvršnega odbora je članom pojasnil le vzroke za izgubo njihove temeljne organizacije.

Delavski svet je potrdil predlog kandidatov za samoupravne organe temeljne organizacije, katerega je pripravil izvršni odbor sindikata.

Obravnavali so še vloge za denarno pomoč in pomoč pri preventivnem zdravljenju v Biogradu na moru, nakup nalepk Planinskega društva Javornik-Koroška Bela in informacijo o katalogu del in nalog

JEKLARNA

Seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v sredo, 25. maja, na njej pa so obravnavali izvrševanje sklepov prejšnje seje in podelitev jubilejnih listin in značk.

Ugotovili so, da so sklepi prejšnje seje izvršeni, tisti, ki imajo dolgoročnejši značaj, pa se še izvršujejo.

V temeljni organizaciji so se odločili, da bodo jubilejantom dela podelili nagrade in značke ob dnevu mladosti, da bi tako proslavili tudi ta praznik.

Jubilante dela so pozdravili predstavniki družbenopolitičnih organizacij temeljne organizacije in predsednik delavskega sveta.

Izbrali so predsednika in njegovega namestnika samoupravne delavske kontrole in predlagali delegate

za odbor za uresničevanje zakona o združenem delu.

STROJNE DELAVNICE

Trinajsta seja izvršnega odbora sindikata je bila v torek, 7. junija, na njej pa so obravnavali izvrševanje sklepov prejšnje seje, predlog sklepov letne konference osnovne organizacije sindikata in okvirni program dela, poročilo o volitvah v samoupravne organe temeljne organizacije, poročilo koordinacijskega odbora temeljne organizacije o predlogu imenovanja predsednikov in namestnikov delavskega sveta in njegovih odborov, predloge za socialne podpore, poročilo o dosedanjem delu komisij in predloge za državna odlikovanja.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so člani odbora ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni.

Člani izvršnega odbora so potrdili sklepe letne konference in okvirni program dela konference osnovnih organizacij sindikata Železarne.

Člani izvršnega odbora so potrdili predlog socialnih pomoči sodelavcem, katerega je pripravil predsednik nadzornega odbora.

Poročilo o delu komisije za odlike je podal njen predsednik in povedal, da bo v Crikvenici letovalo 18 sodelavcev, prav toliko pa jih bo letovalo v Biogradu. Štirje sodelavci pa bodo letovali v avtokampu v Stoji.

Predsednik komisije za šport je povedal, da so se sodelavci udeležili že osem tekmovalnih panog na nivoju Železarne. Udeležba na tekmovalnih je bila letos manjša kot lani, uspehi pa nekoliko boljši.

Predsednica komisije za izlete je predlagala, da v začetku septembra organizirajo piknik za sodelavce in njihove svoje in upokojene sodelavce. V jeseni bodo organizirali tudi enodnevni izlet.

Predsednica komisije za kulturo je potožila, da sodelavci premalo uporabljajo karte za gledališke predstave, katere preskrbi konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne.

Izvršni odbor je oblikoval predlog za srebrni znak zveze sindikatov Slovenije in predlog za državna odlikovanja.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

SEJA SVETA ZSMS SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

V četrtek, devetega junija, je bila v prostorih SOZD Slovenske železarne tretja seja sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne.

Po pregledu izvrševanja sklepov prejšnje seje je Srečko Kavčič poročal o aktivnostih v zvezi z brigado »Norbert Weber«, ki je na delovišču v Lukovcu. Dogovorili so se, da letos ne bodo poslali delegacije na obisk brigadirjev zaradi velike oddaljenosti in prevelikih stroškov prevoza, ki jih ne bi mogli pokriti iz omejenih denarnih sredstev.

Priprave na srečanje borcev NOV in mladine, ki bo 23. julija v Štorah, so v polnem teku. Predsedstva koordinacijskih svetov ZSMS v delovnih organizacijah so zadolžena za udeležbo mladih. Na srečanju bo navzoče pozdravil tudi predstavnik mladine SOZD Slovenske železarne Zdravko Salobir, ki je domačin in predsednik KS ZSMS železarne Štore. Po končanem srečanju borcev NOV in mladine delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne bodo člani sveta s predstavniki koordinacijskega odbora sindikata SOZD SŽ sklicali skupen sestanek, na katerem bodo analizirali srečanje in se dogovorili za program in obliko bodočih srečanj. Srečanje borcev in mladine SOZD Slovenske železarne bi lahko obogatili s srečanjem pihalnih orkestrrov ali dramskih skupin.

Člani sveta so obravnavali gibanje osebnih dohodkov v prvem tromesečju v delovnih organizacijah SOZD Slovenske železarne. V živahni razpravi je bilo rečeno, da se mladi premalo vključujejo v reševanje gospodarskih težav, osnovne organizacije ZSMS pa se še vse preveč

ukvarjajo z organizacijsko-operativnimi vprašanji. Podatki kažejo, da fluktuacija delavcev v delovnih organizacijah SOZD Slovenske železarne upada, raste pa bolezenska odsotnost. Dogovorili so se, da prenesejo v osnovne organizacije ZSMS naloge, da morajo mladi na svojih sestankih obravnavati probleme discipline in bolezenske odsotnosti.

Na seji so obravnavali pripombe na pravilnik o nagajevanju posebnih dosežkov mladih v SOZD SŽ in po uskladitvi pripomb sprejeli pravilnik. Predstavnik železarne Štore je razložil kriterije za izbor »mladega inovatorja Slovenskih železarne«. Z nekaj dopolnitvami so sprejeli kriterije, ki dopolnjujejo prejšnji pravilnik.

Člani sveta so obravnavali tudi teze za problemsko konferenco zveze komunistov v SOZD Slovenske železarne, ki bo konec junija v Ravnah. Teze so obsežne in opisujejo ter analizirajo stanje v SOZD Slovenske železarne. Sprejeli so predlog, da se iz teze izlušti nekaj konkretnih nalog, ki bi jih komunisti uresničili. Po šestih mesecih pa bi pregledali, ali so bili uspešni ali ne in kje morajo še bolj delati.

Srečko Kavčič je svet seznanil s sedmim proizvodno-delovnim tekmovalnim kovinarjem Slovenije. Poudaril je, da je bilo med 309 tekmovalci republiškega tekmovalca kar 65 odstotkov mladih. S tem so mladi pokazali, da znajo dobro delati.

Pregledali so še potek prijav za srečanje mladih iz jugoslovanskih železarn, ki bo v Skopju 10. in 11. septembra.

Sr.

»MLADINA SLOVENIJE '82« (21)

Stanovanje je bistvena sestavina socialne varnosti delovnih ljudi in občanov, ki prispeva k stabilnosti družbe in družine. Vemo, da posredno slabe stanovanjske razmere vplivajo na reprodukcijo delavcev, predvsem pa na vzgojo in šolanje otrok bodočega aktivnega prebivalstva.

Nekaj malega ste o bivanju študentov in dijakov zvedeli že zadnjič,

danes pa nekaj več o »stanovanjski ponudbi« za dijake in študente s strani družbe in lastnikov stanovanjskih hiš in stanovanj, zlasti prvih. Študentski in dijaški domovi lahko nudijo le določeno število ležišč, ker so njihove kapacitete omejene — cene pa danes niso več aktualne. Kot druga, a zelo velika skupina, so ponudniki privatnih stanovanjskih prostorov. Ti se po lastni presoji odločijo, ali bodo dali del prostora v najem ali ne. Vsak lastnik stanovanja izračuna ceno, po kateri se mu izplača dati v najem sobo ali stanovanje. Pri tem upošteva velikost stanovanjskega prostora in potrebne stroške za vzdrževanje. Če je izračun pozitiven (da se da z oddajo prostorov denar zaslužiti) — to tudi stori — torej oddaja prostore. Cena za najemino pa obsega vzdrževalne stroške in »dobiček«, ki ga dobi lastnik stanovanja. Analiza je pokazala, da se prostori ne oddajajo »pod ceno«.

Cene prostorov so med seboj različne, saj so tudi pogoji bivanja različni (to so kletne sobe, podstrešne, ogrevane ali pa ne, možnosti kuhanja in pranja v večini primerov ni).

Povedati je treba, da ponudniki bivalnih prostorov popolnoma samostojno določajo višino mesečne najemnine, ki so včasih prav oduševske. Število dijakov in študentov, ki bivajo v podnajemniških sobah, je nemože natančno zajeti, prav zaradi stihije, ki vlada na tem področju. Podnajemniki so namreč prepuščeni »dobri volji« stanodajalca, saj se v večini primerov ne sklepajo pisne pogodbe, ki bi jih ščitile pred samovoljo lastnikov stanovanj.

Univerzitetna konferenca ZSMS je v anketi o načinu bivanja študentov ugotovila naslednja dejstva, ki pa so seveda relativna:

— 40,2 % študentov stanuje v podnajemniških sobah samih,

— 51,2 % študentov stanuje s so-stanovalcem — torej s »cimrom«, rečeno v študentskem žargonu. Ti imajo tako rekoč dobre pogoje za študij.

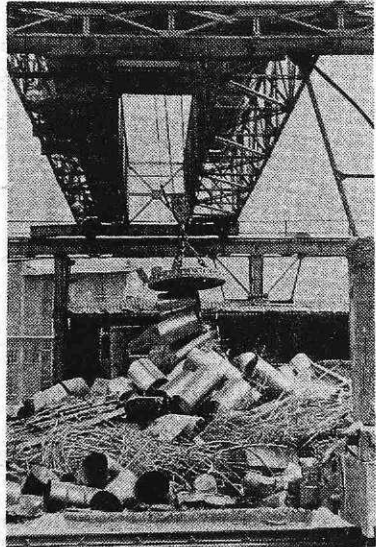
— 6,4 % študentov se drena v podnajemniških sobah v troje. Sobe, kjer bi bivali štirje ali več študentov, so zelo redke, ker taki pogoji dejansko onemogočajo študij in jih študentje odklanjajo.

Ta problem bi dejansko morali širše družbeno rešiti. Lahko bi, na primer, ustanovili nekakšno posredovalnico za privatno iskanje sob za študente in dijake. Tako bi lahko tudi bolj organizirano kontrolirali cene podnajemniških sob, kakor tudi njihovo kvaliteto in pogoje bivanja.

Lahko bi povečali sodelovanje dijaških in študentskih domov, saj bi prazne sobe v dijaških domovih lahko zasedli študentje itd., vsekakor je možnosti več, kot je do sedaj izkoriščenih.

LK

N. J.

V starem železu (foto I. Kučina)

VPLIV ZNIŽANJA OZIROMA ZVIŠANJA PLANIRANIH STROŠKOV NA POSLOVNI REZULTAT V MAJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

90,7 milijonov dinarjev), ter razliko med vkalkuliranimi in izplačanimi osebnimi dohodki, tako da se je negativni rezultat s 180,3 milijona dinarjev povečal na 235,5 milijonov dinarjev (konsolidirana izguba petih mesecev).

Vpliv zvišanja oziroma znižanja planiranih stroškov na doseženi rezultat je zelo pomemben, saj je na ostale kategorije naš vpliv minimalen.

Temeljne organizacije so v maju presegle načrtovane stroške za 2 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili nižji od predvidenih, višji pa so bili stroški pri predelavi.

Stroške vložka so TOZD zmanjšale s preseganjem planiranega izplesa na 7,3 milijone dinarjev. Načrtovanega izplesa niso dosegli v SM Jeklarni, v TOZD Valjarna bluming štekel, Valjarna žice in profilov ter Žebjarna. Zaradi manjše porabe surovega jekla in kovinskih dodatkov v jeklarni, sprememb v asortimentu vložka, oziroma proizvodnje, ter sprememb v zalozah nedovršene proizvodnje, so bili stroški višji za 9,4 milijone dinarjev. Nižje cene nabavljenega vložka so stroške znižale za 41 milijonov dinarjev, z uporabo tujega vložka pa TOZD niso imele dodatnih stroškov.

Stroški pri predelavi so bili višji za 40,7 milijonov dinarjev, predvsem zaradi nedoseganja planirane proizvodnje po posameznih TOZD ter večje porabe.

V maju so planirane stroške presegli v TOZD Plavž, Livarna, Valjarna žice in profilov, HV Bela, Profilarna, Žebjarna, Strojne delavnice, Remontne delavnice, Vzdrževanje in Energetika.

V TOZD PLAVŽ so načrtovane stroške presegli za 8,2 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili višji od planiranih za 1,1 milijona dinarjev predvsem zaradi večje porabe predelane rude in koksa na plavžu. Dobropisi so bili višji od planiranih za 1,7 milij. dinarjev. Višji so bili tudi stroški predelave, in sicer za 2,2 milijona dinarjev (večja poraba energije in pomožnega materiala).

V maju so imeli v TOZD JEKLARNA za 2,6 milijonov dinarjev znižanja planiranih stroškov.

V SM Jeklarni so načrtovane stroške presegli za 0,9 milijona dinarjev. Na zvišanje stroškov so vplivale interne reklamacije v višini 11,6 milijonov dinarjev, slabši izplen za 0,2 milijona dinarjev ter višji predelavni stroški, in sicer za 0,7 milijona dinarjev. Na znižanje stroškov pa je vplivala večja poraba starega železa namesto grodlja in manjša poraba kovinskih dodatkov. Stroški so bili nižji tudi zaradi kvalitetnejšega asortimenta proizvodnje.

V elektro jeklarni so načrtovane stroške presegli za 2,1 milijona dinarjev. Predelavni stroški so bili višji za 4 milijone dinarjev (višji stroški za osebne dohodke, stroški vzdrževanja). Stroški vložka so bili sicer nižji od načrtovanih za 106,4 milijona dinarjev (nižja poraba kovinskih dodatkov, boljši izplen), vendar pa je bila nižja tudi vrednost proizvodnje za 104,5 milijona dinarjev. Končni učinek stroškov vložka je bilo znižanje za 1,9 milijona dinarjev.

Nižje stroške od načrtovanih so imeli tudi na kontilivu in v PTO oddelku.

V TOZD LIVARNA so imeli v maju za 0,1 milijona dinarjev višje stroške od načrtovanih.

V TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL so imeli za 2,9 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili nižji zaradi internih reklamacij, manjše porabe domačih slabov in prodaje pločevine III. a kvalitete.

Stroške pa so zvišali manj doseženi dobropisi, zaostajanje za planiranim izplenom na blumingu ter preklasifikacije. V skupnem so bili stroški vložka nižji za 19,2 milijona dinarjev. Stroški predelave so višji za 16,3 milijona dinarjev predvsem zaradi nizke proizvodnje ter slabše doseženega asortimenta proizvodnje (okvare pogonskega motorja na šteklju).

V TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV so načrtovane stroške presegli za 0,3 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili nižji za 0,1 milijona dinarjev. Stroški predelave pa so bili višji od načrtovanih za 0,4 milijona dinarjev zaradi nedoseganja planirane proizvodnje.

Nižje stroške od načrtovanih so imeli tudi v TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE. Stroški vložka so bili nižji za 2,6 milijona dinarjev (preseganje planiranega izplesa za 0,7 odstotne točke). Nižji so bili tudi stroški predelave (za 2,5 milijonov dinarjev) predvsem zaradi manjše porabe specifičnega orodja.

V TOZD HLADNA VALJARNA BELA so imeli za 17,9 milijona dinarjev višje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili nižji za 13,5 milijona dinarjev, predvsem zaradi preseganja planiranega izplesa za 3,7 odstotne točke, internih reklamacij, nedoseganja planiranega asortimenta proizvodnje ter nižjih cen nabavljenega vložka. Predelavni stroški so bili višji od načrtovanih za

31,4 milijona dinarjev zaradi nedoseženega planiranega proizvodnje ter sprememb v zalozah nedovršene proizvodnje.

V TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE so imeli za 4,1 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili nižji zaradi preseganja planiranega izplesa za 2,1 odstotne točke, nižjih cen nabavljenih TVT in sprememb v zalozah nedovršene proizvodnje. Stroški predelave pa so bili višji zaradi nedoseganja planirane proizvodnje.

Nižje stroške od načrtovanih so imeli tudi v TOZD ŽICARNA, in sicer za 1,8 milijona dinarjev. Nižji so bili stroški vložka zaradi preseganja planiranega izplesa za 0,3 odstotne točke, nižjih cen nabavljenih žice ter manjše porabe cinka. Predelavni stroški so bili nižji zaradi manjše porabe.

V TOZD PROFILARNA so načrtovane stroške presegli za 0,3 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili nižji zaradi nižjih cen nabavljenega vložka in boljšega izplesa za 0,4 odstotne točke. Predelavni stroški pa so bili višji zaradi nedoseganja planirane proizvodnje.

TOZD VRATNI PODBOJI je v maju zaostala za načrtovanimi stroški za 3,5 milijona dinarjev. Planirani izplen so presegli za 2,4 odstotne točke, stroški predelave pa so bili nižji od načrtovanih zaradi manjše porabe.

Nižje stroške od načrtovanih so imeli tudi v TOZD JEKLOVLEK, in sicer za 4,6 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili nižji zaradi preseganja planiranega izplesa za 1 odstotno točko ter nižjih cen nabavljenega vložka. Na zvišanje stroškov pa je vplivala sprememba asortimenta vložka. Predelavni stroški so bili nižji zaradi manjše porabe in večje proizvodnje.

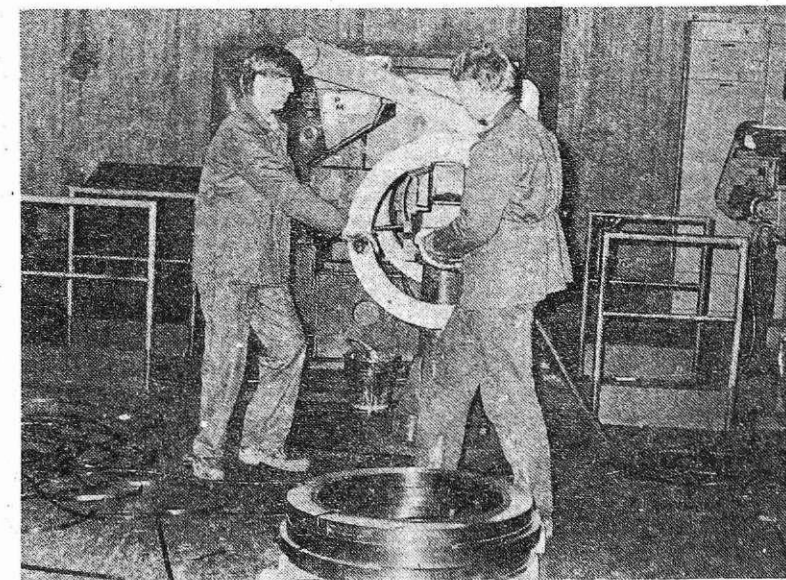
V TOZD ELEKTRODE so imeli za 9,9 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški predelave so

v 000 din

	maj 1983	I.-V. 1983
Razlika med prodajno in lastno ceno	+44.248	-244.106
Odstopanje cen R-3 od planiranih	-9.465	-105.691
Stroški izvoza	+23.268	-4.626
Stroški DSSS	-56.673	-250.899
Fiksni stroški v povečanih zalozah	-58.505	-126.655
	-57.127	-731.977
Zvišanje oziroma znižanje planiranih stroškov	-1.823	+621.874
	-58.950	-110.103

ZVIŠANJE — ZNIŽANJE STROŠKOV V MAJU

TOZD	Maj 1983	Januar — maj	Povprečno
Plavž	8.206.128	8.788.822	1.757.764
Jeklarna	-2.629.339	-87.343.473	-17.468.695
Livarna	83.795	-5.536.993	-1.107.398
Valj. bluming-štekel	-2.917.965	-34.216.660	-6.843.332
Valj. žice in profilov	351.644	-31.517.058	-6.303.412
Valj. debele pločevine	-6.114.176	-39.282.074	-7.856.415
Hladna valj. Bela	17.867.149	-211.947.720	-42.389.544
Hladna valjarna Jesenice	-4.125.954	-53.503.043	-10.700.609
Žičarna	-1.788.535	-41.434.628	-8.286.925
Profilarna	282.094	-7.631.102	-1.526.220
Vratni podboji	-3.487.129	825.434	165.087
Jeklovlek	-4.604.057	-26.914.030	-5.382.806
Elektrode	-9.927.205	-13.577.930	-2.715.586
Žebjarna	2.332.488	1.064.124	212.825
Strojne delavnice	4.371.925	3.235.724	647.145
Remontne delavnice	2.923.804	7.278.283	1.455.657
Vzdrževanje	3.501.512	6.881.160	1.376.232
Energetika	274.711	-84.888.107	-16.977.621
Transport	-2.778.148	-12.154.475	-2.430.895
SKUPAJ	1.822.742	-621.873.746	-124.374.748

Sodelavca v hladni valjarni pri vezanju pločevine (foto S. Kokalj)

manjši zaradi manjše porabe ter večje proizvodnje. Stroški vložka pa so bili višji zaradi porabe surovine Potaša; ki ni vkalkulirana v plansko ceno, nižji pa zaradi višje cene kupljene Emone. V skupnem so bili stroški vložka nižji od načrtovanih za 3,7 milijona dinarjev.

Zvišanje načrtovanih stroškov izkazuje TOZD ŽEBJARNA, in sicer za 2,3 milijona dinarjev. Višji so bili stroški vložka zaradi slabšega izplesa ter večje porabe domačega vložka v primerjavi s planirano porabo. Stroški predelave so bili nižji zaradi nižjih primarnih stroškov.

TOZD STROJNE DELAVNICE so stroške zvišale za 4,4 milijona dinar-

jev, predvsem zaradi stroškov republiškega tekmovanja kovinarjev (3,3 milijone dinarjev) ter nedoseganja plana izdelavnih ur. Tudi v TOZD REMONTNE DELAVNICE, VZDRŽEVANJE IN ENERGETIKA so načrtovane stroške presegli zaradi nedoseganja plana izdelavnih ur. V TOZD TRANSPORT pa so za planiranimi stroški zaostali predvsem zaradi manjše porabe ter preseganja planskih obveznosti.

Stroški delovne skupnosti ETKR-N so bili v maju nižji od planiranih, medtem ko sta delovni skupnosti KO-FI ter KSI načrtovane stroške presegli predvsem zaradi razlik v ceni nabavljenega materiala.

USTANOVLJENA JE ENERGETSKA SKUPNOST GORENJSKE

Na osnovi zakona o energetskem gospodarstvu je bila 21. junija 1983 ustanovljena seja energetske skupnosti za območje občin Jesenice, Radovljica, Škofja Loka in Trzin.

Iniciativni odbor, ki je od marca 1982 urejal te stvari, je zaključil svoje delo. Pripravi je samoupravni sporazum o ustanovitvi skupnosti, katerega naj bi sprejeli 704 podpisniki (OZD in KS). Pripravi je statut energetske skupnosti, ki podrobneje opredeljuje njene naloge, novo ustanovljena skupščina pa ga bo sprejela na naslednji seji. Ena izmed težjih nalog, navaja predsednik iniciativnega odbora v svojem poročilu, je priprava delegatske mreže, ki je sedaj sicer določena, morali pa jo bodo še izpopolnjevati.

Za delovanje skupnosti je predvideno minimalno število administrativnih delavcev. Vsa strokovna dela pa bodo opravljali v strokovnih službah OZD s področja energetske dejavnosti. S tem pa se ne smejo povečati stroški poslovanja.

Tako naj bo interesna skupnost dejansko mesto dogovarjanja in sporazumevanja za reševanje problemov oskrbe, distribucije in razvoja vseh vrst energije.

Sporazum o ustanovitvi interesne skupnosti je podpisalo prek 50 % vseh podpisnikov in je tako možna njena ustanovitev. Podpisalo ga je 415 OZD in KS, 12 podpisnikov je sporazum zavrnilo, ostali pa k sprejemu še niso pristopili.

Od izvajalcev, ki jih je bilo po prvotnem predlogu 21, jih je zaradi reorganizacije k podpisu pristopilo 18 (reorganizacija je pri Istra Benz). Pojavljali pa se bodo še novi izvajalci, kot so rudnik urana Žirovski vrh, toplifikacija, ki je sedaj le v Kranju in Jesenicah itd.

Na Gorenjskem je vključenih v energetske skupnosti: s področja elektro gospodarstva osem OZD, naftno plinskega gospodarstva štiri OZD in s področja dobave trdih goriv dve OZD. Te organizacije imajo v zboru izvajalcev 18 delegatskih mest. V zboru uporabnikov je 25 delegatskih mest. V vsaki občini je oblikovana konferenca delegacij.

Na ustanovni seji je skupščina izvolila organe in vodstvo energetske skupnosti. Njen predsednik je Andrej Jereb iz Kranja, podpredsednik pa Branko Noč iz Jesenic.

Skupščina ima štiri odbore, in sicer za samoupravni nadzor, ki ga vodi Viktor Perčič iz Trziča, odbor za plan in razvoj, ki ga vodi Igor Vozel iz Kranja, odbor za SLO in družbeno samozadostno vodi predsednik Andrej Jereb in odbor za organizacijo in varčevanje z energijo, ki ga vodi Anton Obersnu iz Škofje Loke. V odboru deluje po devet članov.

Zbor izvajalcev vodi Franc Tolar, delegat iz Petrola, podpredsednik pa je Bojan Vidmar, delegat Merkurja. V zboru uporabnikov je predsednik Peter Vogelc, delegat iz Verige, podpredsednik pa je Milan Marn iz Škofje Loke.

Na skupščini so izvolili tudi 15-člansko delegacijo, ki delegira delegate za zasedanje zbora uporabnikov obeh posebnih energetske skupnosti in v zbor uporabnikov republiške energetske skupnosti. V tej delegaciji so med drugimi delegati iz Jesenic Franc Bassanese, Franc Šorn in Aleš Nagode.

V delegaciji, ki delegira delegate v delavski svet Elektro Gorenjske, pa sta med delegati Štefka Vozel in Jože Kramar; delegata iz Jesenic. Sekretar skupnosti je Hože Hlebanja.

Naloge, ki so pred interesno skupnostjo, so ugotavljanje in usklajevanje skupnih potreb po energiji, program razvoja, graditev distributivnih objektov, skladišč energetskega medijev, sprejemati programe racionalnega ravnanja z energijo, določiti način in vrsti red omejevanja dobav energije in druga usklajevanja, prioritete itd.

Iz temeljne interesne skupnosti izvira nadaljnje delegiranje v posebno in republiško energetske skupnosti. Zato je ena izmed pomembnih nalog, da se tu oblikujejo smernice

za delo delegatov v omenjenih energetskih skupnostih za urejevanje in usklajevanje potreb in razvoja za vse vrste energije.

Š. N.

RUPERTU KRAMARJU V SLOVO

Le nekaj dni pred iztekom delovne dobe nas je nepričakovano zapustil sodelavec in tovariš, delavec v temeljni organizaciji združenega dela Livarna — RUPERT KRAMARJ.

Kot sin tovarniškega delavca se je že kot otrok srečeval z vsemi značilnostmi takratnih delavskih družin — pomanjkanjem in nezanesljivostjo za vsakdanji kruh. Sredi dozorevanja pa ga je kot tenkočutnega dečka močno prizadela okupacija naše domovine, še bolj pa grozodejstva, ki jih je počel nemški okupator nad nemščim, vendar vedno bolj upornim ljudstvom. Tudi pod Mežaklo, kjer je živel, je vrela in osvobodilna fronta je imela vedno več pristašev.

Čprav šele šestnajstletni, se je leta 1943 tudi Rupert priključil narodnoosvobodilnemu gibanju in kot skoeveč opravljal odgovorne in nevarne naloge. Leta 1944 je okupator zvedel za njegovo uporniško delovanje in znel se je na jeseniški gestapi, kjer so se z vso surovostjo znesli nad drobnim delavskim dečkom, čeprav so se velikemu rajhu že majali temelji na vseh koncih. To kar niso zmogli zvedeti od njega na gestapu, so poskušali v begunjskih zaporih, toda uporni delavski deček ni klonil in zato so ga poslali v taborišče v Nemčijo, kjer je dočkal svobodo. Čeprav se nedozorel je premagal vse te težave, zagotovo pa je to na njegovem zdravju pustilo sledove.

V letih 1945—1948 je odslužil vojaški rok pri gardistih in po vrnitvi dokončal poklicno šolo v Železarni in postal livar, kar je ostal vse do svoje mnogo prežgožnje smrti. Ne samo kot livar, tudi na številnih udarniških akcijah, je pomagal pri obnovi in izgradnji domovine ter boljšega in lepšega življenja vseh ljudi ter pri premagovanju številnih težav, ki so več let po osvoboditvi pestile našo domovino.

V svojem prostem času je iskal novih moči v naravi in pri športu. Lepoto, ki jo je našel v naravi, je upodabljal in s tem krasil svoj dom, ki si ga je zgradil z lastnimi rokami. Bil je tudi navdušeni modelar, jadralac in padalec ter več let tudi vodja in mentor jeseniških modelarjev ter instruktor jeseniških jadralcev.

Skromen in delaven je bil med svojimi sodelavci spoštovan in priljubljen in zato jih je njegova mnogo prežgožnja smrt hudo prizadela, kakor tudi vse, ki smo z njim sodelovali ali ga poznali.

3. ODPLAKE
V VALJARNAH IN
OSTALI PREDDELAVI

V valjarnah se prav tako kot v talilnicah pojavlja predvsem hladilna voda za hlajenje globinskih peči, potisnih in žarilnih peči, pri čemer se ne onesnaži, temveč je izpostavljena toplotnim spremembam. Recirkulacija hladilne vode je vpeljana predvsem na potisni peči valjarne bluming, ostala se prostotočno steka v Savo.

Neposredno pa se vodo onesnaži pri hlajenju valjavniških ogrodij ter pri hlajenju vročega valjanca in spiranju okujine v valjarni bluming, valjarni debele pločevine in valjarni žice in profilov.

V vseh teh valjarnah je urejeno le odsejanje grobe okujine v enostavnih usadalnikih, od koder se okujina dnevno ali tedensko izloča in transportira nazaj v talilniške peči. Delno prečiščena voda pa se iz usadalnikov steka v kanale in naravne vodojoke, in sicer iz valjarn na Beli neposredno v Savo, iz valjarne debele pločevine na Javorniku pa v potok Javornik. Izток teh odpadkov v potok Javornik ima pretok 242 m³ kub. m na uro, iztok iz valjarn na Beli v Savo pa okrog 1800 kub. m na uro. Za oba iztoka velja, da je voda ogreta največ na 18 stop. C in vsebuje povprečno 30 mg/l fino dispergirane okujine ter do 3 mg/l olj in masti. Zaradi velikih pretokov je transport mehanskih nečistoč v potok Javornik iz tega izvora okrog 56 ton letno, z iztokom iz valjarn na Beli pa kar 110 ton letno.

Celokupno onesnaženje je bilo zaradi tega iz teh dveh iztokov v letu 1982 10410 E.

Posebnih izboljšav čiščenja teh odpadkov v tekočem srednjeročnem obdobju ni planiranih, v pripravi so le nekatere dodelave usadalnih jaskov in iztočnih kanalov na Javorniku ter predvideno posnemanje olj.

Naslednje karakteristične tehnološke odpadne vode so odplake iz oddelkov površinske obdelave polproizvodov, to je iz lužilnic pločevine, žice, profilov, iz lakirnice, oddelka pocinkovalnice in bakrenja žice.

Nekateri zastareli obrati lužilnic so bili pred leti ukinjeni, tako na primer lužilnica cevi, lužilnica profilov za jeklovke ter lužilnica nerjavnih jekel v HV Jesenice. Obratujeta pa še lužilnica za trakove in žico v HV na Jesenicah ter lužilnica za profile in debelo pločevino, v katerih poteka zastarel način luženja s potapljanjem v kopeli.

V lužilnici HV na Jesenicah izluži letno 35.000 ton toplo valjanih trakov in 60.000 ton toplo valjane žice različnih kvalitet in dimenzij.

Obdelava površine trakov in žice poteka v 20 % raztopini žveplene kisline. Pri tem se raztoplja oksidni sloj tako imenovane okujine na površini in se zato s časom večja koncentracija raztopljenega železa v kopeli. Pri koncentraciji 80 g/l Fe luženje ni več učinkovito in je potrebna zamenjava ali pa regeneracija raztopine kisline.

Regeneracija izrabljene kopeli žveplene kisline poteka v Ruthner napravi na osnovi hlajenja raztopine z razprševanjem v dveh ciklonih – kristalizatorjih. Pri tem izkristalizira ferrosulfat v obliki zelene galice FeSO₄ · 7 H₂O. Zelena galica se izdvaja s centrifugiranjem in transportira uporabnikom. Regenerira-

na kislina pa se vodi nazaj v lužilne kadi.

Normalno obratovanje regeneracijske naprave je bistvenega pomena za omejevanje količin odpadkov iz lužilnice in tudi za zmanjševanje porabe žveplene kisline. Ruthner regeneracijska naprava deluje z večjimi ali manjšimi obnovami že okrog 30 let. Naprava je dotrajana in so okvare vse pogostejše. Zato so tudi vse pogostejši izpusti izrabljenih kopeli žveplene kisline v končno nevtralizacijo.

Postopek nevtralizacije in sedimentacije je zastarel in poteka v dvoprekatnem usadalniku brez avtomatske kontrole pretokov in stopnje nevtralizacije odpadka. Nevtralizacijsko sredstvo je apneno mleko, ki kontinuirno doteka iz rezervoarja v zbirni kanal odpadka pred usadalnikom. Iz lužilnice trakov in žice doteka v usadalnik kontinuirno predvsem kisle izpiralne vode, pa tudi alkalne odplake, kot je apneno mleko, ki se v lužilnici uporablja za zaščito luženega materiala, poredko pa do telesa tudi odpadne raztopine boraksa ali fosfata ob menjavi.

S sedanjim postopkom čiščenja odpadka v obstoječih napravah ob lužilnici je le z vestnim delom možno zagotavljati dosledno nevtralizacijo odpadka, nikakor pa ne zadostne sedimentacije. Tako se preliva delno očiščena voda v Savo. Pri pH vrednostih okrog 9,5 vsebuje iztok še okrog 500 mg/l suspendiranih snovi, od katerih je glavna sestavina železov hidroksid Fe(OH)₃. Zaradi tega je ta iztok zaradi onesnaževanja Save zelo problematičen. Pretok je sicer povprečno le 15 kub. m na uro, lanskolletno onesnaženje zaradi tega izvora pa je znašalo kar 4035 E.

Prihodnost delovanja lužilnice za pločevino in žico v hladni valjarni Jesenice pa tudi lužilnice za profile in debelo pločevino ni jasna. S stalnimi sanacijskimi ukrepi se dotrajane naprave vzdržujejo le toliko, da proizvodnja teče.

Že ob izgradnji nove hladne valjarne na Beli leta 1976 je bila predvidena postopna ukinitve teh lužilnic. Od tedaj je bila ukinjena le lužilnica profilov na Jesenicah.

Predvideno luženje pločevine za potrebe HV na Jesenicah v HV na Beli se ni steklo, pa tudi delen prehod na suhe postopke čiščenja površine s tako imenovanim peskanjem in peskarskih strojih ni vpeljal. Za čiščenje žice ne pride v poštev ne ena niti druga varianta, zato je v izdelavi investicijski program za novo tunnelsko lužilno napravo z ustrezno čistilno napravo. Dokler ne bo realizirana nova investicija, bo obdelava žice potekala še po starem. Pri tem nastajajo poleg že navedenih odpadkov zaradi luženja, v manjših količinah tudi odpadne raztopine solne kisline, predvsem v pocinkovalnici in odpadne bakrilne raztopine, katere se ob menjavi prečrpa in odvaža s cisterno v hladno valjavno Bela na regeneracijo oz. nevtralizacijo.

V hladni valjarni Bela je bila za sodobno lužilnico trakov pločevine zgrajena regeneracijska naprava firme Ruthner za solno kislino in ob njej čistilna naprava za nevtralizacijo in bistrenje odpadkov lužilnice in regeneracije.

Za obdelavo različnih vrst pločevine iz ogljčnih silicijevih in nerjavnih jekel ima HV Bela dve kontinuirni lužilni liniji. Skupna letna proiz-

vodnja je 115.000-ton luženega materiala.

Prva lužilna linija je namenjena za žarjenje in luženje ogljčnih in silicijevih jekel. Okujino oz. kovinske okside s površine odstranjujejo v razredčeni klorovodikovi kislini. Pri tem se v kaskadah postopoma večja koncentracija raztopljenega železa in iz zadnje kaskade odtoka izrabljena solna kislina z okrog 80 g Fe/l v regeneracijsko Ruthner napravo. Z uparjevanjem v reaktorju se z dovodom zraka železo oksidira v železov oksid Fe₂O₃, ki se odseda na dnu reaktorja, plinasti produkti pa se odvajajo v absorpcijsko kolono, kjer se z vodo izdvaja vodikov klorid – HCl in tako nastala poprečno 18 % solna kislina se vrača nazaj v lužilnico. Za absorpcijsko kolono sledi izpiranje plinov v dimovodu, ta odplaka pa se odvaža v nevtralizacijsko čistilno napravo.

Druga lužilna linija v HV Bela je namenjena žarjenju in luženju nerjavnih jekel. Kovinske okside legiranih elementov, ki nastajajo pri žarjenju jekla, odstranjujejo s postopkom elektrolitskega luženja v raztopini natrijevega sulfata Na₂SO₄ in sledečega kemičnega luženja z dušikovo kislino ob 2 % dodatku fluorovodikove kisline.

Raztopina natrijevega sulfata se elektrolitsko sproti regenerira in se iz te kopeli občasno odstranjuje le elektrolitska gošča, ki se spira v nevtralizacijsko čistilno napravo.

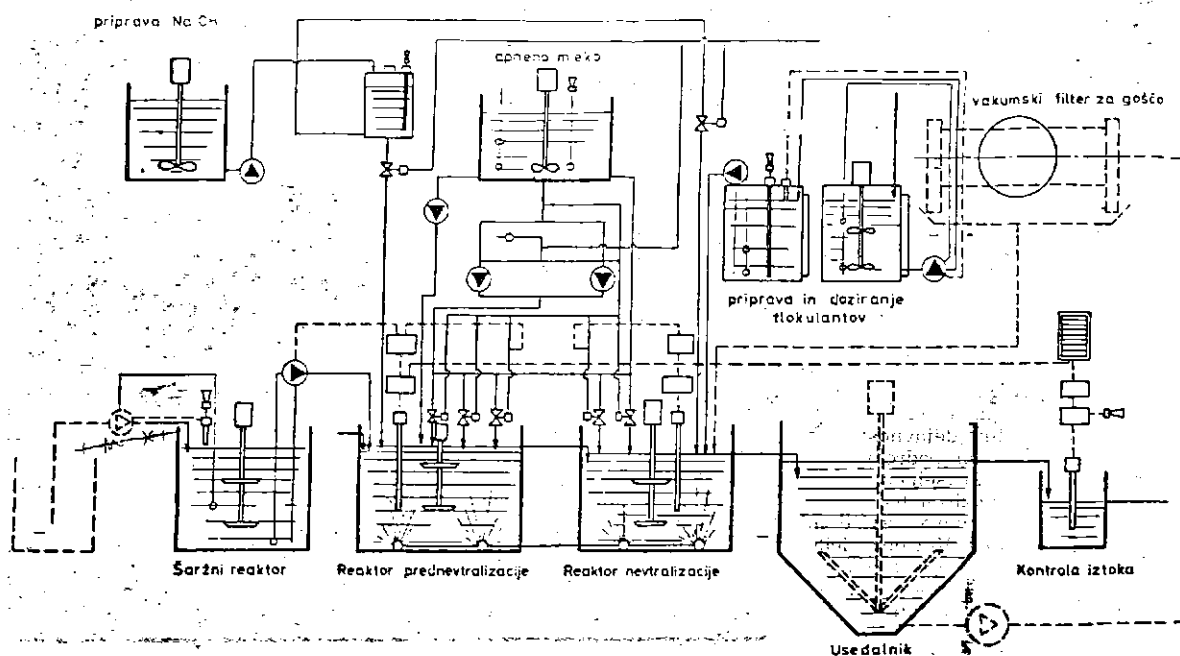
Pri končnem luženju v 15 % dušikovi kislini HNO₃ ali mešanici z HF se ob porastu raztopljenega železa na 50 g/l izrabljeno lužino prečrpa v zbirni rezervoar, od koder se enakomerno dovaja v nevtralizacijsko čistilno napravo.

Na obeh lužilnih linijah nastajajo kisle izpiralne vode pri izpiranju površine luženega materiala, pa tudi pri izpiranju kislinskih hlapov, ki so iznad lužilnih linij odvajani v izpiralnik.

Skupen dotok vseh odpadkov v nevtralizacijsko čistilno napravo je 10 kub. m na uro.

Osnovni princip delovanja te naprave prikazuje shema.

HEMA ČIŠČENJA ODPLAK V NEVTRALIZACIJSKI ČISTILNI NAPRAVI

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON

SVETOVNA PROIZVODNJA
KROMOVH RUD IN FEROKROMA

Kot kromova ruda pride praktično izključno v poštev kromit s kemično formulo FeO·Cr₂O₃. Poleg kroma vsebuje še železo, magnezij in aluminij.

Cep ravno so ocene dejanske svetovne zaloge kromita precej različne, je zanesljivo, da je več kot 90 % zalog kromita v južni Afriki. S tem ima to področje južno od reke Zambesi osrednjo vlogo pri preskrbi zahodnega sveta s kromovo rudo in ferokromom. V razpredelnici je prikazana situacija svetovnih zalog kromita, iz katere je razvidno, da so v Južnoafriški republiki velike zaloge kromita s povečano vsebnostjo železa in aluminija, medtem ko so v Zimbabveju dejanske samo zaloge z visoko vsebnostjo kroma. Prva je predvsem primerna za proizvodnjo tako imenovanega šaržnega kroma s 6–8 % ogljika in 50–55 % kroma, druga pa za proizvodnjo ferokroma carburée s 4–6 % ogljika in 65–70 % kroma.

Država	S Cr bogate rude milij. ton	%	Z Fe in Al bogate rude milij. ton	%	Skupne svetovne zaloge milij. ton	%
Juž. afr. rep.	170	11,0	3000	94,5	3.170	67,2
Zimbabve	1.000	64,5	100	3,1	1.100	23,3

Sov. zveza	325	21,0	20	0,7	345	7,3
Ostali	55	3,5	50	1,6	105	2,2

Svet	1.550	100,0	3.170	100,0	4.720	100,0
------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Približno 70 % nakopanega kromita uporabijo za proizvodnjo ferokroma, katerega prav tako okoli 70 % porabijo za izdelavo nerjavnega in proti visoki temperaturi odpornega jekla. Ostanek gre približno v enakih delih za izdelavo ognjestalnega materiala in za uporabo v kemični industriji.

Bolj natančni kot ocene o svetovnih zalogah kromove rude so podatki o količini v svetu nakopanega kromita, ki so ga leta 1980 nakopali okoli 9,7 milijonov ton. Iz podatkov, navedenih v naslednji razpredelnici, je razvidno, da imajo daleč največjo vlogo Južnoafriške republike.

Država	Količina v 1.000 ton	%
Južno afr. rep.	3.415	35,1
Sovjetska zveza	2.449	25,2
Albanija	1.080	11,1
Filipini	572	5,9
Zimbabve	554	5,7
Turčija	399	4,1
Brazilijska	349	3,6
Indija	319	3,3
Kuba	32	0,3
Ostali	560	5,7
Skupaj	9.729	100,0

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA
KAKOR GOLO PRIČAKOVANJEOSNOVNE KARAKTERISTIKE KEMIJSKIH IN
BAKTERIOLOŠKIH BOJNIH STRUPOVVOJNI STRUPI, KI DELUJEJO
NA ČLOVEŠKI IN ŽIVALSKI ORGANIZEM

Živčni vojni strupi spadajo v skupino organsko fosfornih spojin. Delujejo trenutno na živčne celice in rušijo vitalne telesne funkcije. To je skupina najškodljivejših vojnih strupov, katerih smrtnost je popolna.

Mehurjevci so oljnate tekočine, ki povzročajo opekline, mehurje in puščajo trajne brazgotine na odkritih delih telesa. Tudi plastična operacija je v teh primerih neučinkovita. Mehurjevci so prizadeli največje število žrtev v prvi svetovni vojni.

Dušiljci so izjemno izparljive tekočine, katerih pare prizadenejo predvsem gornje dihalne poti, pljuča in povzročijo smrt z zadušitvijo.

Krvni vojni strupi prodirajo v organizem preko dihalnih poti. Preprečujejo proces oksidacije krvi in s tem povzročijo skoraj trenutno smrt.

Toksini so biološko pripravljene kemijske snovi, izjemno strupene in njihovo delovanje poteka preko hrane in preko dihalnih poti.

Solzivci in kihavci dražijo sluznice, kožo in dihalni trakt. Posledica njihovega delovanja so lažje opekline na koži, slabost in bljuvanje. Uporabljajo se tako v mirnem času (proti demonstrantom) kot v vojnem času.

Psihokemikalije so podobne zdravilom in so namenjene za začasno porušitev duševne stabilnosti.

Herbicidi so kemijske spojine, ki delujejo na rastlinski svet. Povzročajo odpadanje listja pri listavcih in njih dokončni pogin.

SREDSTVA ZA RAZPRŠEVANJE

Kemijska municija mora izpolnjevati naslednje pogoje:

– kontejnerji, ki služijo kot shramba za vojne strupe in jih je možno dostaviti oziroma odvleči na točno določeno mesto

– razpršilne naprave, s katerimi razpršimo strupene snovi nad točno določenim ciljem

– artilerijska municija, kjer se nanaša strupena snov v cilj še v aktivni obliki

– municija zemlja-zemlja; to so artilerijske granate, ročne bombe, rakete

– municija zrak-zemlja; to skupino spadajo bombe večjega kalibra in specialne razpršilne naprave

Kontejnerje uporabljamo na ta način, da se v njih namesti več manjših projektlov, ki ob padcu na zemljo eksplodirajo in kontaminirajo večjo površino. Kontejnerji so pripeti na avion.

Rakete uporabljamo za izstrelitev kemijskih strupov iz avionov. Generatorji (razpršilci) so večji rezervoarji, napolnjeni s strupenim plinom. Aktivirajo se avtomatično in razpršujejo na zemlji strupeni plin.

Nadaljevanje

PROGRAMSKA KONFERENCA DU JAVORNIK-KOROŠKA BELA

V soboto, 4. junija, so se v domu Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela zbrali člani društva na svoji tretji problemski konferenci. Na ta dan pred tridesetimi leti so se zbrali na seji najbolj vneti pobudniki za ustanovitev samostojne podružnice upokojencev na Javorniku. Takrat jih še ni bilo veliko, na letošnji konferenci pa se je zbralo kar okrog sto članov, da bi kritično obravnavali delo društva v letu 1982. Poročilo o delu društva sta podala predsednik in tajnik, poročilo o finančnem stanju društva pa blagajnik.

Delo društva je bilo tudi v letu 1982 zelo pestro in razgibano, prav gotovo pa smo v letu 1982 največ dosegli na področju kulturne dejavnosti. Republiški odbor Zveze društev upokojencev je že v letu 1981 zaupal organizacijo osme revije pevskih zborov DU Gorenjske. To je spodbudilo upravni odbor društva, da je že takrat delujoči ženski pevski zbor razširil in se je pod vodstvom mlade pevovodkinje Brede Prašnikar kot najmlajši pevski zbor upokojenk pripravljal za sodelovanje na reviji. Revija je dokazala, da je tudi naše društvo sposobno organizirati večje prireditve, seveda ob pomoči članstva. Tako smo v maju 1982 v našem domu gostili kar 285 pevcev. Ženski pevski zbor pa je v letu 1982 še nastopal na občinski reviji pevskih zborov in na raznih proslavah na Javorniku. Tudi moški pevski zbor društva kljub starosti pevcev, ki v povprečju nosijo že osmi križ, v letu 1982 ni miroval. Poleg nastopa na reviji, kjer je dobil od občinstva, kakor tudi od pevcev, ki so nastopali, polno priznanje za ubrano prepevanje, redno nastopa na vseh društvenih proslavah in vsakega člana društva pospremi na njegovi zadnji poti. Ta zbor letos praznuje dvajsetletnico obstoja.

Na področju kulturnega delovanja pa prav gotovo vodi folklorna skupina društva. V letu 1982 so skupno imeli 25 javnih nastopov, med njimi tudi nastope izven občine. Nastopili so v Italiji na zboru starejših ljudi, v Postojni so se predstavili v okviru turističnega društva inozemskih in domačih gostov, na zboru planincev Slovenije na Lisci so zaplesali pred številnimi planinci, sodelovali pa so tudi na zboru planincev v Javorniskem rovtu. Prav ta dejavnost na kulturnem področju uvršča naše društvo med najbolj delovna društva v Sloveniji. Na drugi strani pa to dokazuje, da se z vztrajnim delom in z dobro organizacijo da kljub starosti članov marsikaj doseči.

Druška pomembna dejavnost društva je prav gotovo izletništvo. V letu 1982 smo imeli poleg enega več dnevnega izleta »po poti spomenikov revolucije Jugoslavije« še dva in tri dnevni izleti v Crikvenico, dvodnevni izlet na Plitvička jezera, enodnevni izlet v Izolo povezan z ogledom Lipice, en izlet v Kamnik na osmo revijo pevskih zborov DU Slovenije in izlet v Logarsko dolino. Skupno se je izletov udeležilo 455 članov. V letu 1982 smo se udeležili tudi srečanja s pobrateni DU Nova Gorica, ki se ga je udeležilo 100 članov društva. Za izletniško dejavnost smo poleg prispevka udeležencev izletov porabili tudi precejšnja sredstva društva in tako omogočili izlete tudi tistim z bolj nizkimi pokojninami.

Na konferenci pa se nismo mogli pohvaliti s preveliko dejavnostjo na športno-rekreativnem področju, čeprav smo se udeležili vseh občinskih tekmovanj in organizirali dva turnirja v balinanju ob dnevu vstaje in krajevnem prazniku. Kot opravičilo je bilo rečeno, da je bil referent za šport vse leto bolan in se ni mogel posvetiti organizaciji raznih tekmovanj.

Uspešno je deloval tudi krožek ročnih del, ki vključuje 30 članic. V letu 1982 je organiziral razstave ročnih del članic in dva izleta.

V poročilu je bilo poudarjeno, da člani društva veliko delujejo v družbenopolitičnih organizacijah in krajevni samoupravi, pa tudi v občinskem merilu. Upokojenci, je bilo rečeno, gledamo na vsa dogajanja danes zelo kritično, kajti generacija, ki danes uživa zasluženi pokoj, je dala velik delež tako v NOB kakor v vojni obnovi in graditvi socialistične Jugoslavije. Prav tako danes poprimemo povsod tam, kjer je to potrebno, seveda v okviru fizičnih zmogljivosti.

V naši krajevni skupnosti prebiva okrog 1.100 upokojencev, kar pomeni tudi za krajevno skupnost, še posebno za trgovsko mrežo, zelo veliko. Prav tako s samopriskom in prispevkom za stanovanje zberemo razmeroma veliko denarja, zato zahtevamo upokojenci določeno pozornost, je dejal predsednik društva v svojem poročilu.

Za vsa dejavnost društva pa so potrebna precejšnja finančna sredstva. V lanskem letu smo glede na razmeroma drago življenje in število upokojencev, ki morajo z zelo nizkimi pokojninami preživljati dva ali več članov, uvedli novo obliko dela — nudenje pomoči za nabavo ozimnice.

Po predlogu članskega sestanka smo na seji upravnega odbora sprejeli sklep, da to pomoč dobijo vsi, ki imajo manj kot 5.000 din pokojnine na osebo. Na razpis se je prijavilo 31 članov, do pomoči pa je bilo upravičenih 30 članov, kar je zahtevalo dodatnih 60.000 dinarjev.

V letu 1982 so bili glavni viri financiranja društva: dohodek točilnice, dotacija Železarne, prispevek SPIZ za rekreacijo, članarina in dodatni prispevek delovnih organizacij iz občine Jesenice.

Na konferenci je bilo poudarjeno, da edino Železarna prispeva vsako leto določeno vsoto na člana društva-železarja, ostale delovne organizacije pa se odzovejo le na posamezne akcije, ki jih izvaja društvo.

Upokojenci so tudi lansko leto koristili pravico do odhoda v svojih delovnih organizacijah, seveda tudi v tem pogledu največ v Železarni. To je razumljivo, saj je več kot tri četrtine članov društva bivših železarjev ali njihovih družinskih članov.

UPOKOJENCI V KS DOVJE-MOJSTRANA DOBIMO KLUBSKE PROSTORE

Člani Društva upokojencev Dovje-Mojstrana bomo v juliju dobili in odprli klubske prostore in ob tej priliki pripravili tudi posebno svečanost, ki bo povezana s praznovanjem 40-letnice rojstva nove Jugoslavije, ko je postal AVNOJ vrhovno zakonodajno in izvršno predstavniško telo, 40-letnico podelitve naslova maršala tovarišu Titu in obletnico ustanovitve društva in razvitje društvenega praporja.

Klubske prostore bo društvo dobilo v družbenem stanovanjskem bloku v Mojstrani. Pridobitev je omogočila Samoupravna interesna skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, enota občine Jesenice, in gradnja tudi financira. Pri gradnji pa sodelujejo in pomagajo še Samoupravna stanovanjska skupnost Jesenice, Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice ter SGP Gradbenec Jesenice. Za opremo pa so denar prispevale nekatere delovne organizacije v občini in v krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana, krajevna skupnost in konferenca SZDL Dovje-Mojstrana. Pomemben delež pa smo zbrali upokojenci sami s prostovoljnimi prispevki. Ker društvu manjkajo za dokončno opremo in nabavo rekvizitov še denarna sredstva, pričakujemo, da bodo še druge delovne organizacije za svoje sedanje in bodoče upokojence, kot delež minulega dela, prispevale še manjkajoča sredstva in s tem upokojencem omogočila prijetnejše počutje, predvsem pa dokazale, da na svoje delavce niso pozabili.

Upokojenci se na odprtje klubskih prostorov intenzivno pripravljamo. Prav sedaj teče akcija za zbiranje rezanega lesa za leseno oblogo, katero bomo vgradili v klubske prostore, da bo počutje v njih še prijetnejše.

Upokojenci pa imamo tudi že program dejavnosti in aktivnosti v klubskih prostorih, ki se bodo odvijala najmanj enkrat tedensko. V klubskih prostorih bomo pripravljali proslave in srečanja, srečanja upokojencev starih prek 80 let in težjih invalidov. Imeli bomo tudi informativne sestanke, kjer bodo člani dobili odgovore na vprašanja in pravno pomoč. V novih prostorih bomo organizirali tudi različna predavanja in druga družabna srečanja. Svoje dejavnosti in aktivnosti pa bodo razvile tudi upokojenke.

Na Dovjem in v Mojstrani tako lahko pričakujemo pospešeno dejavnost in aktivnost upokojencev.

Srečko Zima

FOLKLORNA SKUPINA ODPRLA KULTURNE POLETNE IGRE V POSTOJNI

Turistično društvo Postojna je povabilo folklorno skupino Društva Javornik-Koroška Bela, da bi s svojim nastopom 19. junija odprla poletno turistično sezono, oziroma kot prva nastopila na kulturnih poletnih igrah '83. To je bila za skupino vsekakor velika čast.

Dva nastopa so imeli v dopoldanskem času pred Jamsko restavracijo ob prihodu turistov iz Postojnske jame, za popoldne pa jih je povabilo še Društvo upokojencev Postojna.

Veliko pozornost je vzbujala izvirna gorenjska narodna noša, ki je mnoge gledalce tako pritegnila, da so se z »originalnimi« Gorenjci in Gorenjkami fotografirali. Med mnogogostevilnimi, občasno tudi precej čez tisoč »občudovalci« naše folklorne, so bili, razen evropske govorečih tudi Japonci, ki so vneto snemali plesne na film. Navdušenost pleskanje je izražalo zadovoljstvo gledalcev in pohvalo plesalcev, ki so imeli tudi zavest, da bo naša ljudska zapuščina našla mesto tudi v tujih deželah, čeprav samo na slikah. Z njimi pa tudi lep spomin na obisk v Postojnski jami in otvoritvi kulturnih poletnih iger v Postojni.

Prvemu nastopu osmih parov folkloristov je sledil še eden — tudi ob vrtnitvi občudovalcev Postojnske jame, enako zanimiv za vse izletnike in obiskovalce svetovno znane podzemeljske jame.

Med opoldanskim odmorom — po okusnem kosilu — je TD Postojna omogočilo članom folklorne skupine brezplačen ogled Postojnske jame. Njena skrivnostna lepota, očarljiva močnost njenih oblik, igra narave in časa so nas nedopovedljivo prevzeli.

Popoldanski nastop v rekreacijskem centru DU Postojna je bil zaradi hladnega in oblačnega vremena slabše obiskan, vendar od vseh navzočih toplo pozdravljen.

Po nastopih pa so se še, ob zvokih javorniških »Veselih upokojencev«, domačini in gostje nekajkrat zavrteli in z lepimi vtisi odpotovali domov.

Tesno sodelovanje DU Postojna in TD Postojna z DU Javornik-Koroška Bela, predvsem s folklorno skupino, postaja že tradicionalno, saj so že nekajkrat nastopili v Postojni ali okolici.

Zato velja vse priznanje organizatorjem v teh društvih, ki znajo ceniti in upoštevati delo naše — upokojenske — folklorne skupine, ki je vedno pripravljena sodelovati. To pa je tudi priznanje skupini za trud.

J. T.

BRALCEM ŽELEZARJA

Ponovno obveščamo bralce Železarja, da zaradi pomanjkanja rotopapirja Železar 16. junija ni izšel, 23. številka pa je izšla 23. junija, vendar zaradi istih razlogov le v nakladi 5.500 izvodov, oziroma 5.000 izvodov manj, kot glasilu običajno tiskamo. Iz tega razloga so delavci v TOZD in delovnih skupnostih Železarne prejeli manj izvodov, kot jim pripada, pa tudi v jeseniški občini je glasilu prejel le vsak deseti upokojenec oziroma prejemnik.

Delno iz istih razlogov, delno pa zaradi praznika prihodnji teden ne bo Železarja, tako, da bo prihodnja številka prišla med vas šele 14. julija, ko nam zagotavljajo, da bo ponovno nemotena, oziroma vsaj boljša oskrba s papirjem.

Dopisnike vabimo in prosimo, da nam ostanejo zvesti tudi v prihodnje, ne glede na to, da precej njihovih prispevkov iz navedenih vzrokov ni bilo objavljenih. Obenem pa jih tudi prosimo, da nekoliko racionalizirajo svoje prispevke.

Uredništvo

MARJAN MICELI JE 33 LET UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA

V Centru usmerjenega izobraževanja smo se dogovorili, da naredimo razgovor z najstarejšim delavcem naše šole. Našli smo ga v delavnici, poleg strojev, ko je ravnokar svoje znanje posredoval mladim, ki so ga dokaj zbrano poslušali. To je bil tovariš MARJAN MICELI, ki že polnih 33 let opravlja delo učitelja praktičnega pouka. Poprosili smo ga, da bi nam odgovoril na nekaj naših vprašanj in ga povabil v elektronsko učilnico.

»Kdaj ste se odločili za poklic, ki ga sedaj opravljate in ali vam je bilo kdaj žal?«

»Za poklic učitelja praktičnega pouka sem se odločil slučajno. V moji zgodnji mladosti, ko sem obiskoval osnovno in kasneje meščansko šolo, nisem nikoli pomislil, da bom ta poklic opravljal do upokojitve. Moja želja je bila, da bi postal gozdarski tehnik. To pa zato, ker sem »pol« svojega življenja preživel na raznih pohodih v naravo, ki so mi bili v veliko zadovoljstvo. Toda zasukalo se je drugače in pot me je pripeljala na delo v takratno Kranjsko industrijsko družbo, današnjo Železarno.

Malo je bilo tako srečnih, da so se takrat lahko izučili poklica in tako sem se tik pred vojno izučil za strugarja ter začel delati v strojni delavnici.

Po vojni se je pričela obnova domovine na vseh področjih, tudi v šolstvu. Mladina je bila željna znanja, zato je bilo zanimanje za razne poklice zelo veliko. Učencev je bilo veliko, šolanega in usposobljenega učno pedagoškega kadra pa malo. Uprava šole si je pomagala na ta način, da je nekatere najboljše učence po dokončani poklicni šoli obdržala in so ti začeli poučevati praktični pouk, druge pa je pritegnila iz podjetja. Med temi sem bil tudi jaz in tako sem se znašel med učiteljsko družino.

Začetek je bil težak, neurejene razmere, programi, učna obveznost, odnosi itd. Zato mi je bilo včasih tudi žal, da sem se odločil za ta poklic. Ker pa stari pregovor pravi, da gre z voljo in vztrajnostjo vse, in ker sem imel veselje do poučevanja in dela z mladino, so bile tudi te težave mimo. Delo z mladimi pa mi je postalo v pravo zadovoljstvo, ker si je mladina tudi prizadevala. Vedela je namreč, da se je treba učiti in zopet učiti za dosego željenega poklica.

»Ali ste s tem želeli poudariti, da je bila vaša generacija veliko bolj delovna kot današnja mladina?«

»Leta so minevala in kot povsod se je tudi v šolstvu mnogo spremenilo, bodisi odnos do učenja, dela, tudi disciplina pri pouku ni več taka, kot je bila v prejšnjih desetletjih. Mogoče je vzrok treba iskati v prostem času, ki ga ima današnja mladina veliko preveč ali morda v denarju, ki ga povprečen dijak lahko dobi brez truda in ga zato tudi tem lažje zapravlja v lokalih. Ali pa je temu kriva prevelika demokratičnost?«

Prejšnje generacije, kakor se spominjam, pa so bile le nekoliko boljše, tako v odnosu do učenja kot do učiteljev. Ni moj namen, da bi sploševal, kar bi bilo tudi napačno. Tudi danes imamo vestne, pridne in disciplinirane dijake.

»Ste morda v svoji dolgoletni delovni dobi doživeli kaj posebnega, kar se vam je vtisnilo še posebej v spomin?«

»V svoji dolgoletni delovni dobi sem doživel veliko pomembnega in zanimivega, žalostnega in veselega.

Dogodek, ki sem si ga dobro zapomnil, je bila nezgoda mojega učencetretjega letnika. Pri piljenju trna s stružnim sremem med konicami, mu je nenadoma zaradi nepazljivosti spodletelo. Tako je omahnil z leve roko na vrteči se trn, ki mu je navil delovno obleko in zlomil levo roko. Kasneje se je pokazalo, da je bil to kompliciran zlom. Od dogodka sem bil oddaljen le nekaj metrov, pomagati pa mu kljub temu nisem mogel. Zaradi tega sem bil kaznovan, čeprav nisem bil kriv, z odbitkom določenega odstotka pri osebnem dohodku. Ko sem se pritožil, sem dobil odgovor: »Za vsakega učenca odgovarjaš, če se mu kaj naredi.« s tem pa je bil primer tudi zaključen.

»S kakšnimi težavami pa se srečujete na svojem delovnem področju?«

»Pri vsakem delu se srečujemo s težavami, kajti dela brez težav ni in to naj si še posebno zapomni naša mladina, ki dostikrat obupa na svoji poti za dosego željenega cilja. Menim pa, da se vse take težave lahko premagajo samo v tesnem sodelovanju med podrejenimi in nadrejenimi. Ti pa se morajo na vseh področjih zavedati, da je pravilni odnos in sodelovanje vodilo k uspehu.

Zadnje naše vprašanje, ob katerem se v zadnjem času tako lomijo kopja, pa je bilo: »Kaj menite o usmerjenem izobraževanju?«

»S preobrazbo in reorganizacijo strokovnega šolstva se je uvedlo tudi usmerjeno izobraževanje. Nimam namena spuščati se v to, ker bo kmalu tri leta, kar s tem nimam neposrednega stika, pač pa je moje mnenje tako: ideja, oziroma zamisel, je dobra, posebno, kar se tiče povezave šole z združenim delom. Šola tako po usmerjenem programu izobražuje take kadre, kakršne združeno delo res potrebuje in jim tudi zagotovi delo. Eni ta sistem grajajo, drugi ga zopet hvalijo. Po mojem mnenju je pomankljivost v tem, da je premalo poudarka na praktičnem pouku, še posebno v poklicnih šolah. Mislim pa tudi, da je število »dovoljenih« neopravičenih ur (45 ur) preveliko, kajti velikokrat se dogaja, da si učenec kratko malo »vzame kar dopust« za tri ali štiri dni, ker ve, da ga kljub temu, da nima opravičila, za neopravičene izostanke ne bodo mogli izključiti.

Za konec pa še to: nobena stvar se ne vteče takoj tako, kot je zamišljena, pa naj bo slaba ali dobra. Treba bo pač počakati in izboljševati doseženo. Rezultate pa bo v določenem obdobju pokazal čas.

Tako je zaključil svojo pripoved učitelj praktičnega pouka Marjan Miceli, ki se je v svoji mladosti ukvarjal tudi z nogometom, ko je igral v predvojnem klubu Bratstvo. Ob tem pa je še dodal, da je danšnjemu slabemu nogometu kriv denar.

Še veliko bi se lahko pogovarjali s tovarišem Micelijem, toda čas nas je preganjal. Preden pa smo končali z razgovorom, je še enkrat ponovil: »Mladi se morate zavedati, da si boste le z učenjem in vztrajnostjo gradili boljše in lepšo prihodnost.«

Julci Štamfelj

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Zahodnonemško podjetje Krupp-Koppers GmbH gradi za železarno Huckington železarske družbe Mannesmann Ag koksarsko baterijo z največjimi pečmi na svetu. Njihova koristna prostornina je 70 kub. m., kar je za 30 % več kot doslej pri največjih pečeh. Letna proizvodna zmogljivost nove koksarne bo 1,1 milijona ton koks, obratovati pa bo pričela prihodnje leto.

KANADA

Kanadska rudarska družba Steep Rock Iron Mines Ltd. je morala zaradi gospodarske recesije ustaviti razvojna dela na novem rudniku železove rude. Kot vzrok navaja preskrbo Severne Amerike s to železarsko surovino. Računajo, da v tem desetletju ne bodo več nadaljevali s temi deli, poleg tega pa bo družba ponudila v pradojajo napravo za proizvodnjo peletov in še nekatere druge mehanske naprave.

KRIK V DRAGI

Iz rokopisa za novo knjigo

Obveščevalni urad italijanskega armadnega korpusa v Ljubljani je vseskozi spremljal dogodke v krajih Slovenije, ki so jih zasedli Nemci. Ta urad je 7. julija 1941. leta med drugim poročal:

»Slovensko prebivalstvo, stanujoče na ozemlju, ki ga je okupirala Nemčija, je bilo razvrščeno v naslednje kategorije:

1. — prebivalstvo povsem nemškega porekla;
2. — prebivalstvo deloma nemškega porekla;
3. — prebivalstvo slovenskega porekla, toda dokazanega nemškega čustvovanja;
4. — prebivalstvo slovenskega porekla dvomljivega čustvovanja;
5. — Nemcem sovražno prebivalstvo;
6. — protinemški propagandisti.

Prebivalstvo 1., 2. in 3. kategorije bo ostalo v nemški Sloveniji; prebivalstvo 4. in 5. kategorije bo moralo čimprej zapustiti to ozemlje, prav tako tudi vsi člani Sokola. Prebivalci 6. kategorije in mnogi iz 5., voditelji Sokola in komunisti, pa so zaprti.

Prebivalstvu ni bilo sporočeno, v katero kategorijo spada, in imajo zato vsi pripravljene kovčke, ker se boje, da bodo morali vsak čas zapustiti svoje domove, tudi če so stari ali bolni.

Prizadete obvestijo o odhodu eno uro, če gre za družine z otroki, pa dve uri prej. Dovoljeno je jemati s seboj eno obleko, nekaj perila ter največ 200 din.

Prijlaga ne sme tehtati več kot 50 kg. Odhajajoče naložijo na tovorne automobile ter jih v spremstvu vojakov odpeljejo v koncentracijsko taborišče (tako taborišče je v Št. Vidu), odkoder odpotujejo z vlakom.

Ne ve se, kam gredo, ne kako jih zaposlujejo, ker se ne smejo dopisovati s sorodniki. Kdor odpotuje, mora zapustiti svoje imetje ter podpisati izjavo, da ga prepustja državi.

Glavni razlogi tega množičnega preseljevanja naj bi bili:

- a) odstraniti iz Slovenije vse nezazelenne elemente;
- b) pripraviti v Sloveniji prostor beguncem iz velikih nemških mest, izpostavljenih zračnemu bombardiranju;
- c) Slovenci v Sloveniji naj bi bili manjšina proti doseljenim Nemcem.

Prebivalstvo se je vdalo v usodo. Kdor si je drznil protestirati, je bil strogo kaznovan; strah pred gestapom je tako velik, da si niti v prijateljskem krogu nihče ne upa povedati svojega mnjenja.

Mnogi primerjajo človekoljubno in korektno ravnanje naših alpincev iz časa njihove okupacije teh predelov s sedanjo kruto nemško strogostjo. In čeprav si iz strahu pred gestapom ne upajo izraziti svojih čustev in so podpisali lojalnostno izjavo Nemčiji, s katero izražajo svoje zadovoljstvo, da ostanejo lahko na ozemlju, ki so ga okupirali Nemci, bi bili vendar srečni, če bi ostali pod Italijo.

Notranja poštna služba se omejuje na dopisnice s kratkimi pozdravnimi besedami; dopisovanje s tujino pa je v celoti ukinjeno. Zaradi tega

ni vesti niti o osebah, ki so šle prostovoljno na delo v Nemčijo.

Lovske puške in radijski aparati so bili odvzeti prebivalstvu in izročeni nemškim funkcionarjem. Uvoz tujih časopisov, tudi italijanskih in iz Ljubljanske pokrajine, je prepovedan. Zadnji Dučev govori je znan le nekaterim po pripovedovanju ljudi, ki so prišli iz Ljubljane.

Zaradi ukinitve komunikacij s tujino se širijo najrazličnejše vesti o italijanski Sloveniji, o usodi mnogih žensk, ki so bile poslone na delo v Nemčijo, o cepljenju in o zdravniških pregledih, ki jih vrše Nemci z nejasnim namenom.

Zdi se, da nemški častniki širijo vesti, da bodo Nemci kmalu okupirali Ljubljano, nato pa še ostalo ozemlje do Trsta.

Vse slovenske napise so zamenjali z nemškimi.

Šole so zaprte; učitelji so bili deloma izgnani, deloma poslani v Nemčijo.

Vsi slovenski funkcionarji so bili zamenjani z nemškimi.

Vsi duhovniki so bili koncentrirani v Škofji Loki, kjer čakajo, da se odloči njihova usoda.

Verniki lahko obiskujejo cerkve in molijo, ukinjeni pa so vsi verski obredi.

Zatemnitev traja od mraka do zore, policijska ura pa od 22. do 4. ure.

Vsa motorna vozila so bila zaplenjena. Zasebniki se ne smejo voziti z avtomobilom brez opravičenega razloga ter posebnega dovoljenja.

Nasprotno pa se nemški vojaki in civilisti naduto vozijo z motornimi vozili.

Za izdajanje propustnic veljajo zelo strogi predpisi. Izdajajo jih le v primeru dokazanih nujnih razlogov.

Zaradi splošne bojzani in zaskrbljenosti ter negotove prihodnosti le malo ljudi dela. Še celo kmetje zane-marjajo poljska dela, čeprav letina dobro obeta.

Vsa živila so racionirana. Cene so zelo visoke in trgovine imajo le malo kupcev.

Kruh je iz bele moke in zelo dober, toda dnevna količina je omejena na en hlebec na osebo. V restavracijah se dobi dobra in obilna hrana. Čeprav se trdi, da ni mleka, je lahko dobiti smetano.

Življenje je zelo drago in plače so nezadostne.

Turistični promet je ustavljen in letovišča so prazna. Na Bledu so zaprti vsi hoteli in penzionari in osebje je nezaposleno.

Deželo upravljajo komisariji, ki so neposredno podrejeni vladi (tu ni mišljena vlada v Berlinu, temveč pokrajinska uprava (Gau); opomba J. Vidic).

Nacionalna socialistična stranka je osnovala svojo podružnico v obliki Koroške ljudske zveze »Kärntner-volksbund«. Vsi moški in ženske so bili pozvani, da se vpišejo vanj, da »izpričajo svojo pripadnost veliki Nemčiji, ter dokažejo, da želijo sodelovati pri obnovi nacije, reda in socialne pravičnosti«.

Čez pet dni obveščevalni urad italijanske vojske ponovno opisuje razmere na Gorenjskem, predvsem kar zadeva izgnance, ki »jih Srbi bratsko

sprejemajo«. Iz poročila zvemo, da so Nemci povezali železniško postajo Šentvid z dvoriščem škofjske gimnazije s podaljškom železniške proge, da lahko odpeljejo pregnance ponoči z vlakom neposredno iz zbirnega taborišča. In naprej:

»Od tod se vlaki okrog polnoči pomikajo proti Ljubljani, kjer se za kratek čas ustavijo. To je dalo povod solidarnostnim manifestacijam ljubljanskih civilistov, ki so izgnancem metali skozi okna cigarete in živila, ter protinemskim manifestacijam s sovražnimi vzkliki in žvižganjem izgnancev.

»Mnogo Ljubljancev neugodno komentira to pošiljanje vlakov skozi naše ozemlje...«

Z določilom berlinskih »smer-nic...« je vsak izganec lahko vzel s seboj 30 kg prtljage, hrane za največ osem dni in največ 400 dinarjev v gotovini. Zanimivo je, da je nemški komandant v Srbiji zahteval spremembo tega določila tako, da bi lahko vsak izganec s seboj prinesel do 5000 dinarjev, ko to ni bilo sprejeto, je zahteval vsaj 2000 dinarjev, in sicer zato, da bi se izgnanci lahko nekaj časa v novem kraju naselili oskrbovali sami in ne bi takoj padli v breme okupacijske uprave v Srbiji.

Treba je reči, da so člani komisije za izgon in tisti, ki so bili zaposleni pri tem delu, različno ravnali v posameznih primerih. Nekaterim so za odgon ob aretaciji dali samo 15 minut časa za pripravo, drugim nekaj več.

Že tretji dan potem, ko je prvi transport iz Šentvida odpeljal izgnance v Srbijo, je na sestanku pri šefu civilne uprave na Bledu dr. Oskar Kaltenegger ostro kritiziral nekatera ravnanja v zvezi s politiko izvajanja izselitev z Gorenjske. Ohranjen je zapisnik tega govora, ki navaja:

»Poznavalec z začudenjem gleda razvoj, kako se je razpoloženje, ki je bilo pri vkorakanju hrepence pričakovanih naših čet 99 % za nas, obrnilo glede na ukrepe v nasprotje.

Z vso odgovornostjo lahko rečem, da je zdaj tukaj takšno razpoloženje proti nam, kakršnega Srbija ni mogla narediti v 23. letih vladanja, mi pa smo ga ustvarili v teshni dveh mesecih. Nočem nobenega tistih, ki so doprinesli, da je bila storjena napaka za napako, obtoževati; to je usoda. Upoštevati moramo številna dnevna vprašanja, ki jih moramo razreševati. In prav zaradi obilice teh vprašanj se čisto iz tehničnih razlogov odločujoči, uradi (v Berlinu) ne morejo ukvarjati s čudovitim kotom zemlje, s problemi Kranjske.

Ko so bile sestavljene odredbe o izseljevanju neznosnih elementov, se je izhajalo od predpostavke, da prihaja v poštev najmanj 20 do 25 % rasno manj vrednih. Raziskave komisij pa so pokazale, v začudenje njihovih samih članov, izredno majhen odstotek negativnih rasnih in političnih ocen. Za mnogo več ljudi se je predvidevalo, da naj bi bili izseljeni s prvim valom. Tako se je moralo v zadnjem trenutku pred zaključkom te prve akcije še množico ljudi izslediti in odpeljati, ti pa so bili že pomirjeni in so računali, da ne bodo izgnani. Prebivalstvo je pograbil paničen strah. Noben človek si ni upal na cesto, ljudje so spali zunaj hiš, da jih ne bi prijeli. Delo je stalo, celo ono v nemških uradih. Tisti, ki jim je bila akcija zaupana, so bili jezni sami nase, občutili so nasprotovanja med ukazom in lastni občutki in lastno sodbo o posledicah.

Nadaljevanje

Kakor je obračal možnosti, povsod je pretila smrtna nevarnost tisti zvestobi, ki jo je vsadila trdna Klara na hribovsko domačijo. Z zvestobo in trdnostjo in vero in odločnostjo kot Klarin življenjski sotrp in soprog, dijakov praded, zdaj sežgani mrlič na požganici poleg Pavletove bajte.

»Seveda je bil glavna moč za mamino odločitev Lipoldov Florijan iz šentjakobske fare, je sedaj z drugačnim glasom nadaljevala babica Helena, »atej Florijan so bili postaven fant. Niso se izgibali dela, še tako težakega ne, a tudi ne pijači. Menda sta se na nekem žeganju s Klaro spoznala. Atijev oča Jožef prihajajo od velike kmetije v Savinjski dolini, kamor so prišli služiti s Kranjskega kot vojaški ubežnik. Pri Vavdnu, kjer so bili za hlapca, so se navadili domače hčerke in postali gospodar. Zelo dobro so gospodarili, tako da so leta 1869 kupili za 4 tisoč goldinarjev Lipoldovo kmetijo v šentjakobski fari, ki je imela čez dve sto joh. Očetu Florijanu je bilo takrat petnajst let. Na Lipoldovem, ki se je razvijalo v vedno bolj premožno kmetijo, so imeli tudi gostilno od leta 1890, kajti deda Jožef so bili trden in pobožen gospodar, katere-mu pa dolinska gostilna ni bila po volji.«

Vnuč dijak se je čudil in vprašal: »Kako je to mogoče, da so v tako slabih časih kupovali dodatne kmetije?«

Babica Helena je odvrnila s ponosom: »Kaj pa ti misliš, to so bili sposobni ljudje! V Lučah v Savinjski dolini je Vavden nekaj pomenil. Kaj so delali, to ne vem. Niso pa doma v Lučah prodali, ko so na Lipoldovem kupili. Pri nas doma je le pičila četrtna johov od Lipoldove domačije. Zato je treba tudi ateju Florijanu izreči zahvalo, da so se podali na tak bajtarsko mali grunt kot je pri nas doma. S petindvajsetimi leti sta se poročila in začela na Hojkovem. Posloplje je bilo slabo in na pol razpadlo, hlev in ute nič boljše. Ena sama suhljata krava in borna

VALENTIN POLANŠEK

78

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

svinja sta bili v hlevu. Atej Florijan so seveda vedeli, kaj jih čaka. Materi je šlo na jok, ko jima je dobrodušna babica Micka razkazovala obupno beračijo. Pa sta začela. V gospodinjstvu je babica Micka bila mladi gospodinjki Klari vselej na voljo, z vedro besedo in večjo roko. Atej so prignali par imenitnih volov s šentjakobske strani za doto k hiši, mama pa so si prihranili v letih svojega službovanja zunaj v svetu lepe srebrnike. Za začetek je šlo. Ampak posestvo je tičalo tudi v dolgovi. Zda ni zaleglo drugega, kakor da najameta posojilo. Mlada gospodarja sta uvidela, da brez prostornega zidanega hleva ne bosta prišla nikamor. Zato sta kaj kmalu začela graditi nov hlev. Atej so garali kot črna živina. Hodili so v dnine, prevzemali še zraven sečnje lesa, žagali gozdove in sejali v tako rodovitno zemljo rž in pšenico, pa naj je bil kraj še tako odroč.

Kamor niso prišli z volovsko vprego, so nosili na hrbtu snopje in drva, seno in stelo. Po vsej soseski so bili atej na glasu, da ga nepremagljiv nosač s svojim štajerskim hrbtom. Ljudje so ga zategalej upoštevali. Le vmes pa je prišlo kaj rado, da so ga imeli kak kozarec čez mero pod klobukom. Takrat pa je njihov ugled pri kmečkih upadal. Tako sta shajala z materjo skozi trda leta. Kar je bilo denarne zadeve, so morali imeti mati besedo. Oni so bili pri ljudeh na dobrem glasu. Tudi glede posojila je le materina beseda kaj veljala. Atej so se spoprijaznili in garali naprej. Ne vem, če je res, brat Jožef je pač nekoč zatrjeval, da so dobili mati tudi od tistega Folta posojilo in so ga brez obresti sami odplačevali, kar so tako prigospodarili pri kokoših, ovcah in ne vem, kako še. Meni mati o tem niso nikdar pripovedovali. Četudi sem čula o tej skrivnosti, se ne bi upala jih vprašati. Mene še ni bilo na svetu, ko so deda, kranjski Jakelj, umrli leta 1883. Tri leta so še skupno živeli z novima gospodarjema. Ko se trdo življenje ni takoj izboljšalo za preužitkarje, so baje očetu zabrisali žlico kisle repe v obraz rekoč: »To sem prej tudi imel, ali se ne bo nič izboljšalo?« Atej Florijan so bili užaloščeni. Niti z besedico niso ugovarjali. Na samem je menda babica Micka ošela svojega vedno ukrotljivega kranjskega Jakla: »Ne bi bilo treba. Saj vidiš, da se ženeta kot črna živina. Verjemi mi, da bosta spravila grunt na noge kot še nikdar ni bil!« Atej so se pozneje na stara leta tik pred drugo svetovno vojno večkrat grenko spominjali tega dogodka. Seveda sem mu odpustil, a bolelo pa je! Vedel sem tudi, da je pač Kranjec kot so bili moj deda. Žal deda Jakelj niso dočakali, ko je bil nov hlev dozidan, da se je videl daleč dol v sosedensko grapo. Sosedenjani pa so pokimavali. Največ zaslug pa so pripisovali materinim prihrankom.

Babica Helena se je tako živela v svojo pripovedniško vneto, da je vse bolj slikovito predstavljala vnuku življenje, ki se je odvijalo pred več kot pol stoletjem na kmetiji v strmini, kjer sedaj ležijo zgozneli ostanki domačih mrličev...

Prvih petnajst let zakona se je nas nabralo sedem otrok, štirje sinovi in tri hčerke. Najstarejši brat Franci je zamrl še mlad, Angelca pa je bila dekletce, ko jo je pobrala davica. Sestra Micka pa je izdihnila pred osmimi leti v celovski bolnici. Zda pa je vzel Johan tak grozen konec s svojim očetom. Ko sta vse življenje garala in garala, samo da bi domačija v domačih rokah ostala. Skozi kake trde čase so se pretolčki. Konec prejšnjega stoletja je toliko mnogo večjih kmetij pod Obirjem, v belanskih globačah, pod Olševo in tudi v najbližjem soseskem šlo v pogubo, pri nas doma pa so še obviseli...

(nadaljevanje)

MIHA KLINAR

6

HAJKA

Bataljon je še kljuboval Nemcem, ki so pod zaščito minometalskega ognja vedno bolj pritiskali na njegove položaje. Bataljonsko desno krilo se je moralo že umakniti. K sreči se je umikalo brez panike, vseeno pa je ta umik povzročil, da je moral komandant Blaž misliti na umik vsega bataljona. Pretila je nevarnost, da bodo Nemci bataljon obkolili.

Komandant Blaž ni nikoli brezglavo vztrajal v brezupnem položaju. Po svoji presoji bi ukazal umik že v trenutku, ko je zmanjkalo streliva za težko strojno, ki je s hriba obvladala dolinico pod seboj. Zda je molčala. Toda o umiku ni smel sam odločiti. Že pred spopadom je štab brigade izrecno obdržal to pravico zase.

»Vztrajati, odbiti in razbiti sovražnika!«

Tak je bil višji ukaz in sprva je bilo videti, da ga bo mogoče uresničiti. Toda položaj se je čedalje bolj nagibal v sovražnikov prid, s štaba brigade pa še vedno niso poslali nikogar s spremenjenim ukazom, kakor da še vedno upajo na uspešno obrambo in na zmagoviti protijuri, s katerim naj bi razbili napadajoče Nemce in jih pregnali z brigadnega ozemlja v sovražnikovo dolino.

Ali na brigadnem štabu še vedno niso spoznali, da je razvoj bitke zavzel obseg, ki je pričal, da se je sovražnik na napad temeljito pripravil in da je bil najbrž natančno poučen, s kakšno enoto ima opraviti in kolikšna je njena dejanska moč?

Komandant Blaž je le s težavo brzdal nejevoljnost nad brigadnim štabom. Ni vedel, da je brigadni štab že pred uro poslal k njemu posebnega kurirja z ukazom, naj umakne bataljon in ukrepa do izteka nemške hajke popolnoma samostojno. Poseb-

ni kurir, žal, bataljona ni dosegel. Med potjo je naletel na Nemce in obležal pod njihovimi krogli. Zato je komandant Blaž s svojim bataljonom še vedno vztrajal na določenih položajih, čeprav je vedel, da nemškemu navalu ne bo mogel več dolgo kljubovati. Nemci so se že zdavnaj zagostili med oba bataljona. Po streljanju, ki se je umikalo čedalje bolj v hribovje proti vzhodu, je spoznal, da se je na položajih Krtnovega bataljona zgodilo nekaj nepredvidenega. Zato je poklical desetarja Viharnika in ga s posebno patruljo poslal v smeri proti komandnemu mestu štaba brigade s poročilom o položaju na njegovem odesku in z vprašanjem, kaj naj ukrene.

Sonce se je postavilo že v opoldansko lego in neusmiljeno žgalo na položaje, ko se je Viharnik vrnil, ne da bi svojo nalogo opravil. Poročal je samo, da se patrulja ni mogla prebiti do štaba brigade in da iz smeri, kjer naj bi bil brigadni štab in Krtnov bataljon, ni slišati nobenega streljanja več, pač pa je z neke višine opazil, da se zbirajo tam nove nemške enote in da v kolonah odhajajo proti vzhodnim predelom hribovja.

»Najbrž nas niso mogli obvestiti, da so se umaknili,« je menil Viharnik.

»Potem nam ne kaže drugega, kakor da ukrepamo sami,« je sklenil Blaž. Poklical je Sokola in mu naročil, naj z delom svoje čete takoj krene proti Črnemu vrhu, kakor je nameraval postopoma umakniti ves bataljon.

Ko je Sokol neopazno zapustil položaje z delom svoje čete in se v zavetju ozkega gozdnega pasu napotil v breg, je Blaž med sovražnim ognjem hitel od položaja do položaja in naročal komandirjem, kako naj izpeljejo umik, nato pa se ustavil pri četi, ki sta ji poveljevala komandir Drzni in komisar Bojan, njegov sovaščan in prijatelj.

»Mi se bomo umaknili poslednji,« je rekel in prevzel poveljstvo nad četo.

»Kaj nameravaš?« je bil Drzni radoveden.

»Nič posebnega. Nemce bom skušal odvrniti od pozornosti v smeri umika,« je rekel, nato pa naglo razložil, da namerava s svojo najljubšo in izbrano četo speljati vso sovražnikovo pozornost nanjo, to se pravi, borci naj bi se pognali s položajev na

juriš, potem pa se naglo in navidez razkropljeno razbežali prav v nasprotni smeri, kamor se bo umaknil bataljon.

Borci ostalih čet so se s skrajno pazljivostjo, da bi sovražnik ne opazil njihovega umika, postopoma po desetinah in posamič umikali proti položajem udarne čete. Obrambna črta bataljona se je redčila in krčila, dokler ni bil ves bataljon za položaji udarnikov, kakor je Blaž po prvi brigadni bitki nad Dolenjo vasjo rad imenoval četo Drznega. Skupine bataljona se sicer niso popolnoma neopaženo umaknile s svojih starih položajev, a umaknile so se vse, in celo brez izgub, za ognjeni zid udarne čete, od tam pa neopazno izginjale v gozd, ki jih je skril sovražnikovim očem.

Ko je komandant Blaž ugotovil, da se umik razvija, kakor si je zamislil, in ko z višin, kamor se je pomikala glavna bataljona, ni bilo slišati streljanja, se je oddahnil. Prvi del načrta nega umika se mu je posrečil: Zda je moral misliti tudi na drugi, mnogo bolj tvegani del.

Borci so čutili njegovo prisotnost. Vedeli so za svojo nalogo. Nemce, ki so se zaradi izpraznjenih bataljonskih položajev plazili proti udarni četi, je nenadoma sprejel gost ogenj, kakršnega najbrž niso pričakovali, in jih prikoval k tlom.

Komandant Blaž je nameraval še zadrževati Nemce. Rad bi pridobil glavni bataljona še nekaj časa. Skrbelo ga je samo to, ali bo mogel z eno samo četo dovolj dolgo kljubovati močnejšemu sovražniku, mu bosta navidezni juriš in potem navidezna panika uspeša prepričljivo ukaniti Nemce, da bi svoje zasledovanje bataljona obrnili v smer, kakršno si je želel.

Tedaj pa se je zgodilo nekaj, česar Blaž ni pričakoval. Nemci so se po vseh vojaških pravilih sami pripravljali na juriš in stvar, ki naj bi postala za partizane uničevalno usodna, je zaradi strogo vojaškega nemškega načina bojevanja pomagala Blažu rešiti tvegani podvig. Med njihovimi in nemškimi položaji so namreč nenadoma začele padati nemške mine in z dimom eksploziv in prahom izsušene zemlje ustvarile pravo megleno zaveso.

Nadaljevanje

ta v komite za družbeno dejavnost in občo upravo SO Radovljica. Sprejeli so izhodišče za razpravo na gradivo za 6. sejo skupščine skupnosti socialnega varstva SRS.

Na junijski seji skupščine občinske Skupnosti za zaposlovanje Radovljica so potrdili pripombe odborov na gradivo 5. seje skupščine Zveze skupnosti za zaposlovanje SRS. Sprejeli so sklep o letošnji prispevni stopnji iz bruto OD in sklep o sprejemu samoupravnega sporazuma o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja v občini za leto 1983. Dopolnili so določila o štipendijski politiki v šolskem letu 1983/84 in potrdili poročilo o izvajanju štipendijske politike v občini. V razpravi je bila še informacija o gibanju zaposlenosti za marec in brezposelnosti za februar in ustanovitveni akti delovne skupnosti skupnih služb SIS družbenih dejavnosti. Sprejeli so tudi izhodišča za 6. sejo skupščine Zveze skupnosti za zaposlovanje SRS, ki je že bila v juniju.

Delegati OK SZDL Radovljica so na junijskem zasedanju v razpravi o izhodiščih za problemsko konferenco o zaposlovanju, ki jo je prejšnji teden sklical RK SZDL Slovenije, menili, da v občini dejanske nezaposlenosti skorajda ni. Lani je znašal naravni priliv 417, zaposlili pa so 480 novih delavcev, od teh kar 187 iz drugih občin in republik.

Pred dobrim tednom je obiskala med obiskom v Sloveniji tudi radovljiško občino delegacija državnega sekretariata za borčevska vprašanja republike Angole. Člani delegacije so bili gostje RO ZZB NOV Slovenije, sprejel pa jih je predsednik občinske organizacije ZZB NOV Radovljica Slavko Staroverski, ki jih je spremljal tudi med obiskom muzeja talcev v Begunjah in republiškega centra za obrambno usposabljanje v Poljčah. Nekaj dni kasneje pa je bila v gosteh tudi vojaška delegacija švedske nacionalne garde, ki si je prav tako ogledala begunjski muzej in center v Poljčah.

V poslovnih prostorih Elana v Begunjah je bila pred dnevi vsakoletna delovna konferenca zastopnikov prodaje Elanovih izdelkov z vsega sveta. Udeleženci so se s predstavniki Elana dogovarjali o možnostih letošnje prodaje tovarniških proizvodov na svojih tržiščih, zlasti smuči. Med bivanjem v Begunjah so si ogledali najnovejšo kolekcijo smuči in se v prijateljskem vzdušju sračali s prvo moško in žensko alpsko reprezentanco Jugoslavije.

V delovni organizaciji Veriga Lesce štipendirajo od skupaj 370 vseh štipendistov v radovljiški občini za svoje potrebe kar 129 štipendistov, kar je 9,4 % vseh zaposlenih v občini. Samo letos bodo zaposlili v Verigi 33 lastnih štipendistov.

Po končnih podatkih Izobraževalne skupnosti Radovljica je bilo v pravkar zaključenem šolskem letu 1982/83 v osemletkah v Radovljici 1.025 učencev, v Lescah 375, na Bledu 773, v Lipnici 293, v Gorjah 319 in v Bohinjski Bistrici 456 učencev. Skupaj je bilo torej v vseh osemletkah v občini letos 3.241 učencev.

Razen šestih matičnih šol — osemletk v radovljiški občini, imajo tudi osem podružničnih štirirazrednih osnovnih šol. V šolskem letu 1982/83 so imeli na podružnični šoli na Bohinjski Beli 36 učencev, v Ribnem 57, na Koprivniku 16, v Srednji vasi 80, na Ovisah 60, v Begunjah 107, v Ljubnem 43 in v Mošnjah 75 učencev. Skupaj se je na podružničnih šolah šolalo letos 474 učencev.

Izvršni svet OS Radovljica je sprejel ponudbo Tehničnega biroja Jesenice za izdelavo študije plinifikacije v občini Radovljica, kar bo po predračunu stalo 386 tisočakov in pet odstotni

davek. Raziskovalni skupnosti Radovljica pa je izvršni svet predlagal, da zagotovi polovico denarja v višini 193.000 din, ker sodi ta študija za proučitev alternativnega vira ogrevanja v raziskovalno področje.

Zaradi boljše preskrbe prebivalstva s perutnino je izvršni svet OS Radovljica priporočil trgovskima delovnima organizacijama Špecerija Bled in Živila Kranj, da ugotovita možnosti za navezavo poslovnih stikov s Perutnino Ptuj. Skušali naj bi se dogovoriti tudi o morebitnih sovlaganjih v povečanje proizvodnje v ptujski Perutnini.

Stanovanjska skupnost Radovljica načrtuje za leto 1984 izgradnjo 130 novih stanovanjskih enot, ki jih bodo začeli graditi že letos. V Poddobravi v Begunjah je planirana izgradnja 54 stanovanj, v Bohinjski Bistrici 32, na Bledu — Rečica 24, in v Cankarjevemu naselju v Radovljici še 20 stanovanj.

Nedolgo tega je Delavska univerza Radovljica razpisala seminarje za delegate delavskih svetov v OZD, za člane samoupravne delavske kontrole in člane disciplinskih komisij. Seminarje so nameravali organizirati v juniju, vendar pa bodo morali svoj namen opustiti, ker verjetno ne bo dovolj prijavljenih kandidatov. Morda bodo te celodnevne seminarje predstavili na jesenski čas?

Sredi junija je izšla letos že četrta številka Obzornika Indok centra občine Radovljica v nakladi 1.500 izvodov. To je že druga naklada, ki je tiskana v Tiskarni Kresija Ljubljana. Tokratni Obzornik vsebuje celotno delegatsko gradivo vseh treh zborov občinske skupščine za sejo, ki so bile 29. junija, razen tega pa v prilogi tudi osnutek poslovnika skupščine občine in informacijo o splošno izobraževalnem knjižničarstvu v radovljiški občini.

Posebno doživetje za številne domačine in turiste na Bledu je bila vsekakor junijska povorka starih avtomobilov in motociklov imenovanih »veterani«, ki so prispeli v teški tekmovalni preizkušnji do Podvina. Tisto nedeljsko dopoldne se je okoli jezera zapeljalo kar 30 motociklov in 50 avtomobilov vseh močih, nekoč izredno uglednih znamk, med katerimi je bil najstarejši motocikel še iz leta 1901, avtomobil pa italijanski torvjak iz leta 1911. Nekateri od množice gledalcev so se lahko za tri stotake popeljali v teh starih vozilih okoli jezera.

Ob sklepu šolskega leta je Ljubljanska banka TB Gorenjske organizirala v Begunjah srečanje mladih varčevalcev iz šolskih hranilnic in njihovih mentorjev z vse Gorenjske. Udeleženci srečanja so si ogledali muzej talcev in Elan.

V Festivalni dvorani na Bledu je bila 16. junija zvečer kulturno zabavna prireditev za delavce iz drugih republik, ki jo je organizirala po programu kulturne akcije za delovne kolektive komisija za kulturo pri OSS Radovljica. Nastopali so pevci, glasbeniki in folkloristi iz KUD Kostolac v Srbiji skupaj s folklorno skupino KUD Veriga Lesce. Obisk je bil pod pričakovanjem.

V galeriji Otok na Bledu razstavlja od 17. junija mlada slikarka, nadarjena krajinarka Zorana Kristan iz Pivke. Umetnica se je usposabljala pri znanem notranjskem slikarju Lojzetu Perku. Ob otvoritvi razstave je zapel oktet Javor iz Pivke.

Na jubilejni 30. mednarodni veslaški regati, ki je bila junija na Bledu, posvečena hkrati tudi 30-letnici Veslaške zveze Slovenije, je tekmovalo 550 veslačev iz desetih držav. Izredno dobro so se odrezali domači veslači. Ob tej priložnosti so imeli na Bledu tudi slavnost, na kateri so zaslužnim domačinom in drugim slovenskim veslaškim delavcem podelili državna odlikovanja in plakete Veslaške zveze Jugoslavije.

PRAVILNO VREDNOTENJE DELA IN USTREZNA KADROVSKA POLITIKA POGOJA ZA ZAPOSLOVANJE

V priprave na problemsko konferenco o zaposlovanju, ki jo bo sklical republiška konferenca SZDL Slovenije, so se tvorno vključile tudi družbenopolitične organizacije in organizacije združenega dela iz radovljiške občine. Razpravi o izhodiščih za problemsko konferenco so namenili tudi junijsko sejo občinske konference SZDL Radovljica.

Bolj kot o samem gradivu za problemsko konferenco oziroma izhodišče, ki po mnenju nekaterih delegatov ni vsebinsko povsem zadovoljivo, je tekla poglobljena razprava o konkretnih težavah na področju zaposlovanja in usposabljanja kadrov v občini. Čeprav nezaposlenost v pravem pomenu besede v radovljiški občini še ni zaskrbljujoč problem, pa vendar utegne to kmalu postati, če se bo zaposlovanje, štipendiranje in usposabljanje nadaljevalo po sedanjem. Zategadelj so bile pretežno vse misli usmerjene v naprej. Radovljiška občina je značilna po tem, da ima daleč največji odstotek zaposlenih žensk na Gorenjskem in bržčas tudi v naši republiki in da zaposluje letno več delavcev, kot je njen naravni priliv. Lani so jih zaposlili 480, naravni priliv pa je bil 415. Med novozaposlenimi je bilo kar 180 iz drugih krajev.

Od vseh nezaposlenih je 37 % takšnih, ki so težko zaposlivi in veliko žensk. Kader z visoko šolsko izobrazbo odhaja v druge občine, manjka pa tudi delavcev v industriji, gostinstvu, turizmu in v kmetijstvu. Očitno obstaja le strukturalna, ne pa dejanska nezaposlenost, so menili razpravljalci. To nalaga strokovnim službam in skupnosti za zaposlovanje dolgoročno planiranje kadrov, kratkoročna naloga pa je predvsem v spremembi ocene zahtevnosti del in nalog, izdelavi prekvalifi-

kacijskih programov in stimuliranje nezaposlenih z višjo kvalifikacijo za začasno prevzemanje manj zahtevnega dela. V medsebojnem dogovoru naj bi se OZD vzajemno obvezale, da bi takšnim kadrom nudili prednostno redno zaposlitev. Pogoj za ustrezno zaposlovanje je na prvem mestu ustvarjeni dohodek v OZD, ki naj omogoča nove zaposlitve in naložbeno politiko v takšne objekte, ki ne bodo dajali zgolj zaposlitve, marveč tudi poslovni uspeh.

Zanimive primerjave o izvajanju zaposlovanja in usposabljanja so povedali predstavniki največje delovne organizacije v občini — tovarne Veriga Lesce. Doslej je bila namreč navada, da so otroke opozarjali, da bodo morali na delo v Verigo, če se ne bodo v šoli dobro učili. To lepo ponazarja miselnost in vrednotenje proizvodnega dela še pri večini naših ljudi. Predstavniki Verige so trdno odločeni dokazati, da pride v njihovo tovarno lahko le tisti, ki se najbolje učijo. Po zdravi pameti bi moral delavec, ki mu je zaupano rokovanje s strojem milijardne vrednosti, imeti večjo izobrazbo in sposobnost kot šofer »fička« ali »katrec«, ki sta vredna le nekaj starih milijonov din, pa vendar mora imeti vozniški izpit in se izkazati s posebnim dovoljenjem!

Ko so nedolgo tega v skupnosti za zaposlovanje izbrali 13 nezaposlenih delavcev, da bi prišli na razgovor o zaposlitvi, je prišel le eden in še ta

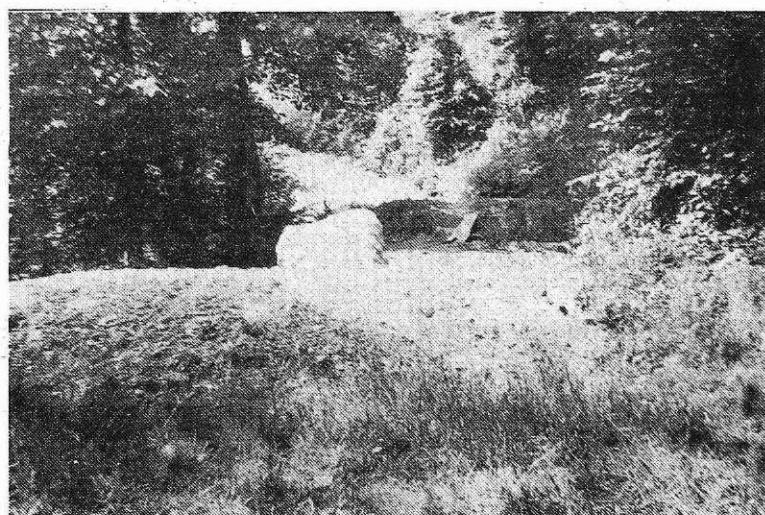
ga je imel krepko pod kapo, vedo povedati v Verigi.

Sestavina zaposlovalne politike je tudi usmerjeno izobraževanje, ki v radovljiški občini še ne zadovoljuje enotnih potreb glede na sestavo gospodarstva, zlasti pa potreb turizma in gostinstva.

Spričo takih okoliščin je še vedno veliko kadrovskih štipendij neizkoriščenih. V radovljiški občini vztrajajo, da morajo imeti dislocirani oddelek ekonomske srednje šole, ki bo dal dovolj kadra za turizem in vse spremljajoče dejavnosti, predvsem v kmetijstvu, trgovino, promet in obrt. Tu je še tudi največ neizkoriščenih možnosti za zaposlovanje.

Postavljena je tudi zahteva, da se združijo strokovne službe manjših delovnih organizacij, ki se ukvarjajo z zaposlovanjem, kadrovanjem in usposabljanjem v eno močno, ki bo kos tej nalogi. Vsekakor pa bo v občini temeljno izhodišče v prihodnje pridobivanje večjega dinarskega in deviznega dohodka od novostvarjenih vrednosti v proizvodnji in storitvah. O tem ne bi smeli samo govoriti, pač pa tudi dejansko in celovito ukrepati.

JR

Spodnje Laze: Ta odsek ceste, če jo lahko tako imenujemo, je začelo obnavljati obrtno gradbeno podjetje BLED-GRAD že v aprilu letos. Navozili so nekaj gramoza in skal (v ospredju na sliki), toda dela so zastala in danes po tej grapi ni moč prevoziti ničesar. Tudi s konjsko vprego se ne da priti do štirih hiš, ki stojijo ob tej cesti. Domačini imenujejo ta kraj »V VOMU«. Dobili so premost, toda do hiš so ga morali prevoziti z samokolnicami! In kaj bi bilo v primeru požara, bolezni ali celo smrti? Morda ve kdo od oagovornih dati na to odgovor? Odgovor je samo eden, čimprej osposobiti cesto tako, da bo služila namenu. (Tekst in foto: Jože Ambrožič)

ZOPET NOV VOD DOBRE, ZDRAVE PITNE VODE

Že lansko leto so začeli delavci TOZD Komunale z Bleda, ki sicer spadajo pod Samoupravno interesno komunalno skupnost Radovljica, z deli na novem vodovodu. V ta novi vod so lani položili iz središča Zgornjih Gorij prek Fortune (Spodnje Gorje), Gabrce v Podhom in Zasip vodovodne cevi večjega profila (25 cm). Letošnjo pomlad so z deli nadaljevali in dokončno priključili ta vod iz Zg. Gorij na vodovodni rezervuar na Dolgem Brdu.

Navedene vasi so bile v preteklih letih velikokrat brez vode, kar je povzročalo med prebivalci precej vroče krvi, končno pa je tudi to rešeno. Gradnja vodovoda se je res precej zavlekla, res pa je tudi, da je bil na letošnji trasi izrazit skalnat teren in ni šlo drugače, kot da so skoraj

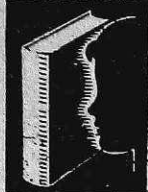
vse razstrelili. Vendar je delo opravljeno in krajanji bodo imeli dobro pitno vodo.

V Spodnji Radovni (na Tročini) pa gradijo delavci obrtno-gradbenega podjetja Bled-Grad še eno večje začetje zdrave, čiste in dobre pitne talne vode, ki bo napeljana na območju

Lesce in Radovljice. Iz doline Radovne že sedaj priteka voda na celotno območja Gorij, Zasipa, Bleda in Ribnega.

V sedanjem času je poraba vode zelo velika, saj so nova naselja, stolpnice in ne nazadnje tudi industrija veliki porabniki pitne vode, kar jo dolina Radovne tudi ima. Vložena sredstva v te gradnje niso majhna, prispeva pa jih SIKS občine Radovljica.

Jože Ambrožič

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Vladimir KAVČIČ: Živalski krog. Založništvo tržaškega tiska, 1982.

V spremni besedi je med drugim zapisano, da se ta tekst loteva naše vsakdanje problematike; in o jeziku v njem, da je »jezik čiste in naše vsakdanjosti«. Oboje je po svoje res, vendar bi utegnili zbuditi napačno predstavo, kot da gre za lahkotno napisan sodobni roman.

JOŽETU PODOBNIKU V SLOVO

Zadnji pomladanski dan nas je pretresla žalostna novica, da smo ostali brez občana, poklicnega novinarja, družbenopolitičnega delavca — komunista, prijatelja in tovariša JOŽETA PODOBNIKA.

Izgubili smo neverjetno delovnega človeka, ki se je razdal vse do svoje pred meseci težke bolezni, za razvoj samoupravljanja, za družbo neizkoriščenih ljudi, za lepše življenje vseh nas. Komaj dve leti je minilo, ko je odločil novinarsko pero in odšel v zaslužni pokoj, toda šele težka bolezen ga je prisilila k popolnemu mirovanju. V svoji skromnosti ni nikdar govoril o svoji preteklosti, čeprav je bilo njegovo otroštvo trpko, pa tudi okupator mu ni prizanašal. Bil je zaprt, se vrnul domov, se priključil narodnoosvobodilnemu gibanju in pomladi 1944 partizanskim enotam. Že ko smo praznovali svobodo, ga je bolezen skoraj dve leti priklenila na bolnišnično posteljo.

Ko je okrevaj, se je zagnal v delo, kot da bi skušal nadoknaditi zamujeno. Le kdo ga v občini in na Gorenjskem ni poznal. Bil je najprej radijski dopisnik za ljubljanski in kasneje tudi za jeseniški radio, kasneje pa pravzaprav oboje, dopisnik TV Ljubljana in radia Jesenice, pa tudi našega železarja. Sledil je vsem dogodkom, bil je prisoten ob vseh priložnostih, s svojo kamero in magnetofonom je bil s svojimi posnetki in svojo besedo prisoten v informativnem pogledu tako močno, v vseh radijskih in TV posredovanjih, da Jesenice in Gorenjska nista bili nikdar zapostavljeni, kar se je po njegovem odhodu v pokoj močno spremenilo.

Dobesedno se je razdal svojemu novinarskemu poklicu, poleg tega pa je deloval tudi kot družbenopolitični in družbeni delavec v jeseniški občini, svoji krajevni skupnosti, pa tudi v republiških organizacijah. Ravno zato, ker je njegovo srce bilo samo za človeka, delavca, za preproste ljudi z voljo do življenja, svobode, miru in neposrednega odločanja, je znal na televizijskem ekranu tako čudovito, enkratno prikazati jeseniškega plavčarja, jeklarja, valjavca... Bil je človek prakse, človek, ki ga cenimo po tistem, kar je storil, kajti pri njem se besede niso razhajale z dejanji. Zanj je bil dan brez dajanja prazen.

Zaradi vsega tega smo ga cenili in spoštovali in ga bomo tudi kot vzornika novinarja in družbenopolitičnega delavca ohranili v spominu pri vsakdanjem delu.

Cepnav avtor teksta ni podnaslovil kot »roman«, ga vseeno imenujmo tako. Oseba, ki v njem nastopa kot subjekt in kot pripovedovalec, je možki, ki so mu dnevi šteti. Pravzaprav se ne pogovarja z nami (bralci), pač pa s samim seboj. Njegove misli se sučejo okrog minulega življenja in okrog ljudi, s katerimi ga vežejo skupne izkušnje. Te misli niso časovno urejene, pač pa se vežejo druga na drugo po principu prostih asociacij, — torej, kakor pri psihoanalitiku, le da je ta, ki asociira, hkrati pacient in psihoanalitik, saj nam misli konec koncev na neopazen način tudi razlaga in jih neopazno ureja v skladno in razumljivo celoto. Seveda pa se utegnemo vprašati, čigave misli so to: junakove ali pisateljeve? Ta pripovedni postopek je omogočil, da se dve zavesti — stvarna romanopiševa in fiktivna junakova zlijeta v eno.

Ves roman je torej napisan v tim. »notranjem monologu«: bralec se mora sam dokopati do obrisov sveta, ki se zrcali v tej zavesti. To nam je morda nekoliko lažje, ker gre za našo vsakdanjost, za stil življenja, ki nam je bolj ali manj znan. No, od večine bralcev se junak razlikuje po tem, da je pač eden vodilnih v manjši (a razgibani) delovni organizaciji. In da je kot tak pogosto v tujini — na službenih in drugih potovanjih.

S tem je določen njegov življenjski slog. Iz kakšnih prvin je sestavljeno pripovedovalčevo življenje? Kajpak, tu so razne »poslovne poteze«, dogodki na ravni službovanja in vodenja: predpisi, knjigovodstvo, odločitve. Vendar je tega razmeroma malo, šele neke proti koncu pride ta doživljajska plast povsem v ospredje. Sicer pa je življenje posameznika, ki ima dovolj moči (denarja in vpliva) sestavljeno predvsem iz teženja potreb. To je pač življenje zmagovalca, ali vsaj zmagujočega posameznika. Je tisto, kar si pribori (z večjo izobrazbo, sposobnostjo, okretnostjo) resnični užitek, ali pa samo slepilo, utrudljivo izpolnjevanje statusnih matric? Od vseh človeških potreb je največja — ali morda najbolj akumulirana? — spolna potreba, zato gre največkrat prav zanjo. Druge — hrana, obleka, giblivo — so ji nekako podrejene, saj v primarni obliki niso več problem.

Naslov *Živalski krog* lahko najbolj preprosto razložimo tako: roman je razdeljen na poglavja, ki imajo za naslove imena nebesnih znamenj »živalskega kroga«. Ne vem, ali se res v tem skriva simbolični namig na našo živalskost. Ne glede na simboliko naslova pa je očitno, da govori roman (skozi občutja utrujenosti in naveličanosti, brezčelnosti) o degradaciji razmerja med moškim in žensko (in med ljudmi nasploh). Seveda: predvsem v današnjem svetu. Ne gre za satirično obravnavanje »sekularne revolucije«, pač pa za ugaibanje o (ne)smislu življenja, če ga opazujemo (kot ga opazuje junak) z izključnega (vse izključujočega) življenjskega križišča.

Tu, ob nešteto krat, ponovljenem poskusu zblizanja (z neko žensko človekom), se končni nesmisel najbolj razločno razodene. Pripovedova-

lec se spominja neštetihih takih poskusov, o njih govori z besedami, kakršne so pač v navadi. Če kje, potem pri tem romanu ni mogoče govoriti o pornografiji, pa čeprav gre za bolj ali manj enolično, bolj ali manj slikovito obnavljanje ljubezenskih stikov. Človek sam po sebi ni prazen, niti ne površen, v njem je morda dovolj zanosa, hrepenenja, čuta za tragiko. V kontekstu življenja — če ga sprejememo, če se vključimo vanj — pa se vse to izniči. Gre za junaka, čigar sla po življenju je nadpovprečno močna? Vendar pri tem ne gre za pomen, ki ga ima »sla po življenju« v Stonovem romanu o van Goghju: tam gre za notranji zagon, ki sploh ni zgolj biološki.

Vem, da je tokrat moje poročilo premalo spodbudno. Ko govorim o tem delu, se ne morem otresti nekakšne neodločnosti. V resnici sem prepričan, da gre za problematičen tekst. V več pogledih. Predvsem glede na odziv pri bralcih. Večina bo — klub mikavni snovi — utrujal način pripovedi. Tistih, ki pričakujejo od literature kaj več — recimo: ki jim je do resnega soočenja s sodobno stvarnostjo, z romanopiševimi posebnimi pogledi nanjo — seveda težavnost branja ne bo motila.

Roman pa je problematičen tudi v tem smislu, da nekako povzema dvoje različnih, morda izključujočih se odnosov do sveta. Večina novejših književnosti je zasnovana bodisi na humanističnih bodisi na nekih drugih, humanizem izključujočih stališčih. Pripovedovalec *Živalskega kroga* se v spominskem plivkanju svoje podzavesti dotika najrazličnejših življenjskih sfer in jih spravlja na skupni imenovalce. »Sindikalni« seks, finančne malverzacije, knjigovodske finte, spomini na otroško željo po lepoti, na samoodrekanje v času NOB; predsmrtno doživljanje brezčelnosti... — vse to valjuje skozi nas v nešteto s tremi pikicami povezanih/ločenih stavkih.

Občutek imam, da nesmisel, o katerem govori ta tekst (upam, da v tem opazanju nisem usekal mimo), ni vnešen v posameznika, pač pa mu je nekako vsiljen, diktiran od zunaj. Posameznik je obsojen nanj, če se noče zapreti v slonokošeni stolp. Konec koncev je ta nesmisel utelešen v »zakonu vrednosti«, t. j. v tržnih zakonitostih. Šele neke v zadnjih poglavjih (kako nepričakovano) pride v ospredje nerazrešljivi nered naše (zares samo naše?) ekonomike. Stari kritični realizem je seveda tudi že govoril o teh »realitetah«, se pravi, o neizprosnosti družbenih in ekonomskih zakonov — vendar navadno v okvirih hladne objektivne analize, nikoli tako ponotranjeno kot Kavčič v *Živalskem krogu*. Naši pisatelji humanistično-moralistične usmeritve pa so te realitete navadno puščali v ozadju kot »grdo« ali vsaj pisateljsko nezanimivo stvarnost.

Mi ne obvladujemo igre, v kateri smo se znašli, tudi pisatelji, ki o tem govorijo, je ne more pregledati. Ne gre za razumsko spoznanje, pač pa za občutje, ki te prevzame, dokler roman bereš; dokler si v njem.

Marko Hudnik

ZAKLJUČNA PRIREDITEV V COŠ TONE ČUFAR

V četrtek, 16. junija, je bila v COŠ Tone Čufar zaključna prireditev ob koncu šolskega leta. Učenci in delavci šole so želeli predstaviti staršem in ostalim prebivalcem pestro dejavnost šole in svoje delovne uspehe, zato so učenci skupaj z mentorji pripravili informativno razstavo. Panoje so oblikovali tako, da bi obiskovalce opozorili na bogate in razvejanje dejavnosti na vseh področjih, ki potekajo na šoli.

Na prireditvi je najprej spregovorila ravnateljica šole Mili Ilenič. V svojem nagovoru je orisala življenje v celodnevni šoli. Poudarila je, da mora biti delo na tako veliki šoli natančno načrtovano. Zato je treba iskati vedno nove in boljše možnosti. Po štirih letih, odkar je šola v novi stavbi na Plavžu, smo ravno letos dosegli največje uspehe na različnih področjih.

Tu velja omeniti vsaj nekatere:

— v natečaju Pionirkega lista »rastemo pod Titovo zastavo« je pionirski odred za svojo nalogo osvojil prvo mesto,

— prvo nagrado so dosegli tudi v tekmovalstvu »zbirajmo odpadni papir«,

— kemiki so na republiškem tekmovalstvu dosegli tretje mesto,

— na natečaju ob dnevu železničarjev so likovniki in slavisti od svojih učencev dobili take izdelke, da so osvojili prvo in tretjo nagrado pri posameznikih, poleg tega pa še tri kolektivne nagrade.

Vse je skoraj nemogoče naštet, saj na šoli deluje 65 interesnih dejavnosti, od tega 14 na kulturno-umetniškem področju, ki so vključevale 420 učencev. Na družbenoekonomskem in tehničnem področju je sodelovalo v 13 interesnih dejavno-

stih 430 učencev, na naravoslovno-matematičnem področju v štirih interesnih dejavnostih 110 učencev, na področju telesne kulture pa je bilo v 17 interesnih dejavnostih vključenih 900 učencev.

Tovarišica ravnateljica je po predstavitvi dela posameznih interesnih dejavnosti in drugih aktivnosti šole povabila obiskovalce, da prisluhnejo kulturni prireditvi, ki so jo pripravili ob koncu leta.

Na prireditvi se je najprej predstavil pionirski pevski zbor pod vodstvom Marije Reichman. Z izbranim, domiselno oblikovanim programom so najmlajši pevci navdušili obiskovalce. Nič manj jih nista navdušila tudi pionirski in mladinski zbor, ki ju vodi Mira Mesarič. Z zanimivim domiselnim povezovanjem posameznih točk je prireditev potekala ubrano in tekoče. Na koncu sta vse navdušila člana dramskega krožka s prizorom iz otroškega življenja.

Obiskovalci so prireditev pohvalili. Pokazali so veliko zanimanja tudi za razstavo o delu na šoli. Vse to pa dokazuje, da so vezi med šolo in prebivalci vse tesnejše, da je šola že v celoti zaživela v krajevni skupnosti.

Novinarski krožek COŠ Tone Čufar Jesenice

STOJAN RAZMOVSKI, RAZMIŠLJAJOČ IN ČUTEČ UMETNIK

V petek, 24. junija, so s Koncertom za dve harmoniki, ki sta ga izvajali harmonikarici Lili Čop in Mojca Legat, v novem razstavnem salonu DOLIK odprli samostojno razstavo slik makedonskega akademskega slikarja, živečega v Postojni, STOJANA RAZMOVSKEGA. Glede na to, da se je slikar s svojimi umetninami uveljavil v zelo težko slikarsko dostopnem zahodnoevropskem prostoru, je za železarske Jesenice to vsekakor ena vrhunskih prireditvev.

Predstaviti slikarja takih razsežnosti in s takim mednarodnim ugledom, kot ga ima Stojan Razmovski, je zelo težka naloga, kajti iz množice izjemno ugodnih ocen oziroma kritik, ki so jih o njegovem slikarstvu napisali domači in tuji kritiki, je težko povzeti najzanimivejše.

Stojan Razmovski je bil rojen pred 54. leti v Vevčanah v Makedoniji. Leta 1958 je diplomiral na zagrebški slikarski akademiji pri prof. Krstu Hegedušiču in se zatem izpopolnjeval v Parizu. Ves ta čas deluje kot svobodni umetnik, sicer pa živi v Postojni. Je tudi član Društva slovenskih likovnih umetnikov.

Slikar se z jeseniško razstavo šele četrthi predstavlja na slovenskih razstaviščih, sicer pa je doslej imel že več kot 45 samostojnih razstav v rodni Makedoniji, v Zagrebu, Pulju, Postojni, Slovenj Gradcu in Ljubljani, največ pa je razstavljal na zahodnoevropskih razstaviščih, predvsem v Italiji in Franciji, kot na primer: Pariz, Milano, Brescia, Padova, Vicenza, Verona, Bolzano, Benetke, Trst, Florida itd.

Italijanski likovni kritik Mario Ulivi je v svoji oceni zapisal, da je Stojan Razmovski razmišljajoč in čuteč umetnik, ki v svet umetnosti prodira z zagnano gorečnostjo in izbrano kreativnostjo. Njegova duhovna ljubezen zaobsega vse od začetka do konca — v življenju in kozmosu, težavno iskanje poglobitve resnice pred ibsenovskimi vrati nemogočega.

Njegova umetnost, navaja dalje kritik, izhaja iz stoletne kulturne dediščine domovine, koder so se vedno prepletali vplivi civilizacij vzhoda in zahoda. V njegovi slikarski govorici pritegne pozornost železna, logična skladnost v gradnji arhaičnega moti-

va, ki kljub tehnično-stilističnemu razvoju privede do postimpresionistične vsebine, vendar ostaja osnova njegovemu močno osebnemu slikarskemu izrazu. Kritik poudarja, da je Razmovski avtentičen umetnik, ki v svojih delih zapuša neponovljivo sporočilo. Osnovni elementi tako karakterističnega slikarstva izvirnega umetnika so izredna kultura, premišljeno, filozofsko sklepanje in odprta čustvenost. Izrazna moč Razmovskega je enaka bodisi v akvarelu, olju, risbi ali monotipiji, v strukturi barvnih nanaših, obnavlja se v mozaični umetnosti bizantinskih katedral, s čopičem daje utrip svojim slikarskim humanističnim vizijam, pravi italijanski kritik Mario Ulivi.

Kritičarka Gianna Pagani Paulino pa je ob njegovi razstavi v Rimu napisala, da je Stojan Razmovski slikar, ki nas preseneča v tem kaotičnem svetu. Njegovo slikarstvo, pravi, se odlikuje z milino pronicljive melodijske, s skrivnostnim čarom nežnega eksotičnega cveta; z močjo, da nas odvde do obal nedotaknjene sveta, kjer se intelekt in milina zlivata v vzvišenem in spontanem darovanju ljubezni in lepote življenja. Duh se pri Razmovskem čudovito zliva s poezijo v živahno cvetenje občutkov. Umetnikova dela takoj pritegnejo opazovalca s svežino navdiha; s kromatsko zračnostjo; gracioznostjo in harmonijo podob.

To je le nekaj mnenj iz številnih ocen in kritik o umetnikovem slikarstvu, za kar je prejel tudi številne mednarodne nagrade in priznanja.

Razstava slik mojstra Stojana Razmovskega bo na Jesenicah odprta do vključno 13. julija vsak dan, razen nedelj in praznikov, od 10. do 12. ure in od 17. ure do 19.30.

OBČNI ZBOR PEVSKEGA DRUŠTVA VINTGAR BLEJSKA DOBRAVA

V soboto, 11. junija, je bil na Blejski Dobravi redni letni občni zbor Pevskega društva Vintgar Blejska Dobrava. Poročilo o delu društva v preteklih dveh letih sta podala predsednik društva Ivan Bucek in tajnik Andrej Černe.

Iz poročil je bilo razvidno, da je društvo predvsem razvijalo dobre in tovariške medsebojne odnose. Vsi v društvu so se zavzemali, da njihova pesem prodre med delovne ljudi in občane krajevne skupnosti Blejska Dobrava in občine Jesenice. Programsko politika pevskega zbora je bila prilagojena zahtevam kulturnih dogajanj v krajevni skupnosti in občini ter zmogljivostim članov zbora. Društvo je in bo tudi še naprej sodelovalo z družbenopolitičnimi organizacijami, ZKO in kulturno dejavnostjo.

Pevci so veliko vadili, imeli so 23 nastopov, od tega 11 samostojnih koncertov. Nastopali so v krajevnih skupnostih Blejska Dobrava, na Javorniku, Dovjah, na srečanjih pevskih zborov občine in SOZD Slovenske železarne ter na pevskem taboru v Šentvidu pri Stični. Bili so tudi gostitelji Briškega okteta. Poudarjeno je bilo, da so izpolnili načrte svojega dela, da pa bi bili rezultati dela še boljše, če bi imeli boljše pogoje za vaje zbora. Zbor vadi v prostoru 4 x 4 kv. m, ki je napolnjen s pisalnimi mizami in raznimi omarami. Tudi slabi obiski vaji ovirajo normalno delo zbora. V takih okoliščinah ima zborovodja težko delo in le z veliko truda in potrpljenja uspeva uresničevati programsko politiko društva oziroma zbora. Vse te in še vrsto drugih težav, kot različni delovni časi članov zbora, slab instrument — harmonij, ki ga uporablja zborovodja, zahtevajo od zborovodja in pevcev veliko prizadevnosti in potrpljenja.

Med uspešno uresničene naloge štejejo nabavo novih oblek. Da so pri tem uspeli, gre zahvala predvsem železarni Jesenice, kot pokrovitelju društva, TOZD Strojne delavnice Železarne, tovarni ISKRA — TOZD Blejska Dobrava, SZDL Blejska Dobrava, KS Blejska Dobrava in Zvezi kulturnih organizacij Jesenice. Pevci pa so sami prispevali tretjino nabavne cene za obleke.

Poročilih o finančnem poslovanju in nadzornega odbora se je razvila plodna razprava. Vsi, ki so se

vključili v razpravo, so poudarjali, da je imel zbor v preteklih dveh letih nekaj zelo uspešnih nastopov. Posebno uspešen nastop je bil na srečanju občinskih pevskih zborov Jesenice '83. Pevci si želijo v raznovrsten izbor pesmi vključiti tudi umetne pesmi — vendar v okviru svojih pevskih zmogljivosti. Energično si prizadevajo, da bi rešili vprašanje prostora za vaje zbora. Rešitev vidi v tem, da se jim odobri v uporabo dvakrat tedensko ena od učilnic osnovne šole. Govorili so tudi o pridobitvi novih članov, predvsem mladih pevcev.

Želijo si še več povezave in sodelovanja z drugimi kulturnimi skupinami v občini, posebno radi pa bi sodelovali s kulturno skupino tovarne ISKRA TOZD Blejska Dobrava. Pozitivno so ocenili sodelovanje z Zvezo kulturnih organizacij Jesenice. Izrazili so željo, da bi ZKO Jesenice pri dodeljevanju sredstev za uresničevanje delovnih načrtov upoštevala njihove slabe delovne pogoje ter organizacijske in druge zmogljivosti, ker bi vsako zmanjševanje sredstev negativno vplivalo na obstoj in delo zbora. Kritično so spregovorili o nekaterih pomanjkljivostih pri svojem delu, o slabih obiskih pevskih vaj in o slabih udeležbi pevcev na lanskotnem nastopu na pevskem taboru v Šentvidu. Društvo je pred desetletnico delovanja in bi se za ta jubilej morali še posebej pripraviti.

Občnega zbora sta se kot gosta udeležila predstavnik združenja pevskih zborov Gorenjske in moškega pevskega zbora DU Jesenice Franc Jelenc in predstavnik ZKO Jesenice Franjo Ropret, ki sta pozdravila občni zbor in sodelovala v razpravi.

Na predlog kandidacijske komisije so izvolili nov upravni odbor društva: predsednik IGNAC MRAK, podpredsednik DARKO STRUGAR, tajnik ANDREJ ČERNE, blagajnik FRANC SODJA in arhivar FRANC BREGANT. Za člane nadzornega odbora pa so bili izvoljeni: IGNAC MRAK, CIRIL STRUNA in JOVAN STRUGAR. F. R.

SREČANJE PIHALNIH ORKESTROV GORENJSKE

ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ JESENICE IN GORENJSKE TER TURISTIČNO DRUŠTVO KRANJSKA GORA

prirreajo v soboto, 2. julija v Kranjski gori SREČANJE PIHALNIH ORKESTROV GORENJSKE, NA KATEREM SODELUJEJO:

- PIHALNI ORKESTER KRANJ
- PIHALNI ORKESTER ALPES ŽELEZNIKI
- PIHALNI ORKESTER TRŽIČ
- GODBA NA PIHALA GORJE
- PIHALNI ORKESTER JESENISKIH ŽELEZARJEV JESENICE.

Po paradi orkestrov skozi Kranjsko goro (od osnovne šole do prireditvenega prostora za hotelom Prisank) bo ob 16. uri koncert, na katerem bo vsak orkester izvajal po dve skladbi, vsi orkestri skupaj pa bodo ob sklepu zaigrali tri skupne skladbe.

PRIDITE NA DAN BORCA NA G-22

Krajevna organizacija ZB NOV Javornik-Koroška Bela in ZSMS Javorniški rovt vabita vse borce NOV, kurirje 3. gorenjske relejne linije, vse občane in mlade na tradicionalno srečanje ob dnevu borca na Kurirski postaji G-22 v Javorniskem rovtu.

Srečanje bo posvečeno 40-letnici zbor slovenskih odposlancev v Korošju in drugemu zasedanju AVNOJ.

Kulturni program bodo izvedli mladi in graničarji iz Javorniškega rovta. Poskrbeli bodo tudi, da ne bomo ne žejni ne lačni.

Z obiskom kurirske postaje G-22 bomo počastili tudi spomin na padle kurirje te kurirske postaje in spomin na več kot petdeset padlih kurirjev v Karavankah.

Prav tako bomo z našo prisotnostjo dali priznanje eni najbolj aktivnih mladinskih organizacij v občini, mladim iz Javorniškega rovta.

Srečanje bo v ponedeljek, 4. julija, ob 12. uri. Avtobus z Jesenic odpelje ob 10.20. Za starejše bo organiziran tudi prevoz s Pristave na G-22.

Ob slabem vremenu bo srečanje na graničarski karavli s čuvarji naših meja.

Borci in mladina

Komisija za delovna razmerja TOZD Vzgojno varstvene organizacije Jesenice

razpisuje dela in naloge

za štiri vzgojiteljice

Delovno razmerje se sklepa za določen čas s polnim delovnim časom, za nadomeščanje delavk, ki so na porodniškem dopustu, in sicer:

- ena vzgojiteljica od 1. avgusta 1983
- ena vzgojiteljica od 1. septembra 1983
- dve vzgojiteljici od 1. oktobra 1983.

Pogoji: Končana srednja vzgojiteljska šola, znanje slovenskega jezika.

za tri varuhinje

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, 1. septembra 1983.

Pogoji: Končana šola za varuhinje, starost 18 let, znanje slovenskega jezika.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izobrazbi v osmih dneh po objavi del in nalog na naslov: VIZ TOZD Vzgojno varstvena organizacija Jesenice, Jesenice, Tavčarjeva 21.

O izbiri bodo kandidatke obveščene v 15 dneh po preteku roka za objavo.

VVO Jesenice

HTDO GORENJSKA, n. sol. o. JESENICE, Prešernova 16 — TOZD HOTELI KRANJSKA GORA, n. sol. o. — odbor za medsebojna razmerja

objavlja prosta dela in naloge:

1 kuharja — vodja izmene

- Pogoji: — končana gostinska šola — smer kuhar,
- zaželjene delovne izkušnje,
- delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

2 kuharjev

- Pogoji: — končana gostinska šola — smer kuhar,
- delovno razmerje se sklepa za določen čas s polnim delovnim časom.

1 pomožnega gostinskega delavca

- Pogoji: — osnovna šola,
- delovno razmerje se sklepa za določen čas s polnim delovnim časom.

1 hotelskega delavca

- Pogoji: — osnovna šola,
- delovno razmerje se sklepa za določen čas s polnim delovnim časom.

4 kuhinjske pomočnice

- Pogoji: — osnovna šola,
- delovno razmerje se sklepa za določen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pisne prijave, skupaj z dokazili o izpolnjevanju pogojev, v 8 dneh po objavi pošljejo na naslov: HTDO Gorenjska Jesenice, Prešernova 16, 64270 Jesenice, kadrovska služba.

ABC POMURKA — trgovska delovna organizacija GOLICA o. o. — odbor za delovna razmerja TOZD ZARJA o. sub. o., Jesenice, Titova 1

ponovno objavlja prosta dela in naloge

POMOČNIKA VODJE TOZD ZA KOMERCIALO s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

Pogoji:

- visoka ali višja strokovna izobrazba ekonomske ali komercialne smeri,
- pet let delovnih izkušenj na podobnih delih,
- ustrezne vodstvene in druge sposobnosti, ki se zahtevajo za opravljanje zadevnih del,
- trimesečno poskusno delo.

Kandidati naj ponudbe z dokazili o izpolnjevanju zahtevane strokovne izobrazbe pošljejo na naslov: ABC POMURKA — trgovska delovna organizacija GOLICA — kadrovska služba, Jesenice, Titova 22, v osmih dneh po objavi.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljenem postopku.

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 2. julija, bosta na Jesenicah od 8. do 19. ure odprti trgovini: DELIKATESA — Kaša 2 na Tržnici, Titova 22 in DELIKATESA — poslovalnica 2, Titova 58.

V soboto, 9. julija, bosta na Jesenicah od 8. do 19. ure odprti trgovini: SPECERIJA BLED — Supermarket Union, Titova 22 in ROŽCA — sam. trgovina 9, Bokalova 5/a.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu juliju bo za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna v Radovljici.

DEŽURSTVO V AVTOMEHANIČNIH DELAVNICAH NA JESENICAH

V soboto, 2. julija, INTEGRAL — TOZD MPPD, Jesenice, Titova 67.

V soboto, 9. julija: PETER PRIMOŽIČ, Finžgarjeva 2, Jesenice.

Zahvale

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata, zeta, sva-ka

RUPERTA KRAMARJA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem, znancem in organizaciji ZB NOV za izraženo sožalje, pomoč, podarjeno cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Hvala govornikom za poslovilne besede, pevcem in godbi.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi moža, očeta, sina, brata, strica in nečaka

EMILA STRAŽIŠARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sodelavcem, prijateljem, sostanovalcem in sosedom na Cesti revolucije 1/a in b ter znancem za izraženo sožalje, darovano cvetje in gmotno pomoč, govornikom, praporščakom, pevcem, častnemu spremstvu in vsem, ki so ga spremljali na njegovi prerani zadnji poti.

Žena s sinom,
hčerka z družino,
mama in sestra
z družino

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

RUDOLFA KEMPERLA

se zahvaljujemo vsem, ki ste ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in vence, se posebno se zahvaljujemo lovski družini Podbrdo, pevcem iz Podbrda, zdravnikom in zdravstvenemu osebju internega oddelka Bolnice Jesenice, dr. Schmitzerjevi za nudenje pomoči in lajšanje bolečin na domu, Francki Kogoj za nesebično pomoč v času bolezni, sosedom za izraženo sožalje in nudeno pomoč, govornikom HS Ceste revolucije 1A in KS C. Tavčarja, krajevnega odbora ZB NOV Plavž, KS Rut in lovske družine Podbrdo za poslovilne besede, nadalje se zahvaljujemo nosilec praporov ter vsem ostalim, ki ste nam kakorkoli pomagali in nam stali ob strani v težkih trenutkih.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi drage mame, sestre in stare mame

MARIJE SIVEC

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za podarjeno cvetje, izraze sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti.

Iskrena hvala tudi govornikom za ganljive besede ob odprtem grobu.

Posebno smo hvaležni družini Balderman, ki nam je nudila vsestransko pomoč v najtežjih trenutkih.

Vsi njeni

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

1. julija, amer. barv. film AMERISKI GRAFITI — II. del, ob 18. in 20. uri,
- ob 22. uri premiera amer. panam. barv. krim. filma PODZEMLJE MONTREALA.
2. julija, amer. barv. glasb. film VIKTOR — VIKTORIJA, ob 18. in 20. uri.
3. julija, amer. panam. barv. krim. film PODZEMLJE MONTREALA, ob 18. in 20. uri.
4. julija, amer. barv. zgod. spektakel DESET ZAPOVEDI — II. del, ob 18. in 20. uri.
5. julija, amer. barv. zgod. spektakel DESET ZAPOVEDI — II. del, ob 18. in 20. uri.
6. julija, amer. barv. fant. film SUPERSONIČNI ČLOVEK, ob 18. in 20. uri.
7. julija — ZAPRTO!

KINO PLAVŽ

1. julija, honkong. barv. karate film UPORNIK ŠAOLINA, ob 18. in 20. uri.
2. julija, nem. barv. erot. komedija LAŽNE HČERKE LAŽNEGA ZDRAVNIKA, ob 18. in 20. uri.

3. julija, amer. barv. glasb. film VIKTOR — VIKTORIJA, ob 18. in 20. uri.

4. julija, amer. panam. barv. krim. film PODZEMLJE MONTREALA, ob 18. in 20. uri.

5. julija, amer. panam. barv. krim. film PODZEMLJE MONTREALA ob 18. in 20. uri.

6. julija — ZAPRTO!

7. julija, amer. barv. zgod. spektakel DESET ZAPOVEDI — II. del, ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

3. julija, nem. barv. erot. komedija POČITNICE V GRČIJI, ob 20. uri.

7. julija, amer. barv. fant. film SUPERSONIČNI ČLOVEK, ob 20. uri.

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V dneh od 24. junija do 13. julija je odprta razstava slik akademskega slikarja Stojana Razmovskega.

Razstava je odprta vsak dan, razen nedelj in praznikov od 10. do 12. ure in od 17. ure do 19.30.

ABC POMURKA — trgovska delovna organizacija GOLICA o. o. — odbor za delovna razmerja — TOZD DELIKATESA o. sub. o., Jesenice, Titova 22

objavlja prosta dela in naloge:

— PRODAJALKE v TOZD za določen čas — nadomeščanje delavke v času porodniškega dopusta.

Pogoji:

- dokončana šola za prodajalca mešano-živilske stroke (lahko brez delovnih izkušenj),
- eno mesečno poskusno delo,
- dvoizmensko delo.
- ČISTILKE v bifeju poslovalnice 9 — Mojstrana, Triglavska 28, za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom 3,5 ure dnevno.

Pogoji:

- lahko z nedokončano osemletko,
- enomesečno poskusno delo,
- delovni čas od 17.30 do 21.

Kandidatke naj ponudbo pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov: TDO GOLICA — kadrovska služba — Jesenice, Titova 22.

O izbiri bodo kandidatke obveščene v 15 dneh po opravljenem postopku.

ABC POMURKA — trgovska delovna organizacija GOLICA o. o. — odbor za delovna razmerja — TOZD ROŽCA o. sub. o., Jesenice, Delavska 11

objavlja naslednja prosta dela in naloge:

— NATAKARICE za potrebe bifejev TOZD s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

Pogoji:

- dokončana gostinska šola — smer natakark,
- eno leto ustreznih delovnih izkušenj,
- enomesečno poskusno delo,
- delo v dveh izmenah, ob nedeljah in praznikih prosto.

— ČISTILKE v poslovalnici 12 — na Jesenicah, Tavčarjeva 8, z nepolnim delovnim časom štiri ure dnevno za nedoločen čas.

Pogoji:

- lahko z nedokončano osemletko,
- enomesečno poskusno delo,
- delovni čas od 17. do 21. ure.

Kandidatke naj ponudbe pošljejo na naslov: Trgovska delovna organizacija GOLICA — kadrovska služba, Jesenice, Titova 22, v osmih dneh po objavi.

O izbiri bodo kandidatke obveščene v 15 dneh po opravljenem postopku.

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Remontne delavnice se najlepše zahvaljujem za prejeto denarno pomoč.

Bogo Justin

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela in voznikom INTEGRALA se lepo zahvaljujem za čestitke ob 80-letnici.

Alojz Vovk

Sodelavcem in sodelavkam TOZD Želbljarna se najlepše zahvaljujem za prejeto darilo ob odhodu v pokoj.

Anton Tancar

Sodelavcem skladišča Bela in elektro skladišča Javornik se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti očeta.

Marija Koblar

Poslovodnemu odboru Železarne, izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Vzdrževanje in športnikom TOZD Vzdrževanje železarne Jesenice se ob mojem življenjskem jubileju najlepše zahvaljujem za čestitke in lepo spominsko darilo. Ob tej priložnosti želim vsem skupaj kar največ medsebojnega razumevanja in veliko delovnih uspehov.

Bogomir Malavašič

Organizaciji ZB NOV Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za darilo ob moji bolezni. Posebno se zahvaljujem Petru Obidu za obisk na domu.

Mirko Šmid

Sodelavcem GRD — plastika se najlepše zahvaljujem za prejeto darilo ob odhodu v pokoj. Bil sem ga izredno vesel. Tudi vsem, ki so se udeležili piknika, najlepša hvala za udeležbo, vodju Ivanu Razingerja pa hvala za lepe besede za slovo. Vsem sodelavcem želim še veliko uspeha pri nadaljnjem delu. Vse tovariško pozdravlja — srečno!

Franc Iskra

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

SKROMNA UVRSTITEV JESENIŠKIH TELOVADK

Po vrsti visokih uvrstitev so jeseniške telovadke na republiškem prvenstvu v Ljubljani, kjer je nastopilo 47 tekmovalk druge selekcije, med njimi tudi 12 Jeseničank, razočarale.

Tekmovanje je bilo samo posamežno. Vse tri kolajne so pobrale ljubljanske tekmovalke. Prvo mesto sta si delili Aličeva in Lipovčeva, tretje mesto pa je osvojila Bogatajeva. Najbolje uvrščena Jeseničanka je bila Nina Slamnik, ki je osvojila deveto mesto. Lahko bi se uvrstila dosti bolje, saj je v isti konkurenci telovadke že osvojila kolajno, vendar je tokrat v svojih sestavah naredila preveč napak. Nizki omeni je prešla na preskoku, ker skače premet čez konja, za katerega ne dobi bonifikacije in na gredi, kjer je padla. Omeniti je treba, da ima Nina na gredi popravljeno vajo z nekaj novimi elementi, katere je prvič prikazala na tekmi. Zanj je bil to velik psihični pritisk, katerega ni zdržala. Pohvaliti pa moramo njeni sestavi na bradli in parterju, ki ju je izvedla zelo popolno in dobila oboje 9,20 točke.

Naša najboljša telovadka Sandra Stefanovska je tokrat razočarala. V skupnem seštevku je bila šele trinajsta. Sandra je zelo slabo tekmovala na preskoku in na gredi. Na preskoku ji ni uspel skok »B« težine, čeprav ga je izvajala že na prejšnjih tekmah. Na gredi, ki je njeno najmočnejše orodje, poleg parterja, pa je kar dvakrat izgubila ravnotežje in tako tudi celotno točko. Bila je premalo zbrana ravno pri elementu, ki prinaša bonifikacije.

Dagmar Brajkovič bi ravno tako lahko dosegla boljše uvrstitev kot dvajseto mesto. Manjka ji malo več natančnosti pri izvajanju vaj in estetika izvajanja celotne vaje. To pa bo poskusila popraviti do naslednje tekmovalne sezone.

Zelo dobro pa je tekmovala Milica Kos, saj je na vseh orodjih dobila kar solidne ocene, čeprav nima težjih elementov.

Pohvaliti pa je treba naše najmlajše telovadke, ki so tekmovala celo bolje kot pa njihove starejše vrstnice. Zelo sta presenetili Karmen Oblak in Irena Bertonec, ki sta se enakovredno kosali z našimi najboljšimi, vendar pa nimata dovolj težavnih vaj za vidnejšo uvrstitev.

Vse tekmovalke so s to tekmo dobile nov polet za treniranje novih in težjih elementov, saj brez njih ne morejo pričakovati vidnejših uvrstitev.

Telovadke so s to tekmo zaključile letošnjo tekmovalno sezono, vendar ne bodo imele počitnic. Takoj se bodo pričele pripravljati za prihodnje leto. Med poletnimi počitnicami bodo imele veliko kondicijskih treningov, v avgustu pa bodo pričele trenirati tudi v telovadnici COŠ Tone Čufar, kjer bodo vadile težje elemente.

REZULTATI: 1. Barbara Alič in Petra Lipovč 37,55, 3. Katarina Bogataj 37,15, 4. Slavica Martinovič 36,95 (vse Ljubljana), 9. Nina Slamnik 36,15 (preskok 8,95, bradlja 9,20, gred 8,80, parter 9,20), 12. Dagmar Brajkovič 35,50 (9,40, 8,95, 8,35, 8,80), 13. Sandra Stefanovska 35,45 (8,45, 9,05, 8,55, 9,40), 14. Karmen Oblak 35,40 (8,20, 8,60, 8,75, 8,85), 15. Milica Kos 35,30 (9,15, 8,70, 8,80, 8,65), 20. Irena Bertonec 34,65 (8,60, 8,65, 8,80, 8,60), 21. Borka Krejič 34,55, 23. Mojca Perat 33,80, 25. Sandra Možina 33,30, 28. Petra Rebolj 33,20, 29. Barbara Pavlinek 32,95, 31. Aleksandra Dabižljavič 32,90.

T. M.

USPEŠEN ZAKLJUČEK NAMIZNOTENIŠKE SEZONE

Z nastopom na turnirju SAVA '83 v Kranju so jeseniški igralci namiznega tenisa zaključili letošnjo sezono, ki je bila dovolj uspešna. Po lepem uspehu v Novi Gorici so bili Jeseničani uspešni tudi v Kranju, saj so z osvojitvijo dveh prvih mest prijetno presenetili. Na turnirju pionirjev Gorenjske in Primorske, ki ga vsako leto organizira NTK Sava v počastitev občinskega praznika, je nastopilo nad 100 pionirjev in pionirk. Doseženi pa so bili naslednji rezultati:

V skupini mlajših pionirjev je Jeseničan Robi Ferbežar osvojil prvo mesto, njegov soigralec Blaž Demšar četrto mesto, Zmago Pem in Grega Rožič pa 5.—8. mesto. Barbara Markež je bila zmagovalka v skupini mlajših pionirk, Lenčka Šavor in Mojca Smolej pa sta bili 5.—8.

Pri starejših pionirjih je Mario Pakj osvojil 2. mesto, starejša pionirka Mojca Aučič 3. mesto in Radja Avdič 5.—8. mesto.

Ekipa pionirk je osvojila 2. mesto, ekipa pionirjev pa 3.—4. mesto. V skupni oceni klubov se je NTK Jesenice uvrstila na drugo mesto, za Triglavom iz Kranja.

V zadnjem času je zopet zaživelo delo sekcije Murova pod vodstvom Nemanjica in trenerja Šranca. Delajo samo z mladimi. Nekateri od njih že kažejo napredek. Na regijskem turnirju v Kranju je pionir Nemanjič osvojil prvo mesto, na pionirskem turnirju Sava '83 pa je bil na 5.—8. mestu.

Š

ŠPORTNE PRIREDITVE OB KRAJEVNEM PRAZNIKU

Obletnico uničenja železniškega in cestnega mostu v Mostah, uspešne akcije Cankarjevega bataljona, ko je okupator kot povračilni ukrep ustrelil 29 talcev, prebivalci KS Žirovnica praznujejo kot svoj praznik. V spomin na te dogodke so društva in družbene organizacije iz Žirovnice izvedle več športnih prireditev.

BALINANJE

V izvedbi Društva upokojencev Žirovnica je bil 18. junija balinarski turnir. Tekmovanja so se udeležile tri ekipe, ki so se uvrstile: 1. DU Žirovnica (Srečko Štern, Jože Rebolj, Franc Pintar in Jože Korišetič), 2. TVD »Partizan« Žirovnica in 3. ZB NOV Žirovnica.

NAMIZNI TENIS

V domu društva TVD Partizan je bilo 20. junija tekmovalje posameznikov v namiznem tenisu. V posameznih kategorijah so se uvrstili:

— pionirji: 1. Goran Jovanovič, 2. Andrej Tavčar;

— mladinci: 1. Janke Toman, 2. Stane Mihelič, 3. Jože Tavčar;

— članice: 1. Kati Tavčar, 2. Vanja Peljhan;

— člani: 1. Miro Strnad, 2. Vojko Černe, 3. Jože Tavčar.

Nastopilo je 24 igralcev.

STRELJANJE

V izvedbi Zveze rezervnih vojaških strelšin je bilo 22. junija tekmovalje v streljanju z zračno puško, ki se ga je udeležilo 52 strelcev, ki so sestavljali 13 ekip, ki so se uvrstile:

1. OO ZSMS Žirovnica 116 krogov, 2. ZRVS Žirovnica 109, 3. ZB NOV Žirovnica 107, 4. učitelji OŠ Žirovnica 97 in 5. DU Žirovnica 93 krogov.

Posamezniki: 1. Zvone Špec 40 krogov (pet strelcov), 2. Slavko Umkar 38, 3. Mirko Zupan 38, 4. Ivan Lužnik 38 krogov.

KEGLJANJE NA ASFALTU

Združenje obrtnikov je izvedlo na dvosteznem kegljišču gostilne Knafelj tekmovalje v kegljanju na asfaltu, na katerem je nastopilo 48 kegljačev oziroma 16 ekip.

Ekipno: 1. TVD Partizan Žirovnica, 2. SZDL Žirovnica, 3. Obrtniki Žirovnica.

Posamežno: 1. Boris Cuznar 89 kegljev, 2. Srečko Štern 87, 3. Miran Mekina 86 kegljev.

Tekmovalci so metali deset lučajev v polno in deset na čiščenje.

MALI NOGOMET

V petek, 24. junija, je bil pri Vrbi turnir v malem nogometu. Od štirih povabljenih ekip sta igrali samo dve, in sicer prireditelja NK Stol Vrba I in NK Stol Vrba Partizan II 10:2.

KOŠARKA

Košarkarski klub TVD partizan Žirovnica je v nedeljo, 26. junija, izvedel uspešen košarkaški turnir, na katerem so nastopile tri ekipe in sicer: Kravec Cerklje, Mojstrana in domača ekipa.

Rezultati: Mojstrana : Kravec Cerklje 47:38 Žirovnica : Kravec Cerklje 88:61 Mojstrana : Žirovnica 46:42

Prvo mesto in prehodni pokal je osvojila ekipa KK MOJSTRANA, druga je bila ekipa KK Partizan ŽIROVNICA in tretja KK Kravec CERKLJE.

M. K.

LJUBITELJEM JADRANJA NA DESKI

Komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata Železarne, obvešča delavce TOZD in delovnih skupnosti Železarne, da lahko koristijo jadralne deske za jadranje na Blejskem jezeru.

Deske so shranjene v regatnem centru na Bledu, ključ se dobi na oddelku za družbeni standard Železarne soba 11. Dnevna najemnina za uporabo deske je 50 din.

Jadralne deske si lahko delavci sposodijo za svoj letni odih na osnovi vloge. Izposoje-

Lado Krajnik

LADO KRAJNIK OBČINSKI PRVAK V HITROPOTEZNEM ŠAHU

Z majskim in junijskim turnirjem se je končalo občinsko prvenstvo v hitropoteznem šahu za sezono 1982/1983. Na prvenstvu se je vrstilo deset turnirjev (od septembra 1982 do junija 1983), najboljših deset igralcev na vsakem turnirju pa je dobilo še posebne točke za skupno tekmovalje (od 10 do 1 točke). Za končno število točk je odločalo osem najboljših rezultatov, torej je bilo v končnem številu možno doseči največ 80 točk (osem zmag).

Tako kot lani, je tudi letos prvo mesto osvojil Lado Krajnik, ki je zbral 73 točk. Na majskem turnirju sta med šestnajstimi šahisti zmagala Krničar in Krajnik pred Ravnikom, Kosmačem in Rodmanom, medtem ko je na junijskem turnirju Krajnik delil prvo mesto z Rodmanom, do petega mesta pa so se razvrstili Ravnik, Krničar in Lužnik.

Hitropotezni (ali brzopotezni) šah ima na Jesenicah že dolgoletno tradicijo in Jeseničani so vedno veljali za odlične hitropotezne igralce. Kljub temu pa šahovsko društvo že razmišlja o spremembi tekmovalja in o morebitnem podaljšanju igralnega časa, saj bi se s tem dvignila tudi kvaliteta. Največja ovira v daljšem igralnem času je predvsem v tem, da je turnir le težko v enem večeru speljati do konca (kar je na hitropoteznem turnirju, kjer je čas za razmišljanje pet minut za partijo povsem mogoče). Najboljši jeseniški šahisti (pa tudi vsi ostali) bi tako imeli več treninga za partije z daljšim časom za razmišljanje. Pomanjkanje trenin- ga je bilo opaziti predvsem na kvalitetnejših tekmovaljih, predvsem v republiški ligi, iz katere so Jeseničani lani izpadli, letos pa se prav tako niso uspeli vanjo vrniti. Različni skrajšani sistemi omogočajo, da se turnirji, kljub večjemu številu igralcev, odigrajo v razmeroma kratkem času, predvsem pa onemogočajo igranje »na čas« (kjer igralci izkoriščajo »padec zastavice na uri«, torej iztek igralnega časa nasprotnika), ali pa tako igranje kar najbolj omejujejo. Daljši igralni čas sicer ni tako atraktiven, sili pa igralce k večjemu razmišljanju in s tem povečuje kvaliteto partij.

Ob koncu letošnje sezone bo šahovsko društvo Jesenice organiziralo tudi zaključni hitropotezni turnir (datum bo objavljen), prav na tem turnirju pa naj bi igralci odločili tudi za naslednji cikel turnirjev in o morebitni spremembi tekmovalja v sezoni 1983/1984.

Končni vrstni red v sezoni 1982/1983: 1. Lado Krajnik 73 točk (8 turnirjev), 2. Franc Ravnik 64 (8), 3. Primož Kosmač 55,5 (6), 4. Anton Krničar 53 (8), 5. Marjan Lužnik 51 (8), 6. Franci Rodman 47 (6), 7. Ivan Laharner 44,5 (7), 8. Vojislav Ivelja 18,5 (6), 9. Tone Konobelj 17,5 (5), 10. Milan Vuković 13 (7), 11. Miran Jenko 11 (8), 12. Alojz Železnik 10 (1) itd.

T. K.

COŠ TONE ČUFAR NAGRADA ZA ZBRANI PAPIR

Vsakoletna papirna akcija je vsem učencem dobro znana, saj iz leta v leto sodeluje večje število učencev, zato je zbranje starega papirja vedno več. Učenci se zavedajo, kako pomembno je zbiranje papirja. Najbolj zgovorno o tem govore podatki. V šolskem letu 1979/80 smo učenci COŠ Tone Čufar zbrali 55.575 kg papirja, v letošnjem letu pa že 88.473 kg. Naša šola je med najuspešnejšimi v Sloveniji, zato nismo bili posebno presenečeni, ko smo dobili vabilo na zaključno prireditev nagradnega tekmovanja pod geslom »zbirajmo odpadni papir!«

Prireditve, ki je bila v petek, 10. junija, na Vrhniki se je udeležilo pet učencev naše šole. Že samo vabilo na prireditev je pomenilo, da smo dosegli uspeh. Nagrade so dobile osnovne šole, ki so zbrale največji odstotek starega papirja glede na možnosti, ki jih nudi gospodarstvo in ostale dejavnosti v občini, in osnovne šole, ki so zbrale največ papirja na učenca v šoli.

Naša šola je dosegla prvo mesto po prvem kriteriju, s tem pa lepo nagrado — avtobusni izlet za 50 najbolj vnetih zbiralcev starega papirja. Poleg tega smo dobili še lepo sliko Kranjske gore.

Ko so bile vse slovesnosti končane, nas je s svojim programom navdušil Andrej Šifrer. Ta dan smo si ogledali tudi znamenitosti Vrhnike. Tako smo obiskali Cankarjevo rojstno hišo, Cankarjev spomenik na Vrhniki, cerkev sv. Trojice in izvir Ljubljance.

Izlet je bil zares prijeten, ne samo zaradi lepe nagrade, ki smo jo dobili, ampak tudi zaradi prijetnih gostiteljev, ki so se potrudili, da bi tega dne ne pozabili.

Novinarski krožek COŠ Tone Čufar Jesenice

ŠOLA V NARAVI

V sredo, 8. junija, smo se zjutraj zbrali pred osnovno šolo Prežihov Vranc na Jesenicah. S kovčki in vrečami, ki smo jih dali v prtljžnik, smo se odpeljali proti Novigradu. Na poti smo se ustavili v Kopru. Tam smo si ogledali pristanišče domačih in tujih tovornih ladij. Ustavili smo se tudi v Piranu in si ogledali pomorski muzej in akvarij.

Po vsej tej poti smo srečno prispe- li v naš tabor, DPM Jesenice Pineta Novigrad. Vreme je bilo vseh sedem dni lepo. Merili smo plimo in oseko. Nekateri učenci so s pomočjo učiteljev naredili sončno uro. Voda je bila zelo topla, zato smo se lahko kopali štiri ure na dan. Hrane in pijače, še posebej sladoleda, smo imeli dovolj. Spoznali smo kar precej morskih živali, na primer globinskega ježka, morsko zvezdo, galeba ... Tretji dan smo se odpravili z ladjo v Poreč. Bil je zanimiv in poučen izlet. Pogledat smo odšli tudi dve ribiški ladji, ki sta se vračali z ribolova.

Teh sedem dni je hitro minilo in prišel je dan, ko smo se morali posloviti od morja in obale. Preden smo odšli, smo počistili hišice. Nato je sledilo kosilo in po kosilu podelitev plavalnih značk delfinček. Avtobus nas je že čakal, zato smo hiteli. Med potjo smo se ustavili v Postojnski jami in si ogledali knapike in človeško ribico. Odpravili smo se v avtobuse in se odpeljali na končni cilj — domov.

Janina Keserovič, 3. r.
OŠ Prežihov Vranc

NAGRADNI IZLET MLADIH KEMIKOV V TOVARNO ZDRAVIL IN ČATEŠKE TOPLICE

Letos so v OŠ Prežihov Vranc Jesenice izvedli drugo občinsko tekmovalje učencev 7. in 8. razredov, ki jih veseli kemija. Iz šole Karavanških kurirjev NOV Koroška Bela se je prijavilo enajst učencev. Dva dni pred tekmovaljem smo malo pregledali kemijsko knjigo za osmi razred.

Na tekmovalju smo pokazali, kako smo čez leto delali. Tekmovalne naloge niso bile posebno težke, vendar so zahtevale dovolj zbranosti. Po tekmovalju smo učenci med seboj razpravljali, kdo je pravilno rešil kakšno nalogo. Potem pa smo v pričakovanju odšli domov in premišljevali, na katero mesto se bomo uvrstili, saj bo šest najboljših iz vsake šole za trud nagrajenih z brezplačno ekskurzijo. Ko so na šolo prispeli rezultati, smo se gnetli okoli njih in šteli, če smo med šestimi, oziroma katero mesto smo osvojili. Med prvimi šestimi sem bil tudi jaz.

V četrtek, 9. junija, smo se v lepem sončnem vremenu odpeljali skozi Kranj in Ljubljano do Novega mesta. V avtobusu smo bili mirni, saj je bilo vroče. Ustavili smo se pred lepo urejeno tovarno zdravil in kozmetike Krka, ki sedaj razširja izbor svojih izdelkov. Pred tovarno

smo se razdelili v več skupin in dobili vodje, ki so nas vodili po obratih in nam razlagali tehnološke procese. Delo v tovarni mora teči nemoteno, zato delajo v izmenah, saj procesov ne morejo ustaviti. Ustavijo jih le ob kakšni večji okvari.

Po ogledu tovarne smo se odpeljali v center Novega mesta, kjer smo popili sokove, napisali razglednice, nato pa odpeljali do hotela Čatež, kjer nas je čakalo kosilo. Postrežba je bila hitra in zelo prisrčna. Tako smo v najlepšem miru z užitek pokosili. Potem smo se takoj odšli kopat. Čateške toplice so lepo urejene. Prehitro je minilo in tovarišice so bile zelo srečne, ker smo vsi celi in zdravi prišli nazaj. Na avtobusu smo se malo bolje spoznali, tako da je vožnja hitro minila.

Sandi Novak
OŠ Karavanških kurirjev NOV Koroška Bela

AKTIVNOST ČLANIC TVD PARTIZAN ZA ZGLED

V okviru praznovanja krajevnega praznika Žirovnica je od 19. junija do 3. julija v tej krajevni skupnosti mnogo športnih in kulturnih dogodkov. Veliko število prebivalcev se je kot tekmovalci ali gledalci udeležilo raznih športnih tekmovalj. Prav tako so bile lepo obiskane kulturne prireditve, še posebno proslava ob zaključku šolskega leta. Odlično delo šole se kaže v velikem zanimanju staršev za delo otrok v šolski in izvenšolski dejavnosti.

Poleg COŠ Gorenjskega odreda in drugih družbenopolitičnih organizacij je zelo opazno tudi delo in sodelovanje članic TVD Partizan Žirovnica.

Na kegljaskem turnirju je med ženskami prvo mesto zasedla ekipa Partizan I. v sestabi: Mihaela Kapus, Marica Ravnik in Simona Kapus. Kot posameznica je Marica Ravnik, profesorica matematike v ŽIC, dosegla prvo mesto.

Ob zaključku desetletne rekreacije so rekreativke, članice TVD Partizan, organizirale tudi odbojarski turnir, na katerem so se pomerile z rekreacijsko-odbojarsko skupino Železarne in z mladinkami Partizana Žirovnica.

Zmagale so gostje — ekipa Železarne, pred mladinkami in članicami. Poraz članic nas je tokrat presenetil, saj smo se vsi zanašali na njihovo dobro kondicijo in izvrstno igro, katero so že večkrat dokazale. Zlasti uspešne so bile na turnirju v počastitev 8. marca, kjer so bile med šestimi ekipami prve.

Lahko rečemo, da je bila temu porazu kriva trema ali slab dan, vendar je bil to športni dogodek, vreden posnemanja.

Tako članice TVD Partizan Žirovnica z zgledom dokazujejo, da so dobre športnice — rekreativke in dobre organizatorice.

J. M.